อนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ

นายสาย กฤษณสุวรรณ

อนุสรณ์

ในงานฌาปนกิจศพ

นายสาย กฤษณสุวรรณ

ณ ฌาปนสถานกรมตำรวจ วัดตรีทศเทพ

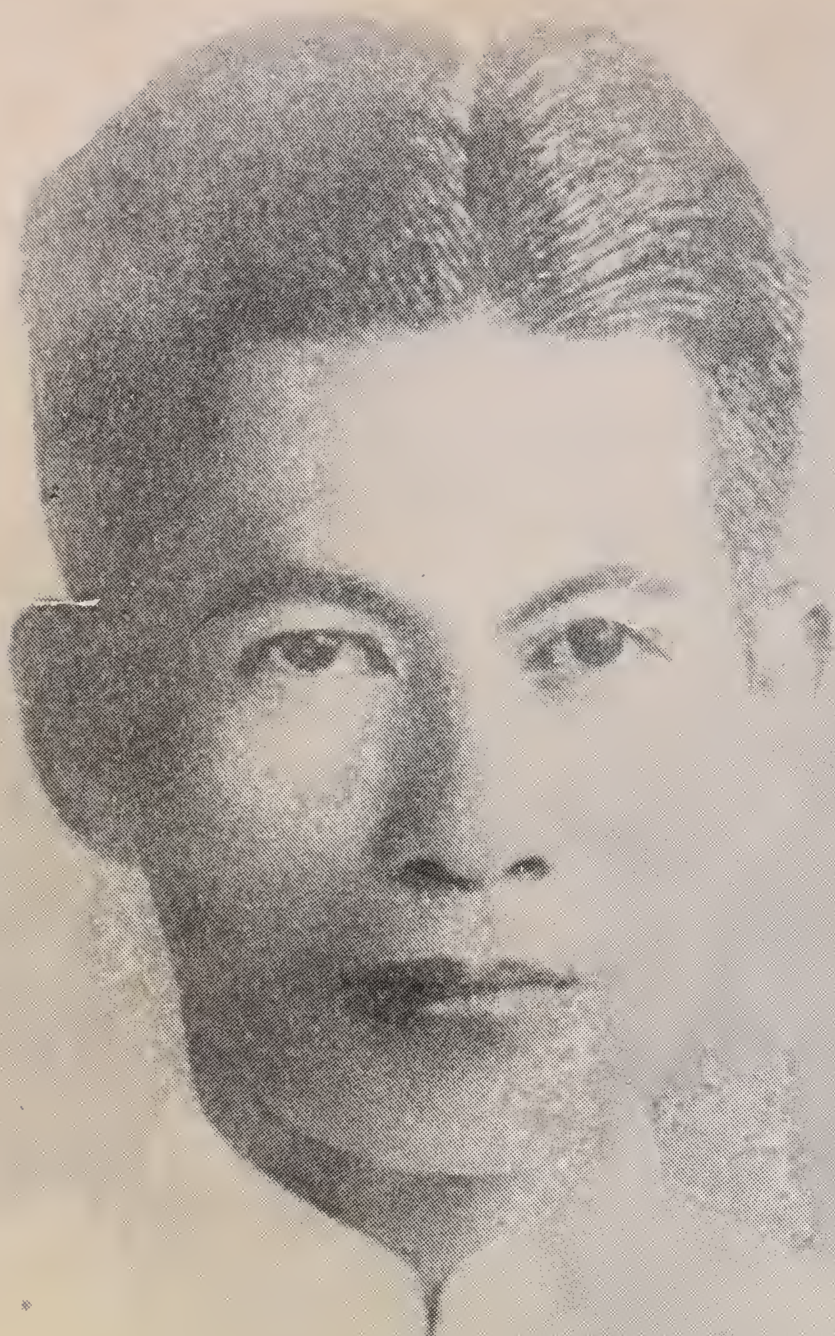
วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติ ท่านผู้บังคับบัญชา และญาติพี่น้องมิตรสนิททุกท่าน นับตั้งแต่ได้เริ่มบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม จนกระทั่งถึงพิธีฌาปนกิจศพคุณพ่อ และให้ความอนุเคราะห์หลายประการด้วยความเต็มใจ ทำให้เจ้าภาพรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณครั้งนี้อย่างหาที่เปรียบมิได้ จึงขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อีกทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย บันดาลให้ท่านเพรียบพร้อมด้วย จตุพิธพรเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ และ พละ ในชีวิตตลอดกาล

ขอกุศลผลบุญที่ท่านทั้งหลาย ได้มีส่วนร่วมบำเพ็ญกุศลในครั้งนี้จงสัมฤทธิ์ผล อำนวยความสุขโสมนัสแด่ดวงวิญญาณของคุณพ่อในสัมปรายภพนั้นเทอญ.

เจ้าภาพ

นายสาย กฤษณสุวรรณ

ชาตะ 12 พ.ย. 2446

มรณะ 3 เม.ย. 2521

กำหนดสวดพระอภิธรรม

๔ เม.ย. ๒๕๒๑	ภิรรยา บุตร และธิดา
๕ เม.ย. ๒๕๒๑	พล.โท วีรพันธ์ รังคะรัตน, พล ต. บุญ รังคะรัตน, พ.ต.อ. (พิเศษ) ถนอม หงส์ทอง นายระดม รังคะรัตน และ จิตรจูล รัญเสวะ และหลาน ๆ
๖ เม.ย. ๒๕๒๑	ศูนย์ประมวลผล ธนาคารแห่งประเทศไทย
๗ เม.ย. ๒๕๒๑	บริษัท. วิทยาศรม จำกัด, บริษัท อาศรม จำกัด ฝ่ายออกบัตร ธนาคารแห่งประเทศไทย
๘ เม.ย. ๒๕๒๑	ร้านสุประดิษฐ์, ข.ส. ร.ร. จ.ป.ร.

๙ เม.ย. ๒๕๒๑	น.อ.ร. รุ่น ๑๔., สืบสวนรุ่น ๓๖
	ไพศาลศิลป์ ๙๘
๑๐ เม.ย. ๒๕๒๑	บก. ดพ., พล.ต.ต. ม.ร.ว.
	เจตจันทร์–สุปรียา ประวิตร
	ผ ๑ กก. ๒ บก. ดพ.
	บรรจุศพเวลา ๒๑.๐๐ น.

คำปรารภ

ในงานฌาปนกิจศพ คุณพ่อสาย กฤษณสุวรรณ ครั้งนี้ ลูก ๆ ได้พิจารณาเห็นว่า ควรจะจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับประวัติของคุณพ่อไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับลูก ๆ หลาน ๆ บรรดาญาติมิตรและท่านที่เคารพนับถือทุกท่าน

เนื่องจากคุณพ่อสายกำพร้า คุณปู่เมื่อมีอายุได้เพียง ๘ เดือน คุณพ่อต้องระเหเร่ร่อนอยู่กับพี่ ๆ และญาติ ๆ คุณพ่อไม่เคยบอกลูก ๆ เลยว่าลำดับญาติและต้นสกุลคุณพ่อมาจากไหน ลูก ๆ จึงคิดที่จะพิมพ์เป็นหนังสือไว้ เพราะคุณพ่อเป็นลูกผู้ชายคนสุดท้องคนเดียวของคุณปู่ ลูก ๆ ได้เรียนถามจากท่านผู้ใหญ่ (คุณหญิงเจือ นครราชเสนี) และจากหนังสือจดหมายเหตุนครราชสีมา ซึ่งกรมศิลปากรได้จัดพิมพ์เพื่อสนองคุณ เจ้าพระยานครราชสีมา (ปิ่น ณ ราชสีมา กับ ทองอินทร์ ณ ราชสีมา) ลงวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๗

ประวัติสังเขป

ต้นสกุล "กฤษณสุวรรณ" คือเจ้าพระยาอิศรา-จางวาง (ทองคำ ซึ่งเปลี่ยนมาเป็นกฤษณสุวรรณ) จากลำดับความเป็นมาอย่างไรไม่ปรากฏ เพียงทราบว่าภายหลังคุณปู่ของคุณพ่อคือ คุณพระวิเศษ และ คุณย่าบุญมา มีบุตรชื่อ สวัสดิ์ กฤษณสุวรรณ ส่วนลำดับทางคุณตาคุณยายของคุณพ่อมีลำดับดังนี้ (สืบทราบจากหนังสือจดหมายเหตุ)

เจ้าพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์ ต้นตระกูลอินทรกำแหง) เมื่อว่าตามหลักฐานที่กล่าวไว้ในประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๓ หน้า ๖๗ พึงเข้าใจว่า เจ้าพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์ ณ ราชสีมา) นั้น นับเนื่องในฐานะเป็นพระราชโอรสสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชด้วย เพราะเหตุว่าเจ้าหญิงยวน ราชธิดาเจ้านครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นชนนีของพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์ ณ ราชสีมา) รับราชการฝ่ายใน ณ ราชสำนักสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

จนทรงครรภ์แล้ว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดเกล้าพระราชทานแก่เจ้าพระยานครราชสีมา (ปิ่น ณ ราชสีมา) รับพระราชทานไปเป็นแม่เมือง หาได้ถือเป็นภริยาไม่ในที่สุดเจ้าหญิงยวน ประสูติโอรส คือ ทองอินทร์

บุตรเจ้าพระยานครราชสีมา (ทองอินทร์ ต้นตระกูลอินทรกำแหง ณ ราชสีมา) เกิดแก่ท่านผู้หญิงบุนนาค ธิดาเจ้าพระยาอภัยราชา (ปิ่น สิงหเสนี)

บุตร ธิดา พระยาสุริยเดช (โสฬส อินทรโสฬส เกิดแก่คุณหญิงบุนนาค สุริยเดช

๑. (ญ) อิ่ม เป็นคุณหญิงพระยาสุริยเดช (เนียม ณ ราชสีมา)

๒. (ญ) เกด เป็นคุณหญิงพระยาประชาชีพบริบาล (เหม สิงหเสนี)

๓. (ญ) แจ้ง ภริยา พระภักดีสุวรรณ (ทองคำ กฤษณสุวรรณ)

๔. (ช) ทองดี อินทรโสฬส สามี (ญ) นกเอี้ยง

๕. (ญ) ทองอยู่ ภริยา (ช) พันธ์

บุตร ธิดา พระยาสุริยเดช (เนียม ณ ราชสีมา) เกิดกับคุณหญิง อิ่ม (คุณตา–คุณยาย)

๑. นายทองคำ อินทรกำแหง

๒. นางอัฐ สมรสกับ นายมี

๓. นางทรัพย์ ณ นคร

๔. นายโขน อินทรกำแหง

๕. นางอู๊ด (อินทรกำแหง สมรสกับ นายสวัสดิ์ กฤษณสุวรรณ

บุตร ธิดา นางอัฐ–นายมี

๑. นางสัมฤทธิ์ สมรสกับ ร.อ. ขุนฤทธิวารี (แก้ว สุขรัตน์)

๒. นางสมบุญ สมรสกับ หลวงประทิศกรณี (บัว บัณฑิตวงศ์)

๓. นายเดช นุชมี สมรสกับ นางน้อย (จิรังสวัสดิ์)

บุตร ธิดา นางทรัพย์ ณ นคร

๑. นายป๊อก ณ นคร สมรสกับ นางสังเวียน

บุตร ธิดา นายโขน อินทรกำแหง

๑. นายเคลื่อน สมรสกับ นายสุ่น อินทรกำแหง

บุตร ธิดา นางอู๊ด–นายสวัสดิ์ กฤษณสุวรรณ

๑. นางสาวแดง กฤษณสุวรรณ

๒. นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม กฤษณสุวรรณ) สมรสกับ ร.อ. หลวงพลศักดิ์วิเศษ (รอด รังคะรัตน)

๓. นางสาวนกเอี้ยง กฤษณสุวรรณ

๔. นางเจือ (กฤษณสุวรรณ) สมรสกับ นายนิ่น สิงหเสนี

๕. นายสาย กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางสงัด (เมืองบุญมี)

บุตร ธิดา พระวิเศษ–นางบุญมา กฤษณสุวรรณ (คุณปู่–คุณย่า)

๑. นายจุ๋ กฤษณสุวรรณ

๒. นายแดง กฤษณสุวรรณ

๓. นายสวัสดิ์ กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางอู๊ด (อินทรกำแหง)

๔. นายน้อย กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางลิ

๕. นางสาวพงษ์ กฤษณสุวรราณ

๖. นางสาวทองมี กฤษณสุวรรณ

บุตร ธิดา นายน้อย-นางลิ กฤษณสุวรรณ

๑. ร.ต.ท. ณัฐ กฤษณสุวรรณ

๒. นางสาวพลับ กฤษณสุวรรณ

๓. นายทองคำ กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางสาคร

๔. นายรอด กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางเชื้อ

๕. นายเรือง กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางม้อ

๖. นายฉัตร กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางถนอม

บุตร ธิดา นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม กฤษณสุวรรณ)
ร.อ.หลวงพลศักดิ์วิเศษ (รอด รังคะรัตน)

๑. พล.ต. บุญ รังคะรัตน สมรสกับ นางกระแสร์ (ประภาสะโนบล)

๒. นางจามรี (รังคะรัตน) สมรสกับ พ.ต.อ.ถนอม หงส์ทอง

๓. นายระดม รังคะรัตน สมรสกับ นางนิตนา (เซ็งสุทธา)

๔. พล.ท. วีรพันธ์ รังคะรัตน สมรสกับ นางเพ็ญพรรณ (วิฐาพร)

๕. นางจิตรจูล (รังคะรัตน) สมรสกับ นายลิขิต รัญเสวะ

๖. พ.อ. สวาท สุดตาสอน สมรสกับ นางยุพา (สุระพัฒน์)

บุตร ธิดา นางเจือ (กฤษณสุวรรณ)–นายนิน สิงหเสนี

๑. นางจำนงค์ (สิงหเสนี) สมรสกับ นายเปลื้อง อุไรพงษ์

๒. นางจำนัญจ์ (สิงหเสนี) สมรสกับ นายจำนง สิงคิวิบูลย์

๓. นางจันทนา (สิงหเสนี) สมรสกับ นายอนนท์-จุลเสวก

๔. นางจำเนียด (สิงหเสนี) สมรสกับ นายทรง โมกขะวรรธนะ

บุตร ธิดา นายสาย กฤษณสุวรรณ–นางสงัด (เมืองบุณมี)

๑. จ.ส.อ. วิเชียร กฤษณสุวรรณ สมสรกับ นาง บุญสม (ปลอยขยัน)

๒. นางภาณี (กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นายก.สล้าง บวรพิบูลย์

๓. ฯ.ส.ต. สุมน กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นาง เข็มทอง (เหิกขุนทด)

๔. พ.ต.ต. ประสงค์ กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางสิริกุล (ท้อนสุวรรณ)

๕. จ.ส.ต. ประสาน กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางลูกจันทร์ (แซ่ลี้)

๖. นางรำไพ (กฤษณสุวรรณ) สมรสกับ นาย สมใจ วรลักษณ์กิจ

๗. นายสมัยศึก กฤษณสุวรรณ สมรสกับ นางสุภัทรา (ฉัตรนิรมล)

๘. นางอรัญญา (กฤษณสุวรรณ) สมรสกับ นาย กมลรัตน์ หัตถพร

๙. นางสาววัฒนียา กฤษณสุวรรณ

ถ่ายร่วมกับ ลูกๆ หลานๆ ในวันสมรสของบุตรสาว (รำไพ - สมใจ)

ชีวิตของพ่อ

เขียนวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๖ ที่บ้านเลขที่ ๑๑๘ หมู่ ๘ อ. ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ

ถึงลูก ๆ ทุกคน

พ่อเกิดวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๔๖ ตรงกับวันพฤหัสบดี เดือน ๑๒ ปีเถาะ ข้างแรม เวลาราวตี ๕ กว่าๆ บิดาคือนายสวัสดิ์ มารดาคือคุณอู๊ด (ที่เรียกคุณเพราะคุณย่าของลูกเป็นลูกพระยา ตระกูลอินทรกำแหง ชาวโคราชเขาเรียกคุณกันทั้งเมือง)

พ่อได้จากบ้านเกิดลงมาอยู่ในกรุงเทพฯ เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ซึ่งขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้น ม. ๔ โรงเรียนตัวอย่างประจำจังหวัดนครราชสีมา ความตั้งใจเดิมนั้นอยากจะเป็นหมอ จึงไปสมัครเข้าเป็นทหารหมอในกรมทหาร แต่เขาไม่รับเพราะอายุยังไม่ถึง จึงหันเข็มทิศมาหวังจะเป็นครูวาดเขียน เพราะที่โรงเรียนตัวอย่างยังขาดครูวาดเขียน ก่อนที่จะขึ้นมากรุงเทพฯ เพียง ๑ วัน ท่านเจ้าคุณนครราชสีมา (สหัส สิงหเสนี) ซึ่งขณะนั้น ท่านเป็นเจ้าเมือง อยู่โคราช

ได้สั่งให้นักเรียนไปชกมวยให้ดูที่จวนเจ้าเมือง พ่อได้ไปชกกับเขาคนหนึ่งมีครูมวยชื่อดังสมัยนั้นเป็นผู้ฝึกสอนคือ นายทับจำเกาะ พอถึงเวลาค่ำหน่อยพ่อเลยไปกราบลาท่านว่าจะลงมากรุงเทพฯ เพื่อมาเรียนช่างเขียน ท่านก็บอกว่าดี รุ่งเช้าพ่อขึ้นรถไฟที่รถไฟหัวรถ (เรียกตามภาษาโคราช) เวลานั้นมีสถานีใหญ่อยู่แห่งเดียว พ่อลงมาคนเดียวเพราะก่อนจะมานั้นคุณย่าของลูกได้บอกตำแหน่งแห่งหนให้แล้วว่าบ้านเจ้าคุณสิงห์ อยู่ตรงไหน อีกประการหนึ่งพี่สาวของพ่ออีกคนหนึ่งลงมาอยู่กับท่านนานแล้ว เมื่อพ่อมาพบที่พึ่งใหม่แล้วพี่สาวได้พาเข้าไปกราบเท้าท่านเจ้าคุณสิงห์ คุณหญิงหงษ์และคุณสนิทคุณพี่สมฤทธิ์ด้วย และได้กราบเรียนท่านว่าจะมาเรียนที่เพาะช่าง อยู่หัวลำโพงสัก ๑ อาทิตย์ ท่านได้ให้คนนำไปฝากที่โรงเรียนเพาะช่าง สมัยนั้นมี ๓ ชั้น คือเรียกห้อง ๑ – ๒ – ๓ ห้องสุดท้ายคือห้อง ๓ นั้นการเรียนและสอบไล่ลำบากมากสอบเป็นชุด ๆ แต่ถ้าสอบตกวิชาไหนปีหน้าสอบใหม่ ที่สอบได้แล้วก็ไม่ต้องสอบอีก กว่าจะจบหลายปี น้อยคนนัก

ที่จะสอบได้หมดในปีเดียว พ่อเรียนอยู่ ๓ ปี เรียนอยู่ได้แค่ห้อง ๒ เท่านั้น เลยต้องออกเนื่องจากอายุครบเกณฑ์ทหาร เมื่ออายุพ่อได้ ๒๐ ปี บริบูรณ์ คุณหญิงหงษ์ท่านเรียกเข้าไปหาถามว่าสายอยากจะบวชไหม พ่อเลยเรียนท่านว่าอยากบวช ท่านจึงได้จัดการบวชให้ที่วัดบรมนิวาส ท่านเจ้าคุณจันทร์-สิริจันโท อุบาลี เป็นอุปัชฌาย์ ตอนนั้นคุณย่าของลูกได้ลงมาอยู่กรุงเทพ ฯ ด้วยแล้ว ซึ่งทำให้คุณย่าของลูกปลื้มอกปลื้มใจเป็นที่สุดเพราะท่านมีลูกผู้ชายคือพ่ออยู่เท่านั้น นอกนั้นก็เป็นผู้หญิงเสียทั้งหมด อีกประการหนึ่งพ่อเป็นลูกคนสุดท้องด้วยในจำนวน ๕ คน

พ่อขอเล่าเรื่องเหตุการณ์อายุ ๒๐ – ๓๐ ปี บวชอายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์ ในระหว่างที่บวชอยู่นั้นตั้งใจว่าจะไม่สึกออกมา จึงได้ตั้งใจเรียนธรรมวินัยเพื่อจะได้สอบเป็นมหาเปรียญต่อไป ครั้งแรกสอบสนามวัดก่อน คือสอบเฉพาะพระภิกษุที่บวชใหม่ พ่อสอบได้ที่ ๒ ต่อจากนั้นจึงเข้าสอบคัด-เลือกอีกครั้งเพื่อเข้าไปสอบยังสนามหลวงต่อ ท่านแม่กอง

สอบไล่ซึ่งขณะนั้น เจ้าคุณวัดระฆัง (หลวงปู่นาคของลูกท่าน เป็นแม่กองสอบ) พอถึงเวลาสอบพระภิกษุสายไม่มีเสียแล้ว ท่านเจ้าคุณแม่กองถามพระภิกษุสายหายไปไหน พระที่ไปเข้าสอบบอกว่าสึกเสียแล้ว

ระหว่างที่บวชนั้น เช้าต้องออกบิณฑบาตรทุกเช้าแถวรองเมือง และรับบาตรที่บ้านหัวลำโพง สมัยนั้นแถวรองเมือง ที่พ่อออก บิณฑบาตร ชอบ ใส่บาตร พระ บวช ใหม่และพ่อออกบิณฑบาตรตามลำพัง เพียง องค์ เดียว มีผู้หญิงสาวๆ ชอบใส่บาตรพ่ออยู่เสมอ พระธรรมยุตห้ามรับบาตรเมื่อบาตรเต็ม เมื่อไม่ยอมรับก็โกรธ ผลที่สุดก็ต้องหงายฝาบาตรเพื่อให้เขาใส่ บางครั้งชอบนิมนต์ให้รับสังฆทาน ซึ่งพระบวชใหม่ๆ สวดสังฆทานไม่เป็น เขาก็ไม่ยอมจำเป็นต้องรับให้เขา เคยไปบิณฑบาตรถึงตลาดน้อย คือตรอกวัดญวนตลาดน้อย จำได้ว่า โยมท่านวัดญวนตลาดน้อย ออกมาใส่-บาตรแล้วถวายถ้วยแกงใส่สาแหรกหิ้ว ก็จำเป็นต้องรับ พระธรรมยุตก็มีกฎอีกว่าห้ามหิ้วของ พ่อจึงเอายัดเข้าไปในบาตรบังเอิญสาแหรกมันดีดฝาบาตรตกลงไปกลิ้งตามถนน ตั้งแต่

วันนั้นก็เลยไม่ไปรับบาตรแถวนั้น และก็ไม่ได้เอาของไปคืนโยมท่านวัดญวน ซึ่งก็น่าแปลกว่า ภายหลังพ่อกลับไปสนิทสนมกับท่านวัดญวนเป็นอย่างมาก ภายหลังที่ท่านจะมรณะ-ภาพนั้น เป็นเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายญวน

เมื่อบวชครบพรรษาแล้ว พระที่บวชในพรรษาเดียวกันสึกหมดเหลือพ่ออยู่คนเดียว คิดไปคิดมานึกถึงสุภาษิตบทหนึ่งว่า "ให้ตื่นแต่ดึก ให้สึกแต่หนุ่ม" มานึกดูแล้วท่าไม่ได้การขืนบวชอยู่ต่อไป ถ้าบุญไม่ถึงจะลำบากจึงได้สึกออกมา ทำให้คุณย่าของลูกร้องห่มร้องไห้ พ่อก็ไม่รู้จะทำอย่างไร

เมื่อสึกออกมาก็ได้รับหมายเกณฑ์ทหาร จึงได้ไปรับตรวจที่กระทรวงมหาดไทย ตามหมายเกณฑ์ เมื่อตรวจคัดเลือกเขาบอกว่าเป็น ดี ๑ จะต้องเป็นทหารและก็บังเอิญขณะนั้นโชคดี หรือชะตาชีวิตที่จะได้เป็นทหารหมอสมใจนึก จึงได้สมัครเข้าเป็นทหารหมอซึ่งอยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และก็บังเอิญเขาขาดอยู่อีก ๑ คนพอดี พ่อดีใจมากเป็นทหารอยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แสนจะสุขใจ เพราะ

ไม่ต้องกินข้าวแดงเหมือนกรมอื่น เช้า – เย็น ก็เดินแถวไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร เขาจัดไว้ตรงข้ามกับโต๊ะอาหารของพยาบาล ปีนั้นอายุได้ ๒๑ ปี สวนลุมพินียังเป็นทุ่งนาและรัชกาลที่ ๖ ท่านกำลังสร้างให้เป็นสวนลุมพินียังไม่สำเร็จท่านก็สวรรคตเสียก่อน ขึ้นต้นรัชกาลที่ ๗ ขึ้นครองราชย์พ่อก็ถูกส่งไปกรมแผนที่ เพราะทุก ๆ ปีกรมแผนที่ทหารบกจะขอทหารหมอในโรงเรียนนายดาบแพทย์ทหารบกซึ่งพ่อถูกไปประจำการสังกัดอยู่ในหน่วยนี้ ซึ่งบางปีหมอที่สำเร็จแพทย์จากศิริราช เมื่อครบกำหนดที่จะต้องเป็นทหารแทนที่จะไปเป็นพลทหาร ก็มาเป็นนักเรียนนายดาบแพทย์ทหารบกที่นี่ ทำให้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ทุ่นการใช้จ่ายที่จะต้องจ้างแพทย์ด้วย

ในระหว่างเป็นทหารเสนารักษ์ ของโรงเรียนนายดาบแพทย์ สังกัดกระทรวงกลาโหม ๒ ปี ในปีแรกจะต้องฝึกหนักหน่อย ๓ เดือนแรก ตอนเช้าตื่นนอนจะต้องฝึกวิชาทหารราบ ต่อจากรับประทานอาหารเช้าแล้วเวลา ๙ โมงเช้า เข้าห้องเรียน ๆ วิชาพยาบาลไม่ค่อยมีเวลาพัก เสร็จ

จากสอบภาคแล้วจึงได้ส่งขึ้นตึกพยาบาลคนไข้ของโรงพยาบาล คู่กับนักเรียนนางพยาบาล ผลัดเปลี่ยนไปตามตึกต่าง ๆ ทุก ๓ เดือน คือคนไข้รักษาทางอายุรกรรม ทางผ่าตัด โรค หู – คอ – จมูก และประจำห้องผ่าตัดบ้าง ทำให้ได้รับความรู้ขึ้น ถ้าผู้ใดสนใจเอาใจใส่ก็ทำให้มีวิชาชีพต่อไปเมื่อถูกปลดจากประจำการ

ต้นรัชกาลที่ ๗ พ่อถูกส่งไปประจำกรมแผนที่ทหารบก โดยต้องออกติดตามพนักงานแผนที่ออกไปรังวัดในป่าดงพงพี พ่อต้องออกติดตามไปในฐานะกองหมอ สถานที่ตั้งคือตำบลตัวเมียะ กิ่งอำเภออุ้มผาง เป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงอยู่ในหุบเขา อากาศหนาวเย็นที่สุด และติดต่อกับเขตแดนพม่า

คุณพ่อได้เขียนไว้เพียงเท่านี้หวังจะให้ลูก ๆ ได้อ่านและทำหนังสือของคุณพ่อ แต่ลูก ๆ รู้สึกเสียดายที่คุณพ่อเขียนไว้ไม่จบ จึงขอต่อเติมเท่าที่ทราบเพียงเล็กน้อยเพื่อให้สมบูรณ์

คุณพ่อได้สมรสกับคุณแม่สงัด เมืองบุญมี บุตรีนายฉ้ำ – นางพร เมืองบุญมี เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ซึ่งขณะนั้นคุณพ่ออายุ ๒๗ ปี และคุณแม่อายุ ๑๗ ปี ก็ได้รับความกรุณาจากคุณหญิงหงษ์ จัดการเป็นธุระให้ จนคุณพ่อและคุณแม่มีบุตรและธิดาทั้งหมด ๙ คน เป็นคุณปู่และคุณตาของหลาน ๆ ๒๓ คน

๑. ครอบครัว จ.ส.อ. วิเชียร – บุญสม กฤษณสุวรรณ

– ไม่มีบุตร

๒. ครอบครัว นางภาณี – ก. สล้าง บวรพิบูลย์

๑. นายศราพก บวรพิบูลย์

๒. ด.ญ. กนกรัตน์ ,,

๓. ด.ช. ภัทรพงษ์ ,,

๔. ด.ญ. บงกชพรรณ ,,

๓. ครอบครัว จ.ส.ต. สุมน – เข็มทอง กฤษณสุวรรณ

๑. นางสาวบุษผา กฤษณสุวรรณ

๒. นางกรองกาญจน์ – นายอนันต์ เบญจพลากร

๓. น.ส. มัธนา กฤษณสุวรรณ

๔. ด.ญ. ผกาแก้ว ,,

๕. ด.ช. กิตติศักดิ์ ,,

๖. ด.ช. เสริมศักดิ์ ,,

๗. ด.ช. อดิเทพ ,,

๘. ด.ช. สุรจิต ,,

๔. ครอบครัว พ.ต.ต. ประสงค์ – สิริกุล กฤษณสุวรรณ

๑. ด.ช. ชนาธิป กฤษณสุวรรณ

๒. ด.ช. อาชวิชญ์ ,,

๕. ครอบครัว

จ.ส.ต. ประสาน – ลูกจันทร์ กฤษณสุวรรณ

๑. ด.ญ. จาริณี กฤษณสุวรรณ

๒. ด.ช. พลกฤษณ์ ,,

๖. ครอบครัว นางรำไพ – นายสมใจ วรลักษณ์กิจ

๑. ด.ญ. จิตติมา วรลักษณ์กิจ

๒. ด.ช. สณฤน ,,

๗. ครอบครัว นายสมัยศึก – สุภัทรา กฤษณสุวรรณ

๑. ด.ช. ณัฐพล กฤษณสุวรรณ

๒. ด.ญ. เรวดี ,,

๓. ด.ช. เติมศักดิ์ ,,

๘. ครอบครัว นางอรัญญา – กมลรัตน์ หัตถพร

๑. ด.ช. มหิทธิวงศ์ หัตถพร

๒. ด.ญ. โสรญา ,,

อาลัยน้าสาย

น้าสายเป็นน้องของคุณแม่ นางพลศักดิ์วิเศษ (แจ่ม รังคะรัตน) และคุณแม่ก่อนจะแต่งงานก็ใช้นามสกุลกฤษณสุวรรณ คุณแม่มีน้องที่ยังมีชีวิตอยู่ ๒ คน คือ น้องสาว น้าเจือ สิงหเสนี และ น้าสาย กฤษณสุวรรณ เมื่อน้าสายถึงแก่กรรมไปแล้ว ข้าพเจ้าก็เหลือญาติผู้ใหญ่ทางมารดาที่มีชีวิตอยู่ในขณะนี้คือ น้าเจือ สิงหเสนี เพียงคนเดียวเท่านั้น

ข้าพเจ้าจำได้ว่าได้ย้ายจากนครราชสีมาบ้านเกิดมาอยู่กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ เพราะคุณพ่อเป็นนายทหาร ย้ายจากกรมทหารบกราบที่ ๑๕ มาประจำ กรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ และได้มาพักอยู่เรือนไม้หลังบ้านเจ้าคุณนครราชเสนีย์ (ทัด สิงหเสนี) ติดกับถนนพระราม ๔ หัวลำโพง

ชีวิตในวัยเยาว์คือตั้งแต่ปี ๒๔๖๕–๒๔๗๒ เป็นชีวิตที่อบอุ่นมาก คือเราอยู่กันครบหน้าทั้งบิดา–มารดา และ

พี่น้อง แต่ก็เป็นเพียงระยะ ๖-๗ ปีเท่านั้น หลังจากนั้น คุณพ่อ (ร.อ. หลวงพลศักดิ์วิเศษ) ย้ายจากกรุงเทพฯ ไปประจำอยู่ที่นครสวรรค์ในปี ๒๔๗๒-๒๔๗๓ ขณะนั้น ข้าพเจ้าและพี่ชายอีก ๒ คนกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนเทพ-ศิรินทร์ ทางคุณพ่อและคุณแม่ไม่ต้องการให้ลูกผู้ชายต้องออกจากโรงเรียนที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในสมัยนั้น จึงได้ฝากลูกชายไว้กรุงเทพฯ คงให้แต่ลูกผู้หญิงย้ายติดตามไปด้วย แต่แทนที่จะได้อยู่รวมกัน พี่คนโต พล.ต. บุญ รังคะรัตน คุณพ่อให้ไปอยู่กับคุณตา พ.อ. พระพิทักษ์ยุทธภัณฑ์ ด้วยเหตุผลที่ว่าลูกคนโตเป็นหนุ่มแล้ว เกรงว่าจะไปชอบกับหลานสาวเจ้าของบ้าน ซึ่งคุณพ่อเคารพและนับถือมาก คือ พระยาสิงหเสนี (สอาด สิงหเสนี) ส่วนข้าพเจ้าและพี่อีกคนหนึ่งยังเด็กอยู่ก็เลยฝากไว้ที่บ้านพระยาสิงหเสนี หัวลำโพง และอยู่ในความดูแลของ คุณยายทรัพย์ ณ นคร

ข้าพเจ้าเริ่มรู้สึกว่าข้าพเจ้าจะต้องช่วยตัวเอง ตั้งแต่ข้าพเจ้าอายุได้ ๑๐ ขวบ เท่านั้น ถึงอย่างไรก็ดี เมื่อหยุด

เทอมปลายปี เราพี่น้องซึ่งเป็นผู้ชาย ๓ คน ก็ได้มีโอกาสไปเยี่ยมคุณพ่อ-คุณแม่ พี่สาว น้องสาว ที่นครสวรรค์ มันเป็นชีวิตที่สนุกสนานและผจญภัยในวัยเด็ก ซึ่งเป็นความสุขที่ยากจะลืมเสียได้ แม้ว่ากาลเวลาจะได้ล่วงเลยมาถึงปัจจุบันนี้

พ.ศ. ๒๔๗๔ คุณพ่อย้ายไปรับราชการที่เชียงใหม่ ยังไม่ทันที่พวกเราจะเดินทางไปเยี่ยมปลายปี เช่นที่เคยปฏิบัติมา คุณพ่อก็ถึงแก่กรรมเสียก่อน เมื่อ ๑๙ มี.ค. ๒๕๗๔ การจากไปของคุณพ่อ ทำให้ข้าพเจ้าเป็นกำพร้าทั้งพ่อและแม่ในปีเดียวกัน เนื่องจากข้าพเจ้าไม่ได้อยู่กับคุณแม่เลย หลังจากที่คุณพ่อได้ถึงแก่กรรมแล้ว

เมื่อคุณพ่อถึงแก่กรรม ลูก ๆ ยังเรียนไม่จบสักคน ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวถึงพี่น้องคนอื่น สำหรับข้าพเจ้านั้นกำลังเลื่อนขึ้นชั้นมัธยมปีที่ ๕ อายุได้ ๑๓ ขวบ ยังอยู่อีก ๔ ปีจึงจะเรียนจบ ญาติทางคุณพ่อถ้าจะพูดไปแล้วมีฐานะตำแหน่งหน้าที่และการเงินดีกว่าญาติทางคุณแม่มาก แต่ผู้ที่อาจหาญ

เข้ามาโอบอุ้มและอุปการะลูกของพี่สาวคือตัวข้าพเจ้านั้นมีคนเดียว คือน้าสาย กฤษณสุวรรณ โดยให้ที่อยู่อาศัยอาหารการกิน เพื่อศึกษาต่อในโรงเรียนเทพศิรินทร์ต่อไป และบ้านน้าสายก็ไม่ใช่ใหญ่โตอะไรนัก ปลูกอยู่ในบริเวณบ้านเจ้าคุณสิงหเสนีนั่นเอง ส่วนค่าเล่าเรียน ค่าอาหารไปโรงเรียน ค่าหนังสือเรียนก็อาศัยพี่น้องคนอื่น ๆ ช่วยเหลือด้วย

ในขณะนั้น น้าสายเองก็รับราชการอยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เป็นพนักงานผู้ช่วยแพทย์ในด้านพยาธิ ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าได้รับเงินเดือนเท่าใด แต่คงไม่เกิน ๘๐ บาท เพราะไม่ใช่ชั้นสัญญาบัตร น้าสายแต่งงานแล้วและมีลูกยังเล็ก ๆ อยู่ ในบรรดาลูก ๘–๙ คนนี้ ข้าพเจ้าจะต้องเคยเลี้ยงมาอย่างน้อย ๒–๓ คน และขณะนี้ก็แต่งงานแต่งการจนมีลูกไปแล้วหลายคน

ข้าพเจ้าอยู่กับน้าสายตั้งแต่ปี ๒๔๗๕–๒๔๗๙ รวมเวลา ๕ ปี ข้าพเจ้าเรียนจบมัธยมปีที่ ๘ เมื่อ พ,ศ ๒๔๗๘

อายุได้ ๑๖ ปี ในระหว่างที่ข้าพเจ้าอยู่กับน้าสายนั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่าทั้งน้าสายและน้าสงัด ก็ไม่เคยได้ดุด่าว่ากล่าวอะไรให้กระทบกระเทือนน้ำใจข้าพเจ้าเลย อาจเป็นได้ว่าสังคมประเทศไทยในขณะนั้น ไม่มีสถานที่เที่ยวเตร่และช่องทางที่จะทำให้เด็กเสีย ข้าพเจ้าจึงหาทางออกด้วยการเล่นกีฬา ข้าพเจ้าคบเพื่อนตั้งแต่กุ๊ยที่สุดจนถึงเพื่อนนักเรียนที่เป็นหม่อมเจ้า การเรียนของข้าพเจ้าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ในปีสุดท้ายจับผลัดจับผลูมีการสอบคัดเลือกกันใหม่ ข้าพเจ้าได้ไปอยู่ห้อง ม. ๘ ข. ซึ่งเป็นห้องนักเรียนคิงส์ในสมัยนั้น พอสอบปลายปีห้อง ม. ๘ ข. สอบได้ยกชั้น แต่ข้าพเจ้าสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยไม่ได้ส่วนเพื่อน ๆ ในห้องเดียวกัน ที่ไปสมัครสอบด้วยกันปรากฏว่าสอบกันได้ทุกคน ข้าพเจ้ายังเด็กถึงกับร้องไห้ที่ไม่สามารถสนองความตั้งใจคุณแม่ ที่อยากให้ลูกเป็นนายทหารแทนพ่อแต่ก็เป็นการร้องไห้ครั้งเดียวในชีวิต และก็ได้ตั้งปณิธานไว้ว่า ข้าพเจ้าจะต้องเป็นนายทหารให้ได้

เมื่อสอบเข้าโรงเรียนนายร้อยไม่ได้ ก็ได้น้าสายนี้แหละไปฝากให้เป็นครูโรงเรียนราษฎร์ อยู่แถวถนนเศรษฐศิริ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๘ บาท เพื่อเอาไว้ใช้จ่ายของตนเองความจริงในสมัยนั้น ข้าพเจ้าควรจะเลือกเรียนสิ่งที่ตนถนัดได้สบายมาก เช่น โรงเรียนพลศึกษา ข้าพเจ้าเล่นกีฬาให้โรงเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยม ๔ ทั้งในสนามกรีฑาและดัดตนส่วนห้อยโหน (Gymnastic) จนได้รับตราเสือสามารถของโรงเรียนในปีสุดท้าย และเพราะเหตุที่เล่นกีฬาให้โรงเรียนมากไป อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สอบเข้าโรงเรียนนายร้อยไม่ได้ก็เป็นได้ หรือจะสมัครเรียนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งในขณะนั้นเป็นมหาวิทยาลัยเปิดเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย เมื่อจบแล้วอาจสอบเป็นผู้พิพากษาเหมือนคุณอาญาติทางคุณพ่อก็ได้ แต่ใจข้าพเจ้ารักจะเป็นทหารเสียแล้ว

ข้าพเจ้าเป็นครูโรงเรียนราษฎร์อยู่ ๒ ปี เอาเงินที่หาได้ซึ่งในตอนหลังได้เดือนละ ๑๕ บาท ไปเรียนกวดวิชา

ที่ รร. อำนวยศิลป์ ท่าเตียน ซึ่งสมัยนั้นเขาเรียกว่า ม. ๙ แล้วมาสอบเข้า รร.นายร้อยฯ ได้ในภายหลัง

เมื่อเข้า รร. นายร้อยฯ ได้ ข้าพเจ้าจำได้ว่าน้าสายเป็นคนตัดเครื่องแบบชุดขาวให้ น้าสายก็คงจะดีใจพร้อม ๆ กับญาติพี่น้องทุกคน รวมทั้งคุณแม่ด้วย

ข้าพเจ้าจากน้าสายและครอบครัวมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๐ มาอยู่กับพี่ชายซึ่งสำเร็จเป็นนายทหารแล้ว และประจำอยู่ที่กองพันทหารราบที่ ๓ พญาไท (ปัจจุบัน ร. ๑ พัน. ๒ รอ.) จนข้าพเจ้าออกรับราชการเป็นนายทหารเมื่อปี ๒๔๘๓ ไปประจำอยู่ ร. พัน. ๓๘ ชุมพร ซึ่งเป็นกองพันตั้งใหม่ทางภาคใต้ (ปัจจุบัน ผส. ๑๕ ร. พัน.๑) แต่ในระยะนั้นเป็นเหตุการณ์ระหว่างสงคราม กว่าข้าพเจ้าจะย้ายกลับมาตั้งหลักใหม่ก็ประมาณปี ๒๔๘๘ เมื่อข้าพเจ้าประจำอยู่ รร. นายร้อย จปร. และโรงเรียนย้ายกลับมาจากเพ็ชรบูรณ์

ในระหว่างที่ข้าพเจ้าเป็นนายทหาร จนถึงวาระ

สุดท้ายน้าสายไม่เคยได้ขอร้องให้ข้าพเจ้าช่วยเหลืออะไรเลย ทั้ง ๆ ที่มีบุตรถึง ๙ คน เว้นไว้แต่มีบางครั้งบางคราว หรือบุตรมาขอร้องให้ช่วยเหลือ ข้าพเจ้าก็ได้ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจเป็นอย่างยิ่ง

ข้าพเจ้าได้ข่าวว่าน้าสายมาป่วยที่ รพ. ตำรวจ ก็ตั้งใจว่าจะมาเยี่ยมจนกระทั่งถึงวันที่ ๓ เม.ย. ๒๑ ได้ทราบข่าวว่าน้าสายถึงแก่กรรมเสียแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่ได้สูญเสียญาติผู้ใหญ่ไปอีกคนหนึ่ง หลังจากที่ได้สูญเสียคุณแม่ไปเมื่อ ๒๔ มี.ค. ๒๕๒๐ ในช่วงระยะเวลาห่างกัน ๑ ปีเท่านั้น

ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงวันเก่า ๆ ที่หวกรงนกเขาตามน้าสายไปที่วัดญวนเพื่อไปประกวดนกเขากัน นึกถึงระยะเวลาที่ข้าพเจ้าได้อาศัยอยู่กับครอบครัวน้าสาย แม้ระยะเวลาอันสั้นและในวัยเด็ก การผจญชีวิตในระยะนั้นเป็นบทเรียนสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักการต่อสู้เพื่อดำรงชีวิตอยู่ และไปสู่เป้าหมายที่ข้าพเจ้าต้องการจะเป็น สอนให้ข้าพเจ้ารู้

จักช่วยตัวเอง และเหนือสิ่งอื่นใดสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักค่าของเงินที่หามาได้โดยสุจริต และสอนให้ข้าพเจ้ารู้ว่าสิ่งใดก็ตามที่เราหามาได้โดยยาก เราจะต้องรักษาสิ่งนั้นไว้ให้ได้แม้ด้วยชีวิตเพื่อเกียรติยศและชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล

ถึงแม้น้าสายจะไม่ได้รับการศึกษาถึงขั้นปริญญา และฐานะก็ไม่ได้ร่ำรวยอะไรนักแต่ก็ได้ให้การศึกษาแก่บุตรทุก ๆ คนจนมีเหย้าเรือนแต่งงานเป็นฝั่งเป็นฝา ไปหลายคน และข้าพเจ้าถือว่าเป็นผู้มีอุปการะคุณ เสอมด้วยบุพการีของข้าพเจ้าคนหนึ่ง

ด้วยกุศลบุญราศรีดังกล่าวนี้ น้าสายย่อมไปสู่สุขคติภพโดยไม่ต้องสงสัย และในโอกาสนี้ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลที่ได้บำเพ็ญมา จงเป็นพลาปัจจัยให้ดวงวิญญาณของน้าสายจงประสบสุขคติ คือ ความสุข สงบในสัมปรายภพนั้นเทอญ.

พลโท ว. รังคะรัตน.

(วีรพันธ์ รังคะรัตน)

๒๐ มิ.ย. ๒๑

ภรรยา บุตร ธิดา ในวันสวดพระอภิธรรม

ภรรยา บุตร ธิดา และ หลานๆ ในวันสวดพระอภิธรรม

อาลัยคุณพ่อ

ตั้งแต่ลูก ๆ จำความได้ จากคุณแม่เล่าให้ฟังบ้าง ลูกทุกคนที่คลอดที่บ้านคุณพ่อ จะเป็นคนดูแลอาบน้ำอาบท่า ให้ลูก ๆ ที่เพิ่งเกิดมาจนเติบโต คุณพ่อใช้ชีวิตอยู่กับคุณแม่ และลูก ๆ ด้วยความสุขบ้างทุกข์บ้างตลอดมา ที่จำได้ครอบ-ครัวของ พ่อ – แม่ – ลูก ได้ประสบเคราะห์กรรมถึง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ สงครามเอเซียบูรพา บ้านของพ่อ – แม่ลูก ได้อาศัยหลับนอน ได้ถูกเพลิงไหม้จากภัยสงคราม ต้องอพยพหนีภัยสงครามไปอยู่ที่ ใกล้วัดเทพลีลา (วัดตึก) อ. บางกะปิ กับคุณหญิงเจือ นครราชเสนี

เมื่อสงครามสงบก็ ได้อพยพกลับมาอยู่ที่บ้านหัวลำโพง อีกครั้ง โดยได้รับความกรุณาจากคุณหญิงบุรีเนาวราช (เนื่อง สิงหเสนี) ที่ให้อาศัยที่ปลูกบ้านอยู่ จนกระทั่งเมื่อประมาณ ต้นเดือนธันวาคม ๒๕๐๔ ได้เกิดเพลิงไหม้ใหญ่ ที่บริเวณ หัวลำโพง บ้านที่อยู่อาศัยก็ถูกเพลิงไหม้ ไปอีกครั้งจึงต้องไป อาศัยบ้าน คุณยายใหญ่ อยู่ที่ วัดกัลยา ต่อมา หม่อม เสมอ สวัสดิวัฒน์ ได้ ให้ความเมตตาให้ที่ปลูกบ้านที่ราษฎร์บูรณะ อยู่มาทุกวันนี้

คุณพ่อมิได้ย่อท้อต่อชีวิต พยายามต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรค นานาประการด้วยดีตลอดมา ให้ความอบอุ่นต่อลูก ๆ คุณพ่ออดมื้อกินมื้อเพื่อลูก ๆ ยอมเหนื่อย คุณพ่อต้องหาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียว สิ่งใดที่คุณพ่อจะทำได้คุณพ่อจะทำเสียเองทั้งสิ้น เช่นผมของลูก ๆ ทุกคน พ่อจะเป็นช่างตัดผมเสียเอง ลูก ๆ ไม่มีโอกาสได้ไว้ผมยาว หรือหวีเป๋ใส่น้ำมัน ในเรื่องฝีมือช่างตัดผมนั้นไม่แพ้ช่างตัดผมอาชีพ

คุณพ่อเป็นคนร่าเริง แจ่มใส ชอบเลี้ยงสัตว์ เช่น สุนัข และ นกเขา คุณพ่อเป็นคนละเอียดและจดจำ แม้แต่ประวัติของคุณพ่อเอง เมื่อมีชีวิตอยู่ คุณพ่อก็ได้เขียนไว้เป็นอนุสรณ์ ให้ลูก ๆ ได้รู้ชีวิตของคุณพ่อ วันเดือน ปี เกิดของลูก ๆ ทุกคน คุณพ่อได้จดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน จนถึงทุกวันนี้ คุณพ่อไม่ชอบเอาเปรียบใคร และไม่ชอบให้ใครมาเอาเปรียบด้วย มีอย่างไรก็อยู่อย่างนั้น คุณพ่อไม่ได้เป็นคนร่ำรวยแต่คุณพ่อมีมรดกที่ให้ไว้กับลูก ๆ ทุกคน ที่ได้รับไว้ด้วยความภาคภูมิใจอย่างที่สุด คือความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที ต่อผู้มีพระคุณ ลูก ๆ ทุกคนได้ยึดถือปฏิบัติอยู่ตลอดมา

ชีวิตการทำงานของคุณพ่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ — ๒๕๘๖

คุณพ่อได้เข้าทำงานเป็นทหารเสนารักษ์ อยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยอยู่ห้องแลป ตรวจเชื้อ ตึกพยาธิ เป็นผู้ดองศพต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษา ซึ่งพวกลูก ๆ จำได้ดีว่าเวลามีงานกาชาดทีไร ลูก ๆ มักจะได้ดูผลงานของคุณพ่อเป็นประจำทุกปี คุณพ่อทำงานในหน้าที่นี้อยู่ ๑๘ ปี ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้พบกับคุณเปลั่ง เรืองผกา ซึ่งเป็นผู้จัดการบริษัท วิทยาศรม จำกัด ถนนราชดำเนินและเป็นเพื่อนกับคุณพ่อด้วย ได้ชักชวนให้ร่วมเข้าทำงานที่บริษัท วิทยาศรม จำกัด ประกอบกับในระยะนั้น บ้านถูกไฟไหม้ในสงครามเอเซียบูรพา คุณพ่อจึงได้ตัดสินใจลาออกจากโรงพยาบาลจุฬา ฯ เพื่อนำเงินสะสมและเงินบำเหน็จมาปลูกบ้าน ทำงานอยู่ที่บริษัท วิทยาศรม จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ความรู้สึกของคุณพ่อ เริ่มเหน็ดเหนื่อย และ ทนต่อการเดินทางจากราษฎร์บูรณะไปทำงานที่บริษัทไม่ไหว คุณพ่อจึงลาออกจากบริษัทวิทยาศรม มาใช้ชีวิตอยู่กับบ้านเฉย ๆ รวมเวลาทำงานที่บริษัท วิทยาศรม จำกัด ประมาณ ๓๑ ปี

ระยะหลังคุณพ่อเจ็บ ต้องเข้าโรงพยาบาลหลายครั้ง จนบางครั้งมีความรู้สึกเหมือนคุณพ่อเบื่อหน่ายต่อชีวิต ลูก ๆ ได้แต่ปลอบใจคุณพ่อและให้กำลังใจตลอดมา มาครั้งหลังสุดเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ คุณพ่อหกล้มในห้องน้ำที่บ้านราษฎร์บูรณะ แต่ก็ไม่ได้มีอาการอะไรเกิดขึ้น จนกระทั่งวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ คุณพ่อแน่นหายใจไม่ออก ลูกๆ จึงนำส่งโรงพยาบาลตำรวจอีกครั้ง รุ่งขึ้นวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ คุณพ่อมีอาการช๊อค หายใจไม่ออก คุณหมอได้ช่วยคุณพ่อจนสุดความสามารถ โดยนำเข้าห้องฉุกเฉินใช้เครื่องช่วยหายใจตลอด จนกระทั่งอาการดีขึ้น เริ่มรู้สึกตัว คุณพ่อก็ยังห่วงลูก ๆ เสมอ คุณพ่อสบายใจเมื่อลูก ๆ มาเยี่ยม คุณพ่อจะดึงมือลูก ๆ มาไว้ที่หน้าอกเสมอ ระยะหลังสุดคุณพ่อย้ายจากห้องฉุกเฉินมาอยู่ห้องพิเศษ ห้อง ๑๑๒ ตึกรัจิรวงศ์ จนกระทั่งวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๑ เวลา ๑๙.๕๐ น. คุณพ่อได้หมดลมหายใจไปอย่างสงบ โดยไม่ได้มีอาการทุรนทุรายเลย รวมอายุได้ ๗๔ ปี ๔ เดือน ๑๑ วัน

ขออานิสงฆ์แห่งกุศลผลบุญ ที่คุณพ่อได้บำเพ็ญไว้ และจากลูกหลานญาติมิตรได้บำเพ็ญกุศล เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้คุณพ่อ จงรวมเป็นพลัง ปัจจัย นำดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุขติ ดินแดนแห่งความสงบในสัมปลายภพนั้นด้วยเทอญ เกิดชาติหน้าฉันใด ลูก ๆ ขอได้เกิดเป็นลูกของคุณพ่อทุกชาติด้วย

จากลูก ๆ

กฎแห่งกรรม

สงกรานต์และวิสาขบูชา

๒๕๒๑

โดย

ท. เลียงพิบูลย์

เรื่อง

ประเพณีของเรา

น้ำตาแม่ตก

ผู้ผ่านยมโลก

ขอส่วนบุญ

สัมมนาชุด "กฎแห่งกรรม"

เวียนตายเวียนเกิด

สารบาญ

เรื่อง หน้า

คติควรคิด

จะทำงานที่ใด ให้นายจ้างอาลัย
เมื่อเราจะลาออก
อย่าไปทำลวงหลอก ให้เขารีบไล่ออก
เพราะเขาหมดอาลัย

ท. เลียงพิบูลย์

ประเพณีของเรา

ท. เลียงพิบูลย์

ข้าพเจ้าเขียนเรื่องสงกรานต์มาก็มากแทบทุกปี ก็ไม่รู้ว่าจะหาอะไรมาเขียนอีก ไม่อยากให้ซ้ำกับที่เขียนไปแล้วจึงอยากจะเขียนเรื่องเก่า ๆ ครั้งประสบการณ์ด้วยตนเอง พูดถึงคนรุ่นก่อนในวันสงกรานต์

เมื่อคิดย้อนหลังในสมัยวัยรุ่น กำลังซุกซนตามวัยได้ผ่านได้เห็นสงกรานต์สมัยก่อนนั้นสนุกสนานมาก ทำให้เด็กสมัยก่อนนอนฝันว่าเมื่อไหร่ถึงวันสงกรานต์จะได้เล่นให้สนุก เช้ามีการทำบุญใส่บาตรที่วัดวาอารามที่ใกล้บ้าน แต่งตัวสีฉูดฉาดแบกถาดสำรับกับข้าว เครื่องแต่งตัวสีต่าง ๆ เดินเป็นทิวแถวไปวัดแต่เช้าตรู่ด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสบางบ้านศรัทธามากก็จะหาบอาหารไปทำบุญ

ตกเวลาบ่ายหนุ่มสาวก็มีการเล่นสาดน้ำกัน เสียงเฮฮาร่าเริงยิ้มแย้มจิตใจแจ่มใสสดชื่น กลางคืนเล่นเข้าแม่ศรี เล่นลิงลม ร้องรำทำเพลงตามประสาหนุ่มสาวเพราะถือว่าวันตรุษสงกรานต์จะได้มีโอกาสเป็นอิสระเสรี ได้พบกันอย่างใกล้ชิด วันธรรมดามักจะไม่มีโอกาสเห็นพวกสาว ๆ เพราะพ่อแม่ที่มีอันจะกินมักจะกีดกันไม่ยอมให้ลูกสาวออกนอกบ้านฉะนั้นวันสงกรานต์จึงเป็นสวรรค์ของหนุ่มสาวที่เฝ้าเพ้อละเมอฝันว่าเมื่อไหร่จะถึงวันสงกรานต์

นี่เป็นเรื่องชีวิตผ่านที่ข้าพเจ้าได้ประสบกับตัวเองมาแล้ว เห็นว่าสงกรานต์เป็นเทศกาลสนุกสนานที่สุดสำหรับประเพณีไทยภาคกลาง สมัยนั้นผู้ใหญ่เล่าว่าแม้ทหารที่ไปขัดตาทัพเมื่อกลับถึงบ้าน วันสงกรานต์ก็ผ่านไปแล้วทำให้ทหารเศร้าใจ ในหลวงทรงทราบก็สงสารจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้จัดสงกรานต์เดือน ๖ ขึ้นเป็นการให้ความสนุกสนานแก่ทหารหาญของชาติเป็นพิเศษ ข้าพเจ้าเป็นเด็กก็เคยเล่นสงกรานต์เดือนหก ถ้าข้าพเจ้าจำไม่ผิดผู้ใหญ่บอกว่าเขาเรียกว่าสงกรานต์นักขัตฤกษ์เดือนหก

สมัยนั้นพวกเด็กใส่เสื้อใหม่ ๆ สวย ๆ ซึ่งวันธรรดาไม่ได้พบ มีสร้อยคอ มีจี้เพชรพลอยสีต่าง ๆ ห้อยคอ เด็กผู้หญิงที่ไว้จุกก็เกล้าไว้อย่างสวยงาม ซ้ำยังมีกำไลข้อมือกำไลข้อตีน พ่อแม่อยากให้ลูกของตัวสวยงามในยามตรุษสงกรานต์ ฉะนั้นนานทีปีหนจะได้แต่งให้สวยให้งามสักครั้งหนึ่ง ใครมีสร้อยคอสร้อยข้อมือก็เอามาแต่งให้ลูกหลานประกวดกันไปทำบุญตามวัด เมื่อพูดถึงผู้ใหญ่ผู้หญิงในสมัยนั้นส่วนมากตัดผมทรงดอกกระทุ่ม ไว้จอนเหน็บข้างหูแล้วกินหมากฟันดำไม่ว่าสาวแก่แม่หม้ายชายหญิง ชอบฟันดำที่ยังไม่ดำก็พยายามหาเปลือกไม้อะไรมาขัดถูให้ฟันดำ คนสมัยก่อนนิยมฟันดำว่ามันสวย ขัดถูด้วยยากินกับหมากให้เป็นมันเหมือนเม็ดน้อยหน่า การแต่งตัว นุ่งผ้าลาย ส่วนมากห่มผ้าแถบสีนวลและสีชมภูเห็นจะเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยในสมัยนั้น

สำหรับความสนุกสนาน ส่วนมากผู้หญิงที่สูงอายุก็มักจะชอบนั่งจมในวงไพ่เท่าที่หลวงท่านอนุญาตให้เล่นการพนันได้ ในวันตรุษสงกรานต์สามวันสามคืนโดยไม่ผิดกฎ-

หมาย ไม่ต้องตีตั๋วโปลิสไม่จับ ตามท่าเรือก็มีพวกเล่นน้ำเต้าปูปลาจับยี่กี ทีกำถั่วมีโปปั่นเล่นกันอย่างสนุกสนานทั่วเมือง

ข้าพเจ้าอยากจะพูดถึงจิตใจของคนสมัยนั้นที่ยังไม่เจริญทางวัตถุ เครื่องบินโดยสารข้ามทวีปยังไม่เกิด ยังไม่มีใครรู้จัก แต่ดีทางจิตใจมีศีลธรรมมนุษย์ธรรมเป็นส่วนมาก คนชั่วมีน้อยจะเปรียบคนชั่วเหมือนข้าวเปลือกปนอยู่ในข้าวสารที่ขาวสะอาด การที่คนชั่วมีน้อยคนดีมีมากก็คงจะเป็นเพราะหลักศีลธรรมทางพระศาสนาได้อบรมหล่อหลอมจิตใจให้คนสมัยก่อนมองเห็นบุญเห็นบาป เห็นกรรมที่ทำชั่ว ผู้ใดสร้างไว้ก็หนีไม่พ้นตายแล้วก็กลับมาเกิดใช้หนี้กรรม

ฉะนั้นจิตใจของชาวบ้านชาวเมืองคนไทยในสมัยก่อนจึงชำระจิตใจให้สะอาดด้วยศีลธรรม หากเราจะยกเหตุ-การณ์ในสมัยก่อนมาเปรียบเทียบกับในยุคปัจจุบัน พวกเด็ก ๆ แต่งตัวในยามตรุษสงกรานต์เหลืองอร่ามไปด้วยทองรูปพรรณเหมือนตู้ทองเดินได้ หากเป็นยุคนี้พวกเด็กจะต้องเสียชีวิตจำนวนไม่น้อยที่เกิดจากความโลภของมนุษย์ในยุคนี้ที่ขาดศีลธรรมมนุษย์ธรรม เห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ จิตใจ

เหี้ยมโหดดุร้ายเพราะคิดว่าบุญบาปไม่มี เวรกรรมไม่มี เชื่อว่าตายแล้วสูญ ไม่มีอดีตและอนาคต ตรงข้ามกับสมัยก่อนที่เชื่อว่าตายแล้วจะต้องกลับมาเกิดเพื่อใช้หนี้กรรม บุญบาปมีแน่

ฉะนั้นข้าพเจ้าก็อยากจะพูดว่า งานเทศกาลสงกรานต์ที่สนุกสนานเป็นประเพณีเก่าแก่มาแต่โบราณของไทย เมื่อพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว คนโบราณได้แสดงออกในรูปประเพณี เนื้อแท้เป็นงานให้ระลึกถึงผู้มีพระคุณ แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีอย่างน้อยปีละครั้ง เป็นประเพณีของเราปฏิบัติตลอดมาจนตกทอดมาถึงพวกเรา เป็นการสมควรยิ่งที่เราควรจะรักษาไว้ปฏิบัติสืบเนื่องตลอดไป

ประเพณีอันดีของสงกรานต์ก็คือทำให้เราระลึกถึงผู้ใหญ่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณที่เราเคารพนับถือ ไปกราบไหว้หาผ้านุ่งห่มไปรดน้ำท่านด้วยจิตใจเคารพ ทางภาคเหนือเขาเรียกว่า ดำหัว ขอศีลขอพรเพื่อเป็นศิริมงคลแก่ตัวเองและลูกหลานต่อ ๆ กันไป ผู้ใหญ่ก็ปีติปลาบปลื้ม เป็นประเพณีที่ดีงามพวกลูกหลานเอากระดูกพ่อแม่ปู่ย่าตายายที่ล่วงลับไปแล้วมาอาบน้ำหรือล้างน้ำเปลี่ยนผ้าห่อใหม่รดน้ำอบให้หอม แล้วนานทีปีมีครั้งหนึ่งทำบุญบังสกุลกระดูกอุทิศ

ส่วนกุศลไปให้ สิ่งสำคัญที่เราได้รับ ก่อให้เกิดความสุขขึ้นทางจิต มีความปีติปลาบปลื้มสบายใจ ข้าพเจ้าทราบว่าปีก่อน ๆ ผู้ที่ไปกราบพระในบ้านทำให้ท่านปีติจนน้ำตาไหล

นอกจากนั้นก็ไปสรงน้ำพระพุทธและพระสงฆ์ตามวัดที่เราคุ้นเคยนับถือ ยังทำขนมและอาหารไปแจกผู้ที่เคารพและชาวบ้านพวกบ้านใกล้เรือนเคียงเป็นการเชื่อมสามัคคีสนิทสนมกันยิ่งขึ้น ส่วนทางวัดก็ตั้งโรงทานแจกอาหารทั้งคาวหวานตลอดงาน ก่อพระทราย มีการเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อครั้งยังไม่มีน้ำประปา ตามริมถนนจะตั้งโหลใส่น้ำยาอุทัยโรยดอกมะลิ ให้คนเดินทางจะได้ดื่มเพื่อแก้ความกระหาย ผู้ดื่มแล้วก็ยกมือขึ้นจบระลึกถึงพระคุณของผู้บริจาค คนสมัยก่อนจิตใจเต็มไปด้วยความกตัญญูกตเวที นี่เป็นการประสบการณ์ได้พบเห็นมาด้วยตนเองเมื่อสมัยเด็ก

เมื่อยุคศีลธรรมของชาวไทยทั่วไปถือประเพณีที่ดีงาม การฆ่าฟันกันอย่างจิตใจเหี้ยมโหดดุร้ายอย่างในปัจจุบันนี้หายาก จะพบแต่ชาวไทยอยู่กันด้วยศีลธรรมความสงบ ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ใครมีเรื่องอะไรก็ระงับด้วยการให้อภัย

ซึ่งกันและกัน อโหสิกรรม ในยุคสมัยข้าพเจ้าเป็นเด็ก นานปีจะมีฆ่ากันตายสักครั้งหนึ่งแล้วก็จะเป็นข่าวใหญ่ตลอดไปหลายปีกว่าจะมีข่าวอื่นมาแทน หากมีข่าวที่ตื่นเต้น พวกชาวบ้านชาวเมืองก็ตบอกผางร้องออกมาว่า

"ผุดโท่ ทำไมถึงได้จิตใจเหี้ยมโหดดุร้ายเช่นนี้น่าสงสาร"

นี่ก็แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านสมัยก่อนนี้มีหลักธรรมทางศาสนาอยู่ในจิตใจ ถ้าเผลอตัวมักจะแสดงออกมาว่า "ผุดโท่" ความจริงคำว่าผุดโท่นั้นก็คือ พุทธโธ นั่นเอง แต่เมื่อนานเข้าก็เพี้ยนไปเพราะสมัยก่อนสำเนียงแต่ละจังหวัดแต่ละอำเภอเพี้ยนกัน แม้จังหวัดที่ใกล้เคียงกับเมืองหลวง ทางภาคเหนือเมื่อตกอกตกใจก็มักจะร้องออกมาว่า "พุทธโธ ธัมโม สังโฆ" ซึ่งติดอยู่ริมฝีปากของชาวพุทธภาคเหนือทุกคนในสมัยก่อน และพวกอิสลามก็มักจะพูดว่า "อัลลอร์" พวกฝรั่งก็จะพูดว่า "มายก๊อด" นี่ก็แสดงว่าสมัยที่มนุษย์อยู่กันด้วยความสงบสุข ด้วยหลักศาสนา เป็นยุคที่ทุกคนรู้ การเกิดมาแล้วแต่กรรมดีหรือกรรมชั่วจะส่งผลให้เราเกิดและตาย

แล้วต้องกลับมาเกิดใช้หนี้กรรมเพราะบุญบาปชั่วดี ทำอย่างใดก็ได้อย่างนั้น ไม่มีใครหนีกฎแห่งกรรมไปได้

เมื่อได้อ่านขบวนการต่อต้านปลดแอกของพวกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ประกาศจุดประสงค์ออกมาว่า มุ่งทำลายสิ่งเก่า ๆ ๔ อย่าง

๑. ความคิดเก่า

๒. **วัฒนธรรมเก่า**

๓. ขนบธรรมเนียมเก่า

๔. อุปนิสัยเก่า.........

อยู่ในหนังสือนิทรรศการจีนแดงหน้า ๖๓ หนังสือเล่มนี้จำหน่ายในงานนิทรรศการจีนแดงที่ **มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์** เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๑๗ ถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๗ เมื่อเปรียบเทียบกับในยุคที่มนุษย์ปลุกปั่นให้เชื่อว่าบุญบาปไม่มี เวรกรรมไม่มี ตายแล้วสูญ เราก็เห็นได้ว่าผิดแปลกแตกต่างกันอย่างไร ท่านที่มีสติปัญญาพิจารณาดูก็จะรู้ตัวของตัวเองดี อันไหนเป็นสวรรค์และอันไหนเป็นนรกในโลกมนุษย์

ข้าพเจ้าขอจบลงแต่เพียงนี้

สวัสดี

น้ำตาแม่ตก

ท. เลียงพิบูลย์

เมื่อสมัยข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ผู้ใหญ่เคยพูดว่าใคร ไม่มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ผู้มีพระคุณ คนผู้นั้นคบไม่ได้ ท่านห้ามไม่ให้คบ เพียงพ่อแม่เลี้ยงดูมาเป็นผู้มีพระคุณสูงสุดของเรา ให้ความรักให้ความเป็นห่วงให้ความเมตตาปรานี ไม่มีใครจะรักเราหวังดีต่อเรามากเท่าพ่อแม่บังเกิดเกล้า มีอยู่ในโลกเพียงสองคนเท่านั้น เมื่อท่านล้มหายตายจากไปแล้ว หาไม่ได้อีก ลูกชั่วมันไม่รู้พระคุณพ่อแม่แล้ว มันยังเนรคุณอีก แล้วใครจะคบมันได้ คนพวกนี้มันไม่ซื่อกับใคร ข้าพเจ้าก็เพียงจำเอาไว้ว่าคนที่ไม่เคารพพ่อแม่ของตัวนั้นเป็นคนคบไม่ได้ มันก็คบเพื่อนที่ดีไม่ได้เพราะคนดีเขาก็ไม่คบ คงจะคบได้แต่พวกอกตัญญูพวกนิสัยชั่วเหมือนกัน ผู้ใหญ่สมัยก่อนสอนเด็กพวกลูกหลานว่า ใครหรือลูกคนใดทำให้พ่อแม่ช้ำอกช้ำใจจนถึงน้ำตาตก คนผู้นั้นก็บาปหนัก

จะต้องได้รับกรรมตามสนองในวันหนึ่งข้างหน้า หนีกรรมที่ตนทำไว้ไม่พ้น

ข้าพเจ้าได้ฟังคำของผู้ใหญ่ก็จดจำไว้ รู้ว่าเพื่อนคนไหนมีประวัติไม่เคารพพ่อแม่ผู้มีพระคุณ ก็ไม่ยอมคบให้ความสนิทสนม และต่อมาได้ติดตามดูการครองชีวิตของคนผู้นั้นไม่มีความเจริญมีแต่ความเสื่อม สุดท้ายกรรมตามสนองมีลูกก็ไม่มีความกตัญญูแก่ตัว เช่นเดียวกับตัวได้ทำกับพ่อแม่ในอดีต นี่เป็นผลกรรม

ข้าพเจ้าได้รับบันทึกจากพระภิกษุรูปหนึ่ง เขียนมาจาก **วัดโขดทิมราชธาราม** ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านได้บันทึกเรื่องที่ท่านได้ประสบการณ์เกิดขึ้นก่อนอุปสมบท ครั้งท่านยังเป็นฆราวาส ในบันทึกของท่านได้เขียนว่า......

อาตมาได้ประสบการณ์พบเห็นเรื่องจริงได้เกิดขึ้นแล้วด้วยตัวของอาตมาเอง เห็นว่าเข้ากับในชุด "กฎแห่งกรรม" ที่คุณโยมเขียน เพราะอาตมาได้อ่านชุด "กฎแห่งกรรม" รู้สึกมีประโยชน์มาก เพราะทำให้ผู้อ่านจิตใจสบาย

ขึ้น อาตมาจึงได้บันทึกความจริงส่งมาให้ อยากให้คุณโยมพิจารณาดู เรื่องบุคคลที่ได้สร้างกรรมทำชั่วไว้กับผู้เป็นแม่ผู้มีพระคุณสูงยิ่ง ขาดความกตัญญูแล้วหนีไม่พ้นกรรมตามสนอง ตามสนองในชาตินี้ พอรู้ตัวว่าผิดก็หมดลมหายใจ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นเวลาที่อาตมารับราชการเป็นพนักงานแผนกที่ดินอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีเพื่อนร่วมโรงเรียนจบพร้อมกันและมีอายุเท่ากัน ปีเดียวกัน แต่ทำงานคนละแผนกในอำเภอเดียวกัน วันหนึ่งในเวลาราชการ อาตมาเดินออกจากแผนกที่ดินเพื่อนำหนังสือมาเสนอให้นายอำเภอลงนาม

ก่อนที่จะเข้าห้องนายอำเภอ ต้องผ่านหน้าห้องมีโต๊ะปลัดอำเภอตั้งอยู่เห็นโยมแม่ของเพื่อนยืนร้องไห้อยู่ที่ข้างโต๊ะปลัด เห็นเพื่อนผู้เป็นลูกยืนแสดงสีหน้าเครียดกำลังอารมณ์เสีย ขึ้นเสียงดังด้วยความโกรธ อาตมายืนนิ่งฟังอยู่ห่าง ๆ เพราะยังไม่รู้เรื่องต้นสายปลายเหตุ ที่สุดก็จับใจความได้ว่าเพื่อนผู้นี้กำลังจะไล่แม่ให้ออกจากบ้านไม่สนใจว่าแม่จะไปอาศัยอยู่ที่ไหน

อาตมาฟังแล้วต้องชะงักยืนงง ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าเพื่อนจะใจเหี้ยมโหดรุนแรงถึงเพียงนี้ อาตมาคิดแล้วก็เศร้าใจเพราะเพื่อนผู้นี้เคยจบหกพร้อมกันที่**โรงเรียนระยองมิตรอุปถัมภ์** และเวลานั้นเพื่อนก็มีภรรยาแล้วแต่ยังไม่มีบุตรด้วยกัน เมื่อมาพิจารณาดูตั้งแต่เพื่อนได้ภรรยาแล้วก็เปลี่ยนนิสัยไป ก่อนอยู่สองคนกับแม่ก็เป็นคนดี อาตมาได้ยินปลัดอำเภอได้พยายามไกล่เกลี่ยเปรียบเทียบชี้ให้เห็นบุญบาปที่ทำให้แม่เสียอกเสียใจถึงกับน้ำตาตกร้องไห้สะอึกสะอื้นแล้วพูดด้วยเสียงสั่น ๆ อย่างน้อยอกน้อยใจแต่ไม่ได้พูดรุนแรงกับลูกพูดจาเรียบ ๆ ไม่หยาบคาย เหมือนไม่โกรธตอบลูก แต่พูดให้ลูกเห็นใจ มิได้ใช้วาจาหยาบคายตามอารมณ์ ฟังแล้วก็คิดสงสาร เสียงผู้เป็นแม่พูดว่า

"แม่ได้ยกบ้านให้ลูกแล้วเพียงแต่แม่อาศัยไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น แม่ไม่ต้องการอะไรทั้งหมดและแม่ก็ไม่โกรธลูกที่ว่าแม่ ไล่แม่ แม่รู้ตัวว่าแม่แก่แล้วอยู่ได้ไม่นานแม่ก็จะตาย ลูกไม่ควรจะไล่แม่ไปอยู่ที่อื่น แล้วแม่จะไปอยู่ที่ไหนล่ะ ไปอาศัยใครเขาก็คงรังเกียจคนแก่ ช่วยทำงาน

อะไรให้เขาก็ไม่ไหว เห็นแก่แม่ที่เลี้ยงลูกมาจนโตเถิด แม่แก่แล้วจะอยู่กับลูกไม่นานก็ตาย"

อาตมายืนฟังด้วยความสลดใจ น้ำตามันจะไหลออกมา ข้าราชการบนอำเภอต่างก็หน้าเศร้าเหมือนจะร้องไห้เพราะความสงสารผู้เป็นแม่ คำพูดของแม่แต่ละคำมิได้พูดให้กระเทือนใจลูกเลย มีแต่คำอ้อนวอนให้ลูกมีความสงสารแม่เท่านั้น แต่ลูกกลับมีกิริยาทั้งขู่ทั้งตวาดใช้วาจาหยาบคายต่อแม่บังเกิดเกล้า เสียงตวาดว่า

"ต้องออกจากบ้านเพราะบ้านเป็นของฉัน แม่ยกให้ฉัน ไม่ใช่ของแม่แล้ว แม่ไม่มีสิทธิจะอยู่ต่อไป แม่ไม่มีที่อยู่ไปอยู่วัดก็ได้ ขอให้ไปพ้นบ้านฉัน!"

อาตมาฟังแล้วมีความแค้นและเจ็บใจแทนผู้เป็นโยมแม่ของเพื่อน ไม่นึกว่าเพื่อนจะมีจิตใจร้ายกาจเยี่ยงสัตว์เช่นนี้ พวกข้าราชการบนอำเภอต่างก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกับอาตมา มีแต่คนแช่งด่าชังน้ำหน้า ไม่มีใครยกย่องว่าเป็นคนดี

อาตมารู้สึกหูหน้าร้อนชา เลือดฉีดแรงขึ้นหน้าเพราะโกรธแทนโยมแม่ของเพื่อน สงสารและเห็นใจ

นึกในใจเพื่อนอย่างนี้เลิกคบค้าสมาคมนับแต่บัดนี้เป็นต้นไป อาตมารู้ตัวดีจึงรีบเดินออกจากที่นั่นก่อนที่จะระงับอารมณ์ไม่อยู่ ทนดูเพื่อนเป็นไอ้ลูกอกตัญญูไม่ไหว

ต่อจากนั้นอาตมาก็ไม่อยากทราบเรื่องให้เกิดความขุ่นใจเปล่า ๆ เพราะอาตมาตัดการเป็นเพื่อนฝูงสิ้นสุดกันแล้ว อาตมาคิดว่าเพื่อนคนนี้ต่อไปจะไม่มีความเจริญ มีแต่จะเสื่อมลง กรรมจะต้องตามสนองในวันหนึ่งข้างหน้า

หลังจากนั้นต่อมาประมาณเดือนเศษหรือสองเดือนอาตมาก็จำไม่ได้ ในปีเดียวกันเพื่อนผู้นี้ได้ขี่รถจักรยานยนต์ซูซูกิ ๕๐ ซีซีมาทำงานที่อำเภอเป็นประจำ เช้าวันนั้นประมาณ ๘.๐๐ น. เพื่อนได้ขี่รถออกจากบ้านซึ่งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๖ ก.ม. ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง เมื่อขี่จักรยานยนต์ผ่านมาถึงหน้าศาลากลางจังหวัด เหตุการณ์ที่ไม่เคยนึกเคยฝันก็เกิดขึ้น รถที่เพื่อนขี่มานั้นวิ่งตรงเข้าชนท้ายรถเมล์ที่จอดเฉยอยู่ข้างถนนเหมือนมีอาถรรพณ์ เป็นเหตุให้รถแหลก ตัวเองก็บาดเจ็บสาหัส มีผู้

เห็นเหตุการณ์ในครั้งนั้นเล่าว่า เมื่อเข้าช่วยพยุงร่างที่ไม่ได้สติออกมาเพื่อจะรีบนำตัวคนเจ็บไปส่งโรงพยาบาล แต่พอรู้สึกตัวพ้นขึ้นมาก็ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด สุดท้ายก่อนที่เพื่อนของอาตมาจะสิ้นลมหายใจก็ร้องไห้ออกมาเหมือนทารกแล้วร่ำพันเป็นครั้งสุดท้ายว่า

"แม่จ๋า ลูกรู้ตัวว่าลูกผิดไปแล้ว แม่จ๋า อภัยให้ลูกด้วย แม่อยู่ไหน" พอสิ้นเสียงก็สิ้นใจ

เมื่อรู้ถึงผู้เป็นแม่ว่า ลูกชายเกิดอุบัติเหตุก็ตกใจลืมเรื่องที่ลูกเคยไล่ให้แม่ออกจากบ้าน เหลือแต่ความรักความอาลัยที่มีต่อลูก เมื่อรู้ข่าวว่าลูกตายก็เหมือนใครมาควักเอาดวงใจออกจากร่าง ร้องออกมาว่า

"โธ่ ลูกรัก เจ้าหนีแม่ไปแล้ว" ก็ร่ำไห้รำพันถึงความรักที่มีต่อลูกชายคนเดียวจนสิ้นสติสมประดี หมดอาลัยในชีวิตที่จะอยู่ในโลกมนุษย์ต่อไป

นี่ก็ชี้ให้เห็นว่า ความรักในโลกนี้ไม่มีใครรักลูกเกินกว่าแม่บังเกิดเกล้า แม้ลูกจะชั่วร้ายอกตัญญู ไม่รู้คุณทั้งยังทำให้แม่น้ำตาตกแม่ก็ยังรักและยังให้อภัยลูกเสมอ แม่ฆ่าลูกไม่ได้ ขายลูกไม่ขาด

อาตมาอยากจะพูดว่า ลูกคนใดมีความเคารพกตัญญูต่อพ่อแม่บังเกิดเกล้า กรรมดีจะเป็นศิริมงคลมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของผู้นั้น ตรงข้ามผู้ใดอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ กรรมชั่วนั้นจะตามสนองเพราะไม่มีใครหนี "กฎแห่งกรรม" ไปได้ อยู่ที่เวลาจะช้าหรือเร็วเท่านั้น

งานฌาปนกิจศพเพื่อนอาตมาคนนี้ได้จัดขึ้น ณ เมรุวัดบ้านแลง ตำบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อาตมาก็ไปในงานเพราะรู้สึกเศร้าใจในชาตากรรมของเพื่อนอาตมาที่เคยเกลียดเคยชังในการที่เพื่อนได้เคยปฏิบัติต่อแม่บังเกิดเกล้ามาแล้ว อาตมาก็ได้อโหสิกรรมให้หมดสิ้นไปแล้วเพราะเพื่อนก็ได้รับเคราะห์กรรมตามสนองแล้ว งานประชุมเพลิงวันนั้น ผู้ไปในงานรู้ชีวิตเบื้องหลังของเพื่อนต่างก็วิพากย์วิจารณ์ที่เพื่อนหนีกฎแห่งกรรมไม่พ้น บัดนี้ได้ตามสนองเพื่อนแล้ว คงจะเป็นตัวอย่างแก่คนรุ่นหลังต่อไป

สวัสดี

ผู้ผ่านยมโลก

ท. เลียงพิบูลย์

เมื่อ คุณนายน้อม *ได้ส่งหนังสือมาให้ข้าพเจ้าอ่าน เกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ เรื่องตายแล้ววิญญาณออกจากร่าง ท่องไปตามสถานที่ต่าง ๆ ผู้ประสบการณ์ได้บันทึกเขียนขึ้นแล้วเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๗ เมื่อท่านยังเป็นภิกษุนวกะ ขณะที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่* วัดราชประดิษฐ์ *ท่านมีนามฉายาว่า* "กนฺตสิริ ภิกฺขุ" (ธนศิริ ศิริสัมพันธ์) *พอจะคลี่คลายคำถามในเรื่อง "ตายแล้วไปไหน" ของท่านผู้สนใจ*

ท่านได้บันทึกไว้ท้ายเรื่องว่า การที่อาตมาบันทึกเขียนเรื่องนี้ขึ้นในขณะที่อาตมารักษาศีลภาวนาถือพรหมจรรย์มีสัจจะ หากว่าอาตมายังอยู่ในเพศฆราวาส ท่านพุทธมามกะแม้จะเชื่อก็คงมีน้อยเพราะเรื่องเกิดขึ้นกับอาตมานั้นเป็นเรื่องจริงเป็นสิ่งที่ลึกลับมหัศจรรย์ยากที่ผู้ที่ไม่ได้ประสบ

กับตัวเองก็ยากจะเชื่อง่าย ๆ ฉะนั้นอาตมาคิดแล้วจึงได้บันทึกเรื่องนี้ขึ้น ไม่อยากปล่อยให้ผ่านไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ก็น่าเสียดาย จึงได้บันทึกไว้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังที่สนใจจะได้เป็นแนวศึกษาค้นคว้าในสิ่งลี้ลับซับซ้อนขณะอาตมายังอยู่ในร่มโพธิของพระพุทธศาสนา ห่มดองด้วยผ้ากาสาวพัสตร์ มีศีลสัจจะที่ปฏิบัติ ทำจิตสะอาดบริสุทธิ์ มีสติสัมปชัญญะปกติธรรมดา มีจิตใจแจ่มใสขอให้ท่านผู้ที่สนใจอ่านจงได้ใช้วิจารณญาณดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับอาตมาในยมโลกนั้นควรจะหยิบยกมาพิจารณาสิ่งลี้ลับในโลกมนุษย์มีจริงหรือไม่

ต่อไปนี้เป็นเรื่องของท่าน กุนตสิริ ภิกฺขุ ที่ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงขึ้นใหม่และย่อเรื่องให้เหมาะกับหน้ากระดาษจำกัดที่จะพิมพ์

เมื่อครั้งอาตมามีอายุ ๑๙ ปีเศษได้ติดตามญาติผู้ใหญ่ไปอยู่หัวเมืองชายแดน เป็นจังหวัดที่แห้งแล้งกันดารตามสภาพของท้องถิ่นทางภาคอีสานในเวลานั้น

วันหนึ่งอาตมาเกิดปวดฟันปวดทีกรามเป็นกำลังการปวดฟันนั้นถ้าไม่ได้เป็นกับตนเองแล้วคงไม่รู้ว่าปวดแค่

ไหน อาตมาจึงไปหาหมอฟันเป็นชาวจีนที่ตลาด เป็นหมอฟันชั้น ๒ สมัยนั้นหมอฟันชั้นหนึ่งหายาก ยิ่งต่างจังหวัดหาไม่ได้ มีแต่หมอฟันชั้นสองที่เป็นชาวจีนทำฟันตกทอดกันมาครั้งบรรพบุรุษถึงลูกหลานด้วยความชำนาญ เมื่อหมอถอนฟันซี่ที่ปวดออกแล้ว อาตมาก็ขึ้นสามล้อพ่วงข้างกลับที่พัก เมื่อกลับมาถึงที่พักประมาณ ๑๐.๐๐ น. แล้ว อาการปวดก็ค่อยเบาบางลง แต่ความรู้สึกเวลานั้นมีความง่วงอยากนอน จึงเอนตัวลงนอน หลังติดที่นอนแล้วเกิดความรู้สึกมีอะไรผิดปกติในร่างกาย จากปลายเท้าปลายมือรวมกันเหมือนมีเลือดฉีดแรงแล่นเข้ามารวมจุดที่ตรงหัวใจ ต่อจากนั้นอาตมาก็หมดสติหมดความรู้สึก แต่แล้วพอรู้สึกตัวก็คล้ายความฝัน แต่เป็นความฝันที่แจ่มแจ้งชัดเจนผิดกับความฝันธรรมดาที่ได้เกิดขึ้นกับอาตมาและรู้ว่าร่างนั้นยังนอนอยู่ในท่าเดิมแต่มีบุรุษ ๒ นาย ผู้หนึ่งยืนอยู่ทางศีรษะ อีกคนหนึ่งยืนอยู่ที่ปลายเท้า บุรุษที่ยืนอยู่ทางหัวนอนนั้นถือคบเพลิง ด้ามทำด้วยทองเหลืองอยู่ในมือชูขึ้น

บุรุษผู้ที่ยืนปลายเท้าเรียกให้อาตมาลุกขึ้นและบอกว่าไปด้วยกันเถิด อาตมาพิจารณาดูชายทั้งสอง รูปร่างใหญ่

ผิวเนื้อดำ ล่ำสัน อายุประมาณ ๓๐ และเข้าใจว่าไม่เกิน ๔๐ ปี อาตมาจึงถามบุรุษผู้นั้นว่า

"จะพาไปไหน"

แต่บุรุษผู้นั้นพูดคล้ายบังคับว่า

"ไปก็แล้วกัน"

ได้ยินเท่านั้นอาตมาก็ลุกขึ้นและเดินตามเขาไป ส่วนผู้ถือคบเพลิงนั้นบอกกับเพื่อนว่า

"ให้พาอาตมาไปคนเดียวก็ได้เพราะยังเด็กคงไม่กล้าขัดขืน" แล้วก็แยกทางไป

อาตมารู้สึกว่ามีสภาพตกอยู่ในความควบคุมตัวไปหมดความเป็นอิสระ ไม่ทราบชาตากรรมข้างหน้าจะเป็นอย่างไรบุรุษผู้นั้นเดินนำหน้าอาตมา เดินออกจากบ้านไป ทางเดินผ่านป่าโปร่งมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมทั่วไป อาตมาพยายามสังเกตสองข้างทางผ่าน สองข้างทางเดินมีบ้านของชาวบ้านป่าปลูกอยู่เป็นกลุ่มมีเพียง ๓ หลังเท่านั้น ตั้งอยู่ห่างกันพอสมควร เมื่อผ่านหมู่บ้านสามหลังนี้ไปแล้วก็จะมองเห็นข้างหน้าเป็นหาดทรายมีน้ำใสสะอาด เห็นแล้วอยากจะอาบคิดอยู่ในใจว่าถ้าได้อาบน้ำคงจะเย็นสบาย เมื่ออาตมาขอผู้ควบ

คุมลงไปอาบน้ำที่หาดทรายบุรุษผู้นั้นก็อนุญาตให้โดยดีแล้ว ตัวผู้ควบคุมก็ไปนั่งคอยอยู่บนตอไม้ใหญ่ที่ถูกเผาจนดำเกรียม

เมื่ออาตมาได้ลงไปอาบน้ำที่ใสสะอาด รู้สึกจิตใจชุ่มชื่นเย็นสบาย อาบอย่างเพลิดเพลินไม่อยากขึ้นจากน้ำ จนบุรุษผู้ควบคุมอาตมาออกปากชวนให้ขึ้นจากน้ำเพื่อเดินทางต่อไป จึงต้องจำใจขึ้นจากน้ำมาอย่างเสียดาย รีบสวมใส่เสื้อผ้า เสร็จแล้วอาตมาก็เดินตามบุรุษผู้นำทางซึ่งไม่รู้ว่าจะไปสิ้นสุดที่ใด เมื่อเดินไปได้ไม่นานก็ถึงทางแยก รู้สึกว่าจะเคยผ่านมาแล้วจึงหันไปดูให้แน่ใจ เมื่อหันกลับมาก็ปรากฏว่ามีกำแพงคล้ายกำแพงวัดสูงพอประมาณ บุรุษผู้นั้นได้นำอาตมาเดินผ่านประตูซึ่งเปิดไว้ก่อนแล้วเข้าไปข้างใน

ภายในกำแพง อาตมาเห็นสระน้ำมีดอกบัวและใบบัวชูสลอน ข้างสระบัวมีศาลา บนศาลามีพระกำลังเทศน์อยู่บนธรรมมาสน์ มีหญิงชายนั่งสงบนิ่งพนมมือตั้งใจฟังไม่สนใจอะไร ส่วนมากเป็นผู้ที่สูงอายุ เมื่ออาตมาผ่านถึงหน้าศาลาก็หยุดเดินแล้วหันหน้าไปทางพระที่กำลังเทศน์ยกมือขึ้นพนม ระลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

คิดถึงเมื่อครั้งเป็นนักเรียนอาตมาเคยปฏิบัติอยู่เสมอเพราะทางไปโรงเรียนจะต้องผ่านวัดผ่านโบสถ์ทุกวัน

เมื่อเราเดินผ่านศาลาที่พระเทศน์แล้วก็ถึงกำแพงชั้นในเหมือนกำแพงชั้นแรก มองเห็นข้างในมีบ้านทรงมนิลาชั้นเดียวสูงอยู่ทางซ้ายมือหลังหนึ่ง ในบริเวณบ้านปลูกดอกไม้ตบแต่งไว้เป็นระเบียบสวยงามน่าดูมาก แต่บริเวณเงียบสงัดปราศจากเสียงใด ๆ บุรุษผู้นั้นพาอาตมาไปถึงบันไดตึกเตี้ย ๆ หลังหนึ่ง เป็นบันไดหินอ่อนแล้วเขาก็ไปหยุดยืนอยู่บนบันไดชั้นสูงแล้วหันมาบอกอาตมาว่า

"ยืนอยู่ตรงนี้ก่อน"

แล้วบุรุษผู้นั้นก็หยุดยืนนิ่งคล้ายจะรอพบใครที่มีตำแหน่งสูงกว่า

เมื่อเราหยุดยืนรอไม่นานนักก็ปรากฏว่ามีพวกบุรุษร่างสูงใหญ่ แต่งกายคล้ายทหารโบราณ มือถือหอกก็มี บางคนก็ถือขวานใหญ่ออกมายืนเรียงแถวขนาบสองข้าง ท่าทางดุ ขนาบข้างละ ๓ คน

เมื่ออาตมาเห็นเหตุการณ์เช่นนั้นทำให้ตกใจสะดุ้งนึกหวาดกลัว นึกในใจว่าคงจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตัวเรา

ในทางไม่ดีในเวลาไม่ช้านี้ แต่ก็พยายามสะกดใจให้สงบไว้ ไม่ยอมให้เกิดความกลัวจนเสียขวัญแล้วจะขาดสติ เมื่อคุมสติอยู่แล้วก็คอยดูเหตุการณ์ต่อไป

บุรุษที่เป็นผู้คุมก็ยืนนิ่งและอาตมาก็ยืนสงบนิ่งเป็นตุ๊กตาไปด้วย ในใจนั้นยังควบคุมสติไม่ให้ตื่นเต้นคอยดูว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป

ข้างหน้าเรายื่นห่างออกไปมีม่านสีดำเป็นผ้าม่านกำมะหยี่ผืนใหญ่เหมือนฉากปิดอยู่ อาตมาคิดว่าภายในหลังม่านนั้นคงจะมีสิ่งลี้ลับซ่อนอยู่ภายใน อาตมาจ้องดูว่าต่อไปอะไรจะเกิดขึ้น ต่อมาไม่นานนักม่านนั้นก็รูดไปรวมอยู่ทางเดียว จึงมองเห็นภายในมีโต๊ะและเก้าอี้ ๓ ตัวตั้งอยู่อย่างเป็นระเบียบ พิจารณาแล้วก็เหมือนบัลลังก์ผู้พิพากษาออกตัดสินความ ทางสุดของบัลลังก์อยู่ด้านหนึ่ง เป็นช่องทางเดินออกมาจากภายในตึก

เมื่อม่านเปิดแล้วก็ปรากฏว่ามีบุรุษผู้หนึ่งเดินออกมามีแฟ้มเอกสารหนีบไว้กับตัว เมื่อเดินออกมาแล้วก็เข้าไปนั่งเก้าอี้ด้วยท่าทางอันสงบ บรรยากาศภายในนั้นเงียบสงัดเขาตั้งหน้าตั้งตาเปิดแฟ้มพลิกดูไม่ได้สนใจอะไรเหมือนไม่มี

พวกเรายืนห่างออกมาตรงหน้าไม่ไกลนัก อาตมาจับตามองดูว่าเหตุการณ์อะไรที่จะเกิดขึ้นต่อไป ต่อมาไม่นานก็มีบุรุษอีกผู้หนึ่งเดินออกมาจากข้างในมือเปล่าแล้วตรงไปนั่งเก้าอี้ตัวที่ ๓ ด้วยท่าทางอันสงบ ครู่หนึ่งก็มีบุรุษสูงใหญ่ท่าทางสง่าน่าเกรงขาม แต่งตัวในเครื่องแบบแปลก อาตมาไม่เคยเห็นมาก่อนจึงอธิบายไม่ถูก พอมาถึงก็นั่งลงที่เก้าอี้ตัวกลาง พอนั่งเรียบร้อยแล้วก็หันหน้ามาทางอาตมาว่า อาตมาเป็นคนใจบาป เมื่อเด็กอายุเท่านั้นได้เอาก้อนอิฐขว้างลูกไก่ตาย อาตมาก็นั่งฟังอย่างสงบ แล้วก็หวนไปนึกถึงอดีตเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก เป็นความจริงที่อาตมาเคยขว้างลูกไก่ตาย อาตมาอยากจะเรียกท่านผู้นั้นว่า "ยมบาล" แล้วยมบาลก็ลำดับเรื่องต่อไปถึงเรื่องอะไรที่อาตมาทำบาปกรรมไว้ในโลกมนุษย์ที่จำได้อาตมาก็รู้ว่าเป็นความจริงที่จำไม่ได้อาตมาก็ว่าไม่ตรงกับความจริง

เมื่อยมบาลหยุดพูด อาตมาจึงบอกว่า การที่เอาก้อนอิฐขว้างลูกไก่ตายนั้นเป็นความจริงนอกนั้นข้อกล่าวหาไม่เป็นความจริง ยมบาลเห็นอาตมาค้านเสียงแข็งเช่นนั้นจึงหันมาทางผู้ตรวจแพ้มถามว่า คนที่ให้เอาตัวมานั้นชื่ออะไร อายุ

เท่าใด ผู้ตรวจแฟ้มดูในแฟ้มตอบว่า อายุ ๑๓ ปี ชื่อเดียวกับอาตมา ท่านยมบาลย้อนมาถามอาตมาว่า ชื่อนี้ใช่ไหม เดี๋ยวนี้อายุเท่าไร อาตมาบอกว่า ใช่ชื่อนี้ อายุเวลานี้ ๑๙ ปี รู้สึกว่าเมื่อยมบาลได้ยินแล้วทำท่าตกใจ รีบสั่งผู้ที่คุมตัวอาตมาแต่แรกว่า ให้รีบพาอาตมาไปส่งให้เข้าร่างประเดี๋ยวจะไม่มีเวลา ทางบ้านเขาจัดการไปแล้วจะลำบาก แล้วยมบาลก็ให้โอวาทว่า

ใครไปเกิดเป็นมนุษย์สร้างแต่กรรมดีเป็นกุศล เมื่อสิ้นอายุขัยแล้วมาสู่ยมโลกไม่ช้าก็กลับไปเกิดในโลกมนุษย์เพื่อสร้างบารมีต่อไป หากสร้างกรรมชั่ว เมื่อสิ้นชีวิตมาสู่ยมโลกต้องใช้หนี้กรรมที่ทำบาปไว้ในโลกมนุษย์กว่าจะได้กลับไปเกิดเป็นมนุษย์อีกนั้นแสนยากนานแสนนานกว่าจะใช้หนี้กรรมหมด ยมบาลยังได้บอกกำหนดเวลาที่อาตมาจะสิ้นอายุขัย ยมบาลบอกเสร็จแล้วก็สั่งให้ผู้คุมที่พาอาตมามาให้รีบพาไปส่งกลับโลกมนุษย์

ก่อนที่จะกลับยังมีเวลาก็ให้พาผ่านไปทางสถานที่มนุษย์ที่สร้างกรรมทำชั่วรอคอยเวลาชดใช้กรรม บุรุษผู้คุมนั้น

พาอาตมาขึ้นไปบนตึกสามชั้น รูปร่างตึกมีระเบียงคล้ายกระทรวงกลาโหมของเรา แต่มีห้องเป็นลูกกรงเหล็ก ภายในมีผู้ถูกคุมขังมากมายคงได้รับทุกข์ทรมานอย่างสาหัส อ้าปากร้องครวญครางเสียงแหบ ๆ เวลานั้นอาตมาเกิดหวาดกลัวไม่อยากเห็นสิ่งที่ไม่น่าดู อยากจะหลับตา อาตมาไม่อยากเห็นภาพที่มนุษย์จิตเหี้ยมโหดสร้างบาปไว้มากทุกข์ทรมาน ไม่อยากถาม อยากจะให้เขาพากลับบ้าน จึงเร่งให้พาตัวออกจากสถานที่นั้นโดยเร็ว ผู้คุมคงจะรู้ใจจึงพาอาตมาออกมาส่งทางเก่า พอมาถึงทางแยกและทางที่ไปหาดทรายที่อาตมาอาบน้ำ บุรุษผู้คุมก็บอกว่า

"ต่อจากนี้เดินไปเองเถิด ประเดี๋ยวก็ถึง"

แต่อาตมากลัวจะหลงทาง จึงอ้อนวอนขอให้ไปส่งถึงบ้าน แต่ก็ได้รับคำปฏิเสธยืนคำว่า

"เดินไปเถิด ไม่ต้องไปส่ง ประเดี๋ยวก็ถึงบ้านเอง"

เป็นอันว่าอาตมาต้องเดินกลับคนเดียวแล้วรีบเดินอย่างตื่นกลัวว่าจะหลงทางกลับบ้านไม่ถูก ทั้งภาพที่ได้พบเห็นยังติดตาฝังอยู่ในความรู้สึกไม่รู้หาย มีความรู้สึกหวาด

กลัวสยดสยองไม่รู้ลืม อาตมาอยากถึงบ้านเร็ว ๆ เดินไป เหลียวหน้าเหลียวหลังกลัวหลงทางกลับบ้านไม่ถูก บังเอิญ เท้าไปสะดุดรากไม้ อาตมาก็หกล้มตีลังกานอนหงายไม่เป็นท่าแล้วก็หมดความรู้สึกไปทันที

พอลืมตาขึ้นมาก็เห็นตัวเองมานอนบนฟูกอยู่ในห้องบ้านที่อาตมานอน พอรู้สึกตัวได้สติก็มองเห็นพี่สาวและชาวบ้านใกล้เคียงมานั่งอยู่ข้างที่นอน ต่างก็มีหน้าเศร้าเป็นทุกข์ มีถาดบายศรีปากชาม ข้าวตอกดอกไม้บุหรี่อยู่ถาดหนึ่ง เมื่ออาตมาหันไปดูพี่สาวคนใหญ่และน้อง ๆ เห็นตาแดง ต่างเช็ดน้ำตาแสดงถึงการร้องไห้เป็นการใหญ่มาแล้ว เมื่ออาตมารู้สึกตัวมีสติปกติฟื้นขึ้น เป็นเวลาบ่ายมากแล้วมีความรู้สึกกระหายน้ำมาก ลำคอแห้งผากน้ำลายไม่มีในปากจึงร้องบอกพี่สาวซึ่งนั่งอยู่ใกล้ ๆ ด้วยเสียงแหบ ๆ ขอน้ำดื่ม พี่สาวก็มหลงฟังพอรู้เรื่องก็รีบสั่งน้องสาวให้รีบไปตักน้ำใส่ขันใบใหญ่มาให้ดื่ม

อาตมาได้ดื่มน้ำด้วยความกระหายแทบจะขาดใจ แล้วค่อยทำให้จิตใจชุ่มชื่นสดใสสบายขึ้น เมื่อดื่มน้ำอิ่มแล้ว

พอมีกำลังและมีเสียงดังขึ้นก็บอกว่า อาตมาไม่ตายแล้ว พวกพี่สาว น้องสาวและเพื่อนบ้านที่นั่งอยู่ที่นั่นต่างพากันดีใจ

อาตมาบอกว่าหิวข้าว น้องสาวก็ไปจัดสำรับมาให้อาตมากินอิ่มแล้วก็เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ไปประสบมาให้ฟังต่างก็มีความตื่นเต้นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับอาตมาในปรโลกด้วยความสนใจ

นี่เป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นที่พระภิกษุนวกะ วัดราชประดิษฐ์บันทึกเขียนเมื่อครั้งท่านยังเป็น กนฺตสิริ ภิกขุ ตายไปแล้วกลับฟื้นขึ้นครั้งแรก ยังมีการตายแล้วฟื้นขึ้นครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าแยกออกสองตอนเพราะต่างวาระต่างเวลากัน ทั้งบังเอิญหน้ากระดาษจำกัด หากมีเวลาพิมพ์ฉบับหน้าก็อยากจะเรียบเรียงตอนต่อไป ข้าพเจ้าได้รับความเห็นดีเห็นชอบจากท่านเจ้าของเรื่อง อนุญาตให้ข้าพเจ้าเรียบเรียงข้อความท่านผู้ผ่านยมโลกนี้คือ คุณธนศิริ ศิริสัมพันธ์ ปัจจุบันท่านอยู่บ้านสวน ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเรื่องผู้มีประสบการณ์ในเรื่องผู้ผ่านยมโลกมาในที่นี้ด้วย

สวัสดี

ขอส่วนบุญ

เรียบเรียงโดย ท. เลียงพิบูลย์

เมื่อปลายเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๐ ก่อนจะขึ้นปีใหม่ คุณนายกฐิน กุยยกานนท์ เจ้าของยาสีฟันวิเศษนิยม ได้มาหาข้าพเจ้าที่บ้านได้สนทนากันถึงเรื่องต่าง ๆ ทั้งอดีตและปัจจุบัน ตอนหนึ่งได้เล่าถึงเรื่องคุณพ่อ หลวงแจ่มวิชาสอน (แจ่ม นิยมเหตุ) ครั้งยังรับหน้าที่เป็นครูสอน โรงเรียนมัธยมวัดนวลนรดิศ

ครั้งนั้นคุณนายกฐิน กุยยกานนท์เล่าว่า คุณป้าแพแต้ประวัติ พี่สาวคนโตของคุณพ่อ มีเรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นกับคุณป้าแพ คุณพ่อเล่าให้ฟังภายหลังว่า พอตกถึงกลางคืนจะมีวิญญาณเข้ามาสิงคุณป้าแพ แล้วบอกว่าเป็นญาติของคุณพ่อที่ได้ตายไปได้รับความลำบากแสนสาหัสจึงเข้ามาสิงคุณป้าเพื่อขอให้คุณพ่อแผ่ส่วนกุศลไปให้ ทั้งบอกชื่อบอกเสียงก่อนตาย เคยเป็นญาติฝ่ายพ่อหรือ

ฝ่ายแม่ แต่การเข้าสิงนั้นมิใช่คืนสองคืนเท่านั้น มีการติดต่อกันแทบทุกคืน วิญญาณนั้นมิใช่วิญญาณเดียว วิญญาณที่เข้าสิงนั้นไม่ซ้ำกันเลยเหมือนจะรอคอยคิวเข้าสิงกันอย่างยาวยืดมีวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยากได้รับความลำบาก บางวิญ-ญาณพอเข้ามาก็สอึกสอื้นรำพันรำพึงให้รู้ถึงความยากลำบากที่อยู่ในยมโลก ได้รับทุกข์ที่ตนเองไม่สามารถจะทนได้ ซ้ำไม่มีโอกาสจะได้ไปผุดไปเกิดให้พ้นทุกข์เวทนา ผู้ที่จะช่วยได้ก็เห็นจะมีคุณพ่อดิฉันคนเดียวจึงได้พากันมาขอส่วนบุญ เวลานั้นดิฉันยังไม่เกิดได้ยินได้ฟังจากข้อบอกเล่าของคุณพ่อคุณแม่ภายหลังและจากพวกญาติผู้ใหญ่ ขณะนั้นท่านรับราชการเป็นครูสอนธรรมดา อยู่ที่โรงเรียนมัธยมวัดนวล-นรดิศ

เมื่อมีวิญญาณพวกญาติ ๆ มาเข้าสิงคุณป้าแพแต่ละคืนไม่ซ้ำกันล้วนแต่มาขอให้คุณพ่อช่วยให้พ้นทุกข์ คุณพ่อได้พิจารณาเห็นว่าพวกวิญญาณของพวกญาติทั้งหลายมีการเชื่อมั่นว่าท่านสามารถจะช่วยให้พ้นทุกข์พ้นร้อน ก็ได้รับปากว่าจะช่วยเท่าที่จะช่วยได้ เวลานั้นคุณพ่อได้ทำการสมรสกับคุณแม่ได้ยังไม่ครบหนึ่งปี คุณพ่อตกลงกับคุณแม่ว่าจะ

อุปสมบทเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้พวกญาติที่มาขอให้ช่วย คุณแม่ก็มีความยินดีด้วย คุณแม่ได้ทำการสมรสกับคุณพ่อเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๑ (นางสาวผิน นิงสานนท์ บุตรสาว หลวงพินิจโภคากร) คุณพ่อได้ตกลงใจเข้าอุปสมบทเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๒ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่วิญญาณญาติ ๆ ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบากจะได้พ้นทุกข์ไปผุดไปเกิด

เมื่อวันอุปสมบท คุณป้าแพ แต้ประวัติเป็นผู้อุ้มไตรครองด้วยหน้าตาอิ่มเอิบจิตใจผ่องใสผิดปกติธรรมดา เมื่อได้เวียนโบสถ์สามรอบแล้ว ตอนที่จะเข้าไปในโบสถ์ คุณป้าร้องขอให้ใครมาช่วยรับไตรครองของนาคเข้าไปในโบสถ์ด้วย เสียงบอกว่าเข้าโบสถ์ไม่ได้

ทันใดเมื่อมีผู้มารับไตรเข้าไปในโบสถ์แล้ว คุณป้าแพก็รู้สึกตัวแต่ไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้น ตัวเองก็ไม่รู้ว่าได้ทำอะไร ในเวลาอุ้มไตรเดินรอบโบสถ์ก็ไม่รู้เรื่องอะไร แสดงว่าระยะที่อุ้มไตรเวียนรอบโบสถ์นั้นคุณป้าไม่รู้สึกตัวเลย มารู้สึกตัวเอาภายหลัง

ทำให้คิดว่าผู้ที่อุ้มไตรนั้นคงจะเป็นวิญญาณญาติผู้ใหญ่ของคุณพ่อเข้ามาสิงอยู่ตลอดเวลาเพราะแสดงความปีติ

ยินดีอิ่มเอิบในส่วนกุศลอันนี้ แต่เมื่อนาคเข้าโบสถ์แล้ววิญ-ญาณก็ไม่สามารถเหยียบย่างเข้าไปในโบสถ์ได้ จะเป็นเพราะเหตุใดไม่มีใครรู้ คุณพ่อได้อุปสมบทจำพรรษาอยู่ที่**วัดสังข์กระจาย** คลองบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** เป็นองค์พระอุปัชฌาย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒

เมื่อเข้าปฏิบัติในทางพระก็ได้เล่าเรียนศึกษาหลักธรรมปฏิบัติด้วยศีลบริสุทธิ์ทำสมาธิจิตใจสงบแผ่ส่วนกุศลไปให้ญาติพี่น้องปู่ย่าตายายที่ได้ล่วงลับไปแล้วให้ได้รับส่วนกุ-ศลทั่วถึงทุกวิญญาณ ต่อมาคุณป้าแพก็มีวิญญาณมาเข้าสิงอีกบอกว่าพวกญาติเหล่านั้นได้พ้นทุกข์ไปหมดแล้ว ขอโม-ทนาสาธุในส่วนกุศลนี้ด้วย แต่นี้ต่อไปไม่ต้องมารบกวนอีกตั้งแต่นั้นมาก็ไม่มีวิญญาณมาสิงคุณป้าแพอีกเลย

เมื่อคุณพ่อได้ลาเพศบรรพชิตออกมาเป็นฆราวาสเพื่อเข้ารับราชการตามเดิม เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๒ เมื่อเข้ารับราชการแล้ว ปีต่อมาเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๓ ก็ได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม(ป.ม.) เมื่อ พ.ศ.๒๔๕๔ ได้รับยศเป็นรองอำมาตย์ตรีตามลำดับจนได้เป็นอำมาตย์ตรี มี

บรรดาศักดิ์เป็น **หลวงแจ่มวิชาสอน** นี่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของท่านตลอดมา มีชีวิตที่เฟื่องฟูในกิจการค้ามีชื่อเสียงผู้หนึ่งในเมืองไทย มีโรงงานยาสีฟันวิเศษนิยม

ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงเรื่องนี้ได้คุ้นเคยสนิทสนมกับท่านหลังจากร่วมไปล่องแก่งเที่ยวน้ำตกไทรโยค จังหวัดกาญ-จนบุรี ข้าพเจ้าเป็นเด็กเคารพท่านเป็นอาจารย์ ท่านเป็นผู้ที่เชื่อหลักธรรมะของพระพุทธเจ้าในเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ท่านได้ให้เกียรติมาสนทนากับข้าพเจ้าในที่ทำงานหลายครั้ง ได้สนับสนุนในเรื่อง กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว และได้บริจาคช่วยพิมพ์หนังสือชุดนี้ตลอดมา ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า ท่านที่เชื่อหลักธรรมะที่ถูกต้องแท้จริง เชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ตาม "กฎแห่งกรรม" ผู้ใดทำกรรมใดไว้กรรมนั้นจะตามสนอง ตายแล้วไม่สูญ บุญบาปมีจริง ฉนั้นท่านจะทำอะไรก็มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของท่าน มีแต่ความรุ่งโรจน์ตลอดมาเท่าที่เรารู้เราเห็น ฉนั้นเราพิจารณาหากท่านไม่เชื่อเรื่องวิญญาณ ไม่เชื่อเรื่องตายแล้วกลับมาเกิดอีก ท่านไม่เชื่อเรื่องบุญบาป ชีวิตของท่านจะประสบความเจริญรุ่งเรืองเช่นนี้หรือ อยากจะพูดว่าด้วยบารมีที่ท่านได้

สร้างสมด้วยจิตใจบริสุทธิ์ ครั้งหลังท่านได้ช่วยเหลือเพื่อนฝูงเก่า ๆ คนใดตกทุกข์ได้ยากท่านก็ได้ติดตามไปช่วยเหลือทั้งบ้านเรือนที่อยู่และการครองชีพ ท่านไม่ยอมทอดทิ้งเพื่อนเก่า เป็นที่ยกย่องของผู้ที่รู้จักคุ้นเคยทั่วไป

บัดนี้แม้ท่านทั้งสองจะได้ลาโลกนี้ไปแล้วตามอายุขัย แต่ความดีของท่านยังอยู่ในความทรงจำของผู้ที่คุ้นเคยกับท่านอย่างไม่รู้ลืม

สวัสดี

ควรคิด

พระคุณพ่อแม่นั้น เหลือพรรณา
ยากที่หาใดมา เทียบได้
อย่านึกแต่บูชา ยกท่าน สูงนา
นบท่านเป็นพระไว้ อยู่บ้านอุ่นใจ

ท. เลี่ยงพิบูลย์

เรื่องการสัมมนาชุด
"กฎแห่งกรรม"

ท. เลียงพิบูลย์

เมื่อได้อ่านบทความกล่าวถึงการวิจารณ์วรรณกรรมพระพุทธศาสนาแบบชาวบ้านในชุด "กฎแห่งกรรม" ในวารสารธรรมศาสตร์ การสัมมนาเป็นข้อเขียนของคณะสังคมศาสตร์ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลผู้หนึ่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ หนังสือเล่มนี้ได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือยิ่งส่งมาให้

ข้าพเจ้าคิดว่าท่านที่ยังไม่ทราบจุดประสงค์การที่ข้าพเจ้าเขียนหนังสือชุด กฎแห่งกรรม *นี้ขึ้น คงมีจุดประสงค์อะไรสักอย่าง เพราะคนเราในยุคนี้ยังเห็นแก่ตัวหลงคิดว่า ทุกคนจะทำอะไรจะต้องหวังสิ่งตอบแทนทุกอย่าง คนเราส่วนมากเมื่อนึกถึงงานแล้วต้องได้เงินเป็นเครื่องตอบ*

แทน ฉะนั้นในปัจจุบันนี้เงินจึงทำให้คนส่วนมากคิดไปในทางชั่วมากกว่าคิดไปในทางดีเพราะบางคนไม่สนใจว่าจะได้มาโดยสุจริตหรือทุจริต ศีลธรรมไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริตหายาก มีมากแต่คนเห็นแก่ตัว การโกงกินตลอดการปล้นจี้ฆ่าก็มาจากคำว่า "เงิน" ตัวเดียว ทำให้มนุษย์ตายลงปีละมากมาย ทั้งติดคุกติดตะรางก็มีไม่น้อย เกิดมีจิตใจโลภหลงความเหี้ยมโหดดุร้ายก็เกิดขึ้นมา จะทำอะไรก็ไม่ได้คิดหน้าคิดหลังว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับตัวภายหลัง เราเห็นแต่ **เงิน** *ตัวเดียวนอกนั้นผิดหรือถูก ชั่วหรือดีไม่รับรู้อะไรหมด แต่ทำอะไรลงไปแล้วพอรู้สึกตัวเมื่อผลกรรมตามทัน ก็สายเกินแก้เสียแล้ว*

นี่เป็นต้นเหตุอันหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้เขียนชุด "กฎแห่งกรรม" ขึ้นโดยไม่สนใจสิ่งตอบแทน ขอเพียงให้เยาวชนส่วนรวมรู้ดีรู้ชั่วเท่านั้น

ฉะนั้นการที่ข้าพเจ้าได้นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วทั้งประสบการณ์ของตัวเองและเกิดขึ้นกับผู้อื่นนำมาเขียนในหนังสือชุด กฎแห่งกรรม หรือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วนั้นเพราะคิดว่าความจริงที่เกิดขึ้นมีเหตุผลมีหลักฐานสามารถจะ

พิสูจน์ได้ในปัจจุบัน เป็นแต่ชี้ให้ศีลธรรมมนุษยธรรมเบื้องต้น ไม่ใช่เป็นการสอนศาสนา ข้าพเจ้าเคยพูดว่า ตัวเองไม่มีความรู้ในทางพระพุทธศาสนาพอที่จะสอนผู้ใดได้ ยังเป็นผู้เล่าเรียนศึกษาหรือเริ่มต้นเมื่ออายุมาก ไม่เคยพูดหรือเคยเขียนไว้ในที่ใดว่า กฎแห่งกรรม นั้นเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา เพราะรู้ว่า กฎแห่งกรรม เป็นหลักสากลทั่วไป ไม่ใช่ของศาสนาหนึ่งศาสนาใดโดยเฉพาะ ท่านที่เคยติดตามอ่านหนังสือชุด กฎแห่งกรรม ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงในปัจจุบันนี้คงจะรู้ดี ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าท่านจะเชื่อหรือไม่ เพราะตัวเองรู้ดี การจะให้ผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์รู้และเชื่อเช่นเดียวกันทุกคนนั้นย่อมจะทำยาก

ฉะนั้นข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้ง การเขียนหนังสือชุดกฎแห่งกรรม ขึ้นโดยนำความจริงซึ่งเป็นของไม่ตาย ไม่ใช่สอนศาสนา ไม่ใช่สอนให้คนไปนิพพาน เพียงเอาเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วมาเป็นตัวอย่างเขียนขึ้น อะไรที่เกิดขึ้นกับตัวเองก็บอกว่าเกิดขึ้นกับตัว อะไรเกิดขึ้นกับผู้อื่นก็บอกว่าเกิดขึ้นกับผู้อื่น ไม่ใช่สอนศาสนาเพียงแต่เปรียบเทียบให้เห็นเท่านั้น ท่านจะเห็นได้ว่า กฎแห่งกรรม ไม่มีคำบาลีเป็นวรรค

เป็นตอน อ้างอิงหลักคัมภีร์จากตอนใดตอนหนึ่งมาเป็นเหตุผลเพื่อให้คนเชื่อ หนังสือที่ข้าพเจ้าเขียนนั้นคำบาลีหายาก เพราะไม่ใช่หนังสือสอนพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว ทุกศาสนาอ่านได้ มีชาวมุสลิมติดตามอ่านกันมาก มีผู้ถามชาวมุสลิมที่สนใจอ่านหนังสือ **กฎแห่งกรรม** ว่า ทำไมท่านชอบอ่านหนังสือชุด **กฎแห่งกรรม** ไม่ผิดหลักศาสนาอิสลามหรือ ท่านผู้นั้นตอบว่า หนังสือชุดนี้ไม่ใช่หนังสือสอนศาสนา เป็นหนังสือเล่าเรื่องความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นตัวอย่างที่ดีของทุกศาสนา ทุกคนควรอ่าน

เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๐ มีอาจารย์ท่านหนึ่ง บ้านอยู่ทางฝั่งธนบุรีพูดมาทางโทรศัพท์ ถามถึงที่อยู่เลขบ้านและตรอกซอย ข้าพเจ้าถามท่านว่า มีเรื่องอะไร กรุณาพูดทางโทรศัพท์ก็ได้จะไม่ต้องเสียเวลา ท่านอยู่ถึงฝั่งธน เวลานี้การจราจรไม่สะดวก รถติดเสียเวลามากกว่าจะมาถึง ข้าพเจ้าก็ได้รับคำตอบจากท่านว่า มีชาวต่างประเทศคู่หนึ่งแวะมาเมืองไทย อยากให้ท่านพามารู้จักผู้เขียน กฎแห่งกรรม *อยากรู้จักตัวและสนทนาด้วย เพราะรู้สึกว่าเขาสนใจมาก*

ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเพราะรู้ตัวดีว่ามีความรู้เรื่องพระพุทธศาสนาอย่าง งู ๆ ปลา ๆ จึงเรียนบอกไปว่า โปรดกรุณาอย่าพามาหาผมเลย หากเขาถามผมถึงศาสนาพุทธแสดงว่าเขาสนใจ เขาคงมีความรู้ดีกว่าผมมาก ถ้าเขาถามอะไรเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เมื่อผมตอบไม่ได้ ผมก็ห้าแต้ม ผมกลายเป็นตัวตลกให้เขาหัวเราะ ผมก็เสียหน้า แต่ไม่ใช่ผมจะเสียหน้าคนเดียวอาจารย์ผู้ที่พามาหาผมก็จะเสียหน้าไปด้วยในทางที่ดีท่านจงพาชาวต่างประเทศคู่นั้นไปหาพระที่ท่านเชี่ยวชาญทางพระศาสนาและรู้ภาษาต่างประเทศดี มีความสามารถพอจะอธิบายปัญหาที่เขาถามให้เข้าใจได้ง่าย ก็จะได้ประโยชน์ แต่สำหรับผมนั้นยังโง่ในทางศาสนายังต้องศึกษาอีกมาก

ครั้งนั้นข้าพเจ้าก็หลุดพ้นการขายหน้าไปได้เพราะพูดความจริง การที่ข้าพเจ้าเขียนหนังสือชุด **กฎแห่งกรรม** นี้ โปรดอย่าคิดว่าข้าพเจ้าสอนให้คนเชื่อ **กฎแห่งกรรม** เป็นหลักศาสนาเลยและโปรดอย่านำเอาข้อความที่ข้าพเจ้าเขียนในชุด **กฎแห่งกรรม** ไปเปรียบเทียบกับพระผู้ใหญ่ที่ท่านมีชื่อ มีผู้คนยกย่องเกือบทั่วประเทศ เหมือนเอาก้อน

หินที่ไร้ค่าไปเปรียบกับก้อนเพชรอันสูงค่า ให้ท่านมัวหมองไปเปล่า ๆ การที่ชั้นปัญญาชนมีการสัมมนากันบ่าวให้เกียรติอันสูงอยู่แล้ว เท่าที่ข้าพเจ้าเขียนมาแล้วไม่ได้คิดว่าจะสอนศาสนาด้วยชุด **กฎแห่งกรรม** ท่านที่เข้าใจผิดโปรดเข้าใจถูกเสียด้วย ที่แล้ว ๆ มาเขียนจากความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว บางเรื่องก็เข้าหลักพระศาสนาบางเรื่องก็ไม่เข้า เพราะข้าพเจ้าถือว่าความจริงเป็นของไม่ตาย

หากต่อไปนี้ยังไม่แน่ หากว่าข้าพเจ้าศึกษาจนสามารถเข้าถึงหลักธรรม ถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา เวลานั้นข้าพเจ้าอาจเขียนเรื่องการปฏิบัติธรรมง่าย ๆ ในหลักพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องแท้จริงมีเหตุผล ปฏิบัติเกิดความสุขสงบทางใจ ดับความเดือดร้อนทั้งปวงได้ ข้าพเจ้ากำลังศึกษาเรียนรู้ในปัจจุบันเพื่อหวังผลในอนาคต จะได้นำมาเขียนเป็นประโยชน์ส่วนรวม แต่อนาคตที่ข้าพเจ้าฝันนั้นเวลายังอยู่ห่างไกล เพราะรู้ตัวเองยังอยู่ห่างไกลจากความสว่างของแสงธรรม เวลาได้พาชีวิตให้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว ประเดี๋ยววันประเดี๋ยวเดือน ประเดี๋ยวปี อายุได้เข้าใกล้จุดจบไปทุกทีความคิดความหวังของข้าพเจ้าที่จะศึกษาหาความรู้ในหลักธรรมะ ฝึกให้ถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาเพื่อกำจัดความ

โง่ของตัวข้าพเจ้าให้สิ้นไป แต่ความหวังก็คงจะมีแต่เป็นความฝันที่เลือนลางยังไม่เห็นแสงสว่างกระจ่างแจ้ง ก็จะถึงจุดจบเสียก่อน แต่มนุษย์เราทุกคนเมื่อยังมีลมหายใจตราบใดก็ยังไม่สิ้นความหวังตราบนั้น

การที่ข้าพเจ้าเขียนข้อความนี้ขึ้นก็เพื่อจะให้ท่านที่เข้าใจผิดจะได้เข้าใจถูกว่าชุด กฎแห่งกรรม *ไม่ใช่สอนศาสนาหรือเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา โปรดเข้าใจให้ถูก ขอให้ท่านทราบว่า* กฎแห่งกรรม *เขียนขึ้นจากความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว กำลังจะผ่านไปเป็นอดีต ความจริงเป็นของไม่ตาย เวลานี้ขอให้ชาวพุทธทั้งหลายมาร่วมใจช่วยกันป้องกันระวังพวกมารศาสนาที่มาในรูปต่าง ๆ ตัวอย่างประเทศใกล้เคียงได้ถูกทำลายลงสิ้นแล้ว ท่านยังจะเชื่ออีกหรือว่า คอมมูนิสต์มาศาสนาอยู่ได้ หากชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ไม่มีแล้ว เราจะอยู่ไปทำไมในเมืองนรก จงอย่าประมาทขาดสติพิจารณาด้วยเหตุผล พระพุทธศาสนาเป็นสวรรค์ของเรา หากสูญสิ้นไปจากชาติไทยแล้ว ศาสนาพุทธจะไปอยู่ที่ใดในโลก*

สวัสดี

เวียนตายเวียนเกิด

เรียบเรียงโดย ท. เลียงพิบูลย์

ไปวัดมหาธาตุ

เมื่อสมัยข้าพเจ้ายังเด็ก ผู้ใหญ่รุ่นก่อนอยู่ในวัยสูงอายุส่วนมากมักชอบศึกษาหลักธรรมะ ชอบไปวัดฟังเทศน์ฟังธรรม มักถืออุโบสถศีลในวันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ กลับจากวัดมาบ้านแล้วมักจะเอาธรรมะมาสอนมาพูดให้ลูกหลานฟังเสมอว่า การเกิดแก่เจ็บตายเป็นของไม่เที่ยง ทำให้เกิดทุกข์ สังสารวัฏเป็นหลักกรรมที่ทำให้มนุษย์เราเวียนว่ายตายเกิดไม่มีที่สิ้นสุด เพราะมนุษย์เราเกิดมาทุกชีวิตต่างก็อยู่ใต้กฎการกระทำของตนเอง ไม่มีใครที่เกิดมาหนีพ้นกรรมที่ตัวทำไว้ไปได้ เป็นการปลูกนิสัยให้รู้หลักพระพุทธศาสนาแต่เล็ก ๆ แต่เวลานั้นข้าพเจ้ายังเด็กเกินไป ได้

ยินได้ฟังจนชินหูเพียงรับเข้าไปในความทรงจำเท่านั้นแต่ไม่รู้ความหมาย ไม่เคยคิดพิจารณาเพราะเป็นธรรมะที่สูงไปสำหรับเด็กที่จะรับได้ ก็ได้แต่ฟังแล้วก็ผ่านไปเพราะไม่เกิดความสนใจ

ข้าพเจ้ามาคิดดูภายหลัง ผู้ใหญ่ท่านควรจะสอนให้รู้จักศีล ๕ เสียก่อนก็คงจะได้ผลดีแต่เมื่อสอนสูงไปเราก็มาคิดได้เมื่อมีอายุแล้วบางคนไม่ได้คิดจนตาย เวลานั้นแม้เราจะอยู่ใกล้วัดใกล้พระพุทธศาสนานับแต่ลืมตาเห็นแสงสว่างของโลก พอจำความได้พ่อแม่ก็พาไปวัด เห็นองค์พระพุทธปฏิมาตามโบสถ์และวิหารทั่วไปตามวัดวาอาราม เห็นพระสงฆ์เห็นผู้ใหญ่กราบพระพุทธรูปเราก็กราบด้วย ผู้ใหญ่ให้กราบพระสงฆ์เราก็กราบตามภาษาเด็ก ผู้ใหญ่ให้เรียกพระสงฆ์ตามอาวุโสแก่หนุ่มว่าหลวงปู่หลวงลุงหลวงน้าหลวงอามากมายมาแล้ว แต่เวลานั้นยังเป็นเด็กวัยที่ยังไม่เกิดศรัทธาเลื่อมใส ทำตามผู้ใหญ่สอนอย่างเด็กชาวบ้านธรรมดาที่ว่าง่ายสอนง่าย อายุยังน้อยขาดประสบการณ์ในชีวิต เด็กยังอ่อนรู้ อะไรแปลกผ่านมาก็ผ่านไปไม่ได้เอามานึกมาคิด

แต่เมื่อชีวิตผ่านวัยเด็กก็ทำให้มีความรู้สึกนึกคิดมากขึ้น ได้ประสบการณ์เกิดขึ้นในชีวิตผ่านมามาก ได้บทเรียนจากหลักธรรมชาติของชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างซ้ำแล้วซ้ำอีก บางครั้งทำให้เกิดสงสัยต้องถามตัวเองว่า สมัยก่อนเมื่อเป็นเด็กกับปัจจุบันนี้เราเป็นคนเดียวกันหรือเปล่า ยิ่งอายุมากก็ได้มีความคิดในหลักธรรมแจ่มแจ้งความจริงยิ่งขึ้น

เมื่อกลับย้อนหลังคิดถึงเมื่อครั้งเกิดมาจากความเป็นเด็กผ่านวัยรุ่นผ่านวัยกลางคนและถึงปัจจุบันรู้สึกตัวว่ามีเวลาเหลือน้อย นึกถึงคุณค่าของเวลาที่ผ่านไปมิได้ทำประโยชน์อะไรแก่ตัวเองและสังคม พอรู้ค่าของเวลาก็ผ่านไปแล้ว ที่เหลือก็น้อย มีเงินมีทองก็ไม่สามารถเรียกร้องซื้อเวลาคืนมาได้ ยิ่งกำลังใกล้จะจากโลกนี้ก็ยิ่งเห็นค่าของเวลาเหนือกว่าสิ่งใดในโลกจึงอยากจะใช้เวลาที่มีเหลือน้อยให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ให้มากที่สุดเท่าที่ความสามารถจะทำได้เพราะรู้ว่างานมีมากเวลามีน้อยชีวิตสั้นกว่างาน คราวนี้

ข้าพเจ้าจะขอเรียบเรียงในเรื่อง เวียนตายเวียนเกิด แต่ไม่ใช่จะเอาทฤษฎีของพระพุทธศาสนาซึ่งข้าพเจ้า

ยังมีความรู้ไม่ถึงมาสอนท่าน แต่เอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมาเรียบเรียงเขียนขึ้นเพื่อท่านที่มีความสนใจในเรื่อง "เวียนตายเวียนเกิด" และเยาวชนที่สนใจแต่ยังไม่เคยผ่านประสบการณ์ในชีวิตเช่นเดียวกับข้าพเจ้าเมื่อครั้งเด็กจะได้มีโอกาสได้รู้ล่วงหน้าก่อนที่จะได้ประสบการณ์ในสิ่งลี้ลับในหลักสัจธรรมในทางพระพุทธศาสนา หากไม่เขียนปล่อยให้ผ่านก็จะสูญไปอย่างน่าเสียดาย ในโลกมนุษย์ยังมีสิ่งลี้ลับซับซ้อนมหัศจรรย์มากมายที่วิทยาศาสตร์ยังเข้าไม่ถึงแต่กำลังเริ่มสนใจค้นคว้าพิสูจน์ก็ยังไม่สามารถคลี่คลายต้นเหตุออกมาเพื่อเปิดเผยเหตุผลแจ่มกระจ่างชัดเจนให้โลกรู้ได้ แต่ถึงกระนั้นนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและชั้นปัญญาชนของโลกมิได้มีความย่อท้อ ได้พยายามค้นคว้าต่อไปเพื่อจะพิสูจน์นำความจริงมาเปิดเผยให้ชาวบ้านชาวเมืองชาวโลกได้เห็นได้รู้ ว่าในโลกนี้วิญญาณมีจริงและเวียนว่ายตายเกิดตามหลักพระพุทธศาสนานั้นมีจริง ผู้ที่สนใจในเรื่องลี้ลับวิญญาณและการกลับชาติมาเกิดของมนุษย์ไม่ใช่เป็นผู้หลงใหลงมงายอีกต่อไปซึ่งไม่เป็นปัญหาสำหรับข้าพเจ้าเพราะได้ประสบการณ์เรื่องเช่นนี้มาก่อน ทั้งผู้ประสบการณ์ชั้นปัญญา-

ชนมีไม่น้อยที่ได้กรุณาบันทึกเรื่องราวที่ได้ประสบการณ์เกิดขึ้นแล้วบันทึกส่งมาให้ข้าพเจ้าได้รู้ ได้เขียนพร้อมด้วยเหตุผลที่อ้างอิง

ข้าพเจ้าเองแม้จะเป็นผู้มีความฉลาดน้อยความรู้ไม่มากแต่ก็ไม่ยอมเชื่อสิ่งใดง่าย ๆ โดยไม่หาเหตุผลพิสูจน์ให้แน่ใจก่อน ข้าพเจ้าถือว่าในยุคนี้เชื่อคนง่ายสบายใจยากคนมีมากปากไม่ตรงกับใจ แต่แล้วต่อมาเริ่มพบสิ่งมหัศจรรย์ลี้ลับหาต้นเหตุไม่ได้ เห็นแต่ผลได้เกิดกับตัวข้าพเจ้าเองการประสบด้วยตนเองแล้วสิ่งใดที่ยังสงสัยก็หมดสิ้นไป มี ๒ — ๓ ท่านมาบอกว่าข้าพเจ้ายังเข้าใจในหลักศาสนาผิด ๆ ว่า ตายแล้วต้องกลับมาเกิดใหม่ ความจริงตายแล้วสูญ เรื่องพ่อแม่นั้นไม่ใช่ผู้มีบุญคุณเพราะเราเกิดจากความสนุกสนานโดยไม่ได้ตั้งใจให้เราเกิด ฉะนั้นพ่อแม่ไม่มีบุญคุณอะไร ฯลฯ เวลานั้นข้าพเจ้าชอบนิ่งฟังมากกว่าพูด ปล่อยให้พูดให้สอนจนจบ เมื่อหยุดทิ้งระยะแล้วข้าพเจ้าจึงถามว่า เท่าที่คุณพูดสอนให้ผมเชื่อนั้น คุณได้ประสบการณ์ด้วยตนเองหรือเปล่า

ท่านผู้นั้นบอกว่า

"เปล่า ไม่เคยประสบการณ์ด้วยตนเองและไม่เห็นจำเป็นต้องประสบการณ์ด้วยตนเอง" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า

"ผมมีประสบการณ์ด้วยตนเองมาแล้ว เคยพบเคยเห็นเคยรู้มาแล้วว่า บ้านไหนลูกไม่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ถือว่าไม่ใช่ผู้มีพระคุณ ไม่แต่ลูกไม่เคารพพ่อแม่กลับมองเห็นพ่อแม่เป็นเหมือนศัตรู เราก็รู้ได้ทันทีว่าบ้านนั้นครอบครัวนั้นมีแต่ความทุกข์ความเดือดร้อน หาความสงบไม่ได้ โดยเฉพาะพ่อแม่หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้รับความทุกข์ ความรักลูกมากเท่าใดทำให้เกิดความทุกข์มากเท่านั้น"

มีผู้มาปรับทุกข์ให้ข้าพเจ้าฟังพร้อมด้วยน้ำตาเพราะลูกไม่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ สร้างแต่กรรมทำชั่วไปเชื่อคนนอกบ้านที่สุดก็ไปติดยาเสพติดเสียผู้เสียคน

นี่ก็ชี้ให้เห็นว่าผลแห่งกรรม บ้านนั้นก็เหมือนนรกในเมืองมนุษย์ และผลกรรมนี้จะตามสนองลูกอกตัญญูสืบลูกหลานต่อไปในอนาคต

หากเราได้พิจารณาสิ่งที่ตรงกันข้ามบ้านใดมีลูกหลานมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณ คนหมู่นั้นย่อมจะมีศีลธรรมประจำใจ บ้านนั้นช่องนั้นจะอยู่กันด้วยความสงบสุข บ้านนั้นเรือนนั้นเหมือนสวรรค์ในโลกมนุษย์เพราะคนในครอบครัวยิ้มแย้มเข้าหากัน

ทางหลักธรรมของพระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องของกรรมเพราะมนุษย์เราเกิดมาทุกคนอยู่ใต้กฎแห่งกรรมทุกคนจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตัวเองไม่ว่าทำกรรมดีหรือกรรมชั่ว ใครทำอย่างไรก็ได้รับผลอย่างนั้น พระพุทธศาสนามิได้จำกัดการกระทำอยู่แต่เพียงในปัจจุบันเท่านั้น การกระทำได้โยงไปถึงชีวิตในอดีตและอนาคตต่อไปด้วย

ดังนั้นข้าพเจ้าได้แสวงหาเรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้วมาให้ท่านได้อ่านได้พิจารณาดู ท่านจะเชื่อหรือไม่อยู่ที่ตัวท่านที่ใช้สติปัญญาพิจารณาดูเอง พระพุทธศาสนาไม่บังคับให้ใครเชื่อ ท่านให้เชื่อด้วยปัญญาของตัวเองและเหตุผล อย่าเชื่ออย่างคนปัญญาบอด

ข้าพเจ้าจำได้ว่า เมื่อปลายเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ นี้ คุณประสิทธิ์ได้ โทรศัพท์พูดถึงเรื่องตายแล้วกลับชาติมาเกิดและมีเหตุผลพร้อมที่จะยืนยันได้และได้สนทนาเล่าถึงสิ่งมหัศจรรย์ในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าสนใจมากเพราะผู้ตายกลับชาติมาเกิดผู้นี้ได้ตายเมื่ออายุหกสิบกว่าแล้ว จึงบอกคุณประสิทธิ์ไปว่า ผมมีความสนใจมาก แต่เราจะต้องไปสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องนี้ดีหลายแห่ง ข้าพเจ้าก็บอกตกลงพร้อมที่จะเดินทางเมื่อไหร่ก็ได้แล้วแต่จะเริ่มต้นจุดใดก่อน

เสียงคุณประสิทธิ์บอกว่า ถ้าคุณท.สนใจมีเวลาเราจะเริ่มต้นจุดแรกไปที่วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ นี่ก่อน แล้วเราก็กำหนดวันเวลา ข้าพเจ้าตกลงทันที เมื่อถึงกำหนดวันนัดหมาย วันนั้นประมาณสิบโมงเช้าคุณประสิทธิ์กับคุณสงบได้นำรถเข้ามาถึงบ้านและเราต้องรอคุณประวัติฯ ซึ่งนัดว่าจะมารวมกันเริ่มต้นออกเดินทางจากที่บ้านข้าพเจ้า

วันนั้นถ้าจะพูดถึงทางสุริยคติโบราณ เป็นวันอังคาร แรม ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะเส็ง วันที่ ๗ กุมภาพันธ์

๒๕๒๑ ทั้งเป็นวันสำคัญของชาวจีนคือตรุษจีน วันชิวอิ๊ด วันนั้นพวกเรามีคุณประสุทธิ์ฯ คุณประวัติฯ คุณสงบฯ และข้าพเจ้าได้ออกเดินทางจากบ้านประมาณเวลาหลังเพลไม่นานนัก บังเอิญพวกเราบางท่านงดเว้นไม่กินเนื้อสัตว์ในวันพระ จึงได้ตกลงกันว่าจะไปกินอาหารที่ใกล้ ๆ ที่ไม่มีเนื้อสัตว์ เราไปที่ชั้นบนโรงพยาบาลมิชชั่น หลังอาหารเที่ยงแล้วเราก็มุ่งเดินทางตรงไปวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ที่ท่าพระจันทร์

หลังจากเราลงรถที่หน้าประตูวัดแล้ว คนขับรถก็ขับรถวนไปหาที่ว่างพอที่จะจอดได้ รู้สึกวันนั้นหาที่จอดรถยาก ข้างถนนเต็มหมด เราทั้งสี่เดินเข้าไปในวัดแล้วก็ปรากฏว่าในวัดมีผู้คนหญิงชายเดินกันอย่างขวักไขว่มากมายเพราะเป็นวันอุโบสถ เสียงพระเทศน์อยู่ในโบสถ์ลอดออกมาภายนอก ภายนอกเสียงจอแจ มีร้านค้าร้านอาหารร้านขายเครื่องดื่มที่ไม่มีน้ำเมาและพวกที่ขายของแบกะดินหรือแบกับดินก็มีไม่น้อย มีทั้งเครื่องทำครัว อาหารแห้งและอาหารเค็มต่าง ๆ มีทั้งผลไม้ที่หาบขายก็มาก

ข้าพเจ้านาน ๆ หลายปีจะมีโอกาสโผล่เข้าไปในวัดสักครั้งหนึ่งก็แปลกตาแปลกใจ คิดว่าพวกเราที่มาบ่อยครั้งนั้นก็คงจะเป็นคุณประสิทธิ์ เราจึงหันหน้ามาพูดกันในระหว่างเดินหาแม่ชีจันทร์ว่า เราเห็นท่าจะมาผิดวันเสียแล้ว แม่ชีจันทร์คนไหนพวกเราก็ไม่มีใครรู้จัก เรามองเข้าไปดูภายในโบสถ์ซึ่งมีพระภิกษุสงฆ์กำลังเทศนาอยู่มุมไหนเราก็มองไม่เห็น ได้ยินแต่เสียงของท่าน คิดว่าเราควรถามแม่ชีด้วยกันคงรู้จักแม่ชีจันทร์แต่เราก็มองหาไม่พบแม่ชี เมื่อมองทางช่องประตูหลังโบสถ์ เราก็เห็นแม่ชีไปนั่งรวมกลุ่มฟังเทศน์อยู่ในโบสถ์ แต่แล้วคุณสงบ ฯ ก็รีบอาสาบอกข้าพเจ้าว่าจะเข้าไปตามแม่ชีจันทร์ในโบสถ์ออกมา เข้าใจว่าคงอยู่ในหมู่แม่ชีด้วยกันแน่ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยสบายใจนัก เพราะไปรบกวนพวกแม่ชีที่ท่านกำลังมีสมาธิฟังธรรมด้วยจิตสงบเหมือนเราเห็นแก่ตัว แต่เมื่อคิดว่าเราไม่ได้ทำเพื่อตัวก็ค่อยสบายใจ

พวกเราคอยอยู่นอกโบสถ์ ในไม่ช้าคุณสงบ ฯ ได้พาแม่ชีผู้หนึ่งเดินตามออกมาจากโบสถ์ ข้าพเจ้านึกว่าคงเป็นแม่ชีจันทรแน่ จากท่าทางกิริยาที่ยิ้มแย้มแสดงออกมา รู้สึก

ว่าแม่ชีได้ให้ความร่วมมือกับพวกเราด้วยความยินดีและเต็มใจ เมื่อได้แนะนำให้รู้จักและจุดประสงค์ของพวกเราแล้ว เราก็ได้สัมภาษณ์แม่ชีจันทร์โดย คุณประวัติ โชติกำจร ตามข้อความที่ได้กล่าวดังนี้

คุณประวัติฯ : "ตามที่เรามารบกวนแม่ชีในวันนี้ ซึ่งแม่ชีกำลังไม่ว่าง ตั้งใจทำสมาธิฟังธรรม พวกเรามารบกวนต้องขออภัยด้วย ตามที่พวกเราได้มาขอสัมภาษณ์แม่ชีครั้งนี้เนื่องด้วยเรื่องอุบาสิกาผู้หนึ่งชื่อ กิมลั้น กลับชาติมาเกิดเป็นเด็กหญิง เมื่อครั้งอดีตก่อนจะถึงแก่กรรมเคยมาอยู่สำนักแม่ชีจันทร์เพื่อเรียนฝึกสมาธิอยู่ที่วัดนี้ ผมอยากจะขอให้แม่ชีช่วยเล่าเรื่องความจริงเท่าที่แม่ชีรู้ให้ฟังด้วยเพื่อคุณ ท. จะนำไปเขียนเพื่อชี้ให้เห็นทางพระศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ทรงระลึกชาติได้และหลักสังสารวัฏ มีการเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุดนั้นเป็นความจริง ใครจะมาลบล้างหลักธรรมอันนี้ไม่ได้ ถ้ามีใครบอกว่า ตายแล้วสูญ ก็เป็นพวกทำลายพระศาสนาเพื่อก่อกวนความสงบ"

แม่ชีนั่งฟังคุณประวัติพูดจบแล้วก็กล่าวขึ้นว่า

"อุบาสิกาสันที่ได้มาอยู่กับดิฉัน ได้ตายจากไปนานแล้ว เรื่องนี้เป็นเรื่องแปลกมากดิฉันจะเล่าให้ฟัง หลังจากอุบาสิกาสันได้ถึงแก่กรรมมาแล้วหลายปี ได้มีชายผู้หนึ่งได้มาตามหาแม่ชีจันทร์ เมื่อพบแล้วก็ได้ถามว่า ตั้งแต่แม่ชีมาอยู่ที่วัดนี้ ได้มีพวกอุบาสิกาที่มาฝึกสมาธิอยู่กับแม่ชีนั้นได้ตายไปแล้วกี่คน ดิฉันก็บอกว่า ตั้งแต่ดิฉันมาอยู่วัดนี้จำได้ว่าตายไปแล้ว ๓ คนและท่านผู้นั้นได้ถามชื่อผู้ที่ตายไปแล้วมีชื่ออะไรบ้าง ดิฉันก็บอกชื่อผู้ที่ตายไปแล้วให้ทราบว่ามีอุบาสิกา สุจิตรา และ สุจินดา กับอีกคนชื่อ กิมลั้น ค่ะ"

พอท่านผู้นั้นได้ยินแล้วก็พูดกับดิฉันว่า ผมคิดว่าอุบาสิกากิมลั้นนั้นบัดนี้ ได้กลับชาติมาเกิดแล้ว ต่อจากนั้นก็เล่าให้ดิฉันฟังว่า ผมมีลูกสาวเล็ก ๆ คนหนึ่งได้ขอร้องให้ผมพามาที่วัดมหาธาตุและบอกว่าเคยอยู่ที่วัดมหาธาตุ เคยอยู่กับแม่ชีจันทรมาก่อน และเล่าอะไรหลายอย่างซึ่งเด็กอายุเพียง ๓ ขวบไม่น่าจะรู้อะไรมากเท่านี้เลย รบเร้าอยากจะให้ผมพามาวัดมหาธาตุ วันหนึ่งผมก็พาแกมาเป็นครั้งแรก พอแกรู้ว่าจะได้มา แกก็แสดงความดีอกดีใจมาก เมื่อผมอุ้มแกเข้ามาในวัดแล้วบังเอิญแกปวดท้องเบา ผมพาไปที่ใต้ถุนกุฏิ

เตรียมกระโถนจากบ้านไว้ให้แกนั่งเบา ขณะนั้นมีแม่ชีและอุบาสิกา เดินผ่านมาจะเข้าโบสถ์ เด็กเห็นเข้าก็ดีใจตะโกนเรียก "แม่จันทร์ แม่จันทร์" แต่พวกแม่ชีเดินคล้อยหลังไปแล้วคงไม่ได้ยิน ผมจึงร้องห้ามว่าอย่าตะโกนเรียกอย่างนั้นอายเขา รู้จักเขาหรือ เด็กบอกว่า เมื่อก่อนเคยอยู่ด้วยกันที่บ้านหลังเขียวเคยอยู่กับแม่ชีจันทร์มาก่อน ผมก็แอบมาก่อนที่จะพาแกมาอีกเพื่อสืบดูก่อนว่าเป็นความจริงอย่างเด็กว่าหรือเปล่า เมื่อผมหมดสงสัยแล้วผมจะพาแกมาให้แม่ชีพิจารณาพิสูจน์ดูแต่อย่าให้แกรู้ว่าใครเป็นใคร

หลังจากนั้นไม่นาน ท่านผู้นั้นได้อุ้มเด็กหญิงคนหนึ่งอายุประมาณสามขวบกว่าเข้ามาในวัด เวลานั้นดิฉันกำลังจัดอาหารจะถวายพระเพลซึ่งมีแม่ชีหลายคนอยู่ในที่นั้น ดิฉันทำเป็นไม่สนใจอะไร ก้มหน้าทำงาน เมื่อผู้เป็นพ่อก้มลงวางเด็กหญิงให้ยืนบนพื้น เด็กก็หันไปดูแม่ชีซึ่งต่างก็ไม่ว่างกำลังจัดอาหารถวายพระ เด็กก็เดินเข้ามา ที่ดิฉันซึ่งก้มหน้าทำเป็นไม่สนใจอะไร แต่เมื่อเด็กเข้ามาหาแล้วก็ร้องเสียงดังว่า "แม่จันทร์ แม่จันทร์" จนดิฉันต้องสะดุ้งแล้วเงยหน้าขึ้นดู นึกแปลกใจว่าเด็กหญิงเล็ก ๆ ไม่เคยเห็นหน้ามาก่อน

ทำไมจึงเรียกดิฉันถูกต้อง จึงถามว่า ทำไมหนูจึงรู้จักชื่อฉันล่ะ เด็กตอบว่า ทำไมจะไม่รู้จักเพราะเราเคยอยู่ด้วยกัน เราอยู่เรือนหลังเขียวฉันยังจำได้ ดิฉันก็งง เป็นความจริงที่ตรงนั้นเป็นกุฏิหลังเขียว อุบาสิกากิมลั้นเคยอยู่กับดิฉันสมัยก่อน ทำไมเด็กอายุเพียงสามขวบกว่าเท่านั้นจึงรู้เรื่องเก่า ๆ ในวัดที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ดิฉันจึงไม่มีข้อสงสัยอะไร

คุณประวัติ ฯ ถามว่า

"ยังมีอะไรที่แม่ชีได้ประสบการณ์ เกี่ยวกับเด็กหญิงผู้นี้พอจะมีเหตุผลยืนยันว่า **ตายแล้วกลับชาติมาเกิดอีก**"

แม่ชีได้นิ่งอยู่ครู่หนึ่งก็พูดขึ้นว่า

"มีอยู่คราวหนึ่งหลังจากเด็กได้มาพบดิฉันที่วัดมหาธาตุแล้ว ต่อมาก็ทราบว่าแกรบเร้าให้พ่อผู้ที่เลี้ยงมาช่วยพาไปหาลูกที่ศรีราชา เมื่อผู้เป็นพ่อทนรบเร้าไม่ได้ก็กำหนดเดินทางแล้วได้นิมนต์ท่านเจ้าคุณสุวิมลและขอร้องให้ดิฉันร่วมเดินทางไปด้วยกัน เมื่อถึงศรีราชารู้สึกเด็กมีสีหน้าสดชื่นคงดีใจที่จะได้ไปพบลูกสาวชื่อ **อนันต์** เป็นผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ ฯ สาขาศรีราชาในครั้งนั้น๕๕"

หลังจากไปที่สำนักชี **อนันตริกาสมาธิ** แล้วไปที่บ้านเก่าที่คุณกิมลั้นเคยอยู่ก่อนถึงแก่กรรม เราไปกันหลายคนพร้อมทั้งพ่อผู้เลี้ยงเด็กและท่านเจ้าคุณสุวิมล เมื่อเด็กเข้าไปถึงบ้านแล้วตรงเข้าไปห้องที่อุบาสิกาลั้นเคยอยู่แล้วพูดว่า

"ทำไมมาทาสีห้องนอนของฉันใหม่และทำห้องน้ำอยู่ใกล้ห้องนอน"

นี่ก็แปลก และคุณอนันต์บอกว่าเป็นความจริง เหตุที่ต้องเปลี่ยนแปลงเพื่ออยากจะให้คุณแม่เมื่อกลับจากโรง-พยาบาลจะได้อยู่สุขสบายและใกล้ห้องน้ำเพราะเมื่อก่อนห้องน้ำไกลจากห้องนอนกลัวแม่จะลำบากแต่แกก็ถึงแก่กรรมเสียก่อนที่โรงพยาบาลจึงไม่มีโอกาสกลับมาอยู่มาเห็น นี่เป็นเรื่องที่ทำให้แน่ใจยิ่งขึ้น

เมื่อแม่ชีจันทร์ได้ให้สัมภาษณ์กับคุณประวัติ ยอมให้ความร่วมมือที่จะค้นคว้าหาความจริงเรื่องลี้ลับมหัศจรรย์ของเด็กหญิงผู้ซึ่งกลับชาติจากอดีตเป็นอุบาสิกาลั้นมาเกิด คุณประวัติได้ถามแม่ชีจันทร์ว่า

"เราจะพบเด็กหญิงผู้นี้กับพ่อเขาได้ที่ไหน พ่อเขาชื่ออะไร"

แม่ชีจันทร์ก็บอกว่า

"ดิฉันจำชื่อพ่อเขาไม่ได้แต่ท่านเจ้าคุณสุวิมลท่านคงจะรู้ดี เพราะพ่อของเด็กหญิงเคยมาหาท่านเจ้าคุณบ่อยๆ และดิฉันไม่ได้พบพ่อกับเด็กมานานแล้ว"

คุณประวัติฯ บอกกับแม่ชีจันทร์ อยากจะนมัสการท่านเจ้าคุณสุวิมล ท่านอยู่กุฏิคณะไหนพวกเราอยากจะไปพบท่านและนมัสการท่าน แม่ชีจันทร์บอกพวกเราว่าเวลานี้ท่านเจ้าคุณสุวิมลอาพาธไปรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสงฆ์ เราถามว่า ท่านเจ้าคุณป่วยเป็นโรคอะไร ก็ได้ทราบจากแม่ชีจันทร์ว่าป่วยเป็นโรคไส้ติ่งอักเสบต้องทำการผ่าตัด ภายหลังทำการผ่าตัดแล้วก็มีโรคแทรก เวลานี้ได้ข่าวว่าเกือบจะหายเป็นปกติแล้ว แต่ดิฉันยังไม่เคยไปเยี่ยมท่านเลย

เมื่อเราได้สัมภาษณ์และสนทนากับแม่ชีจันทร์ใต้ร่มไม้ใหญ่ข้างโบสถ์ ลมโชยมาพอสบาย แม้จะมีเสียงจอแจและแว่วเสียงพระเทศน์ออกมาจากโบสถ์แต่เราก็มีสมาธิฟังแม่ชีจันทร์เล่าเรื่องเด็กกลับชาติมาเกิดเท่าที่แม่ชีได้รู้ได้เห็นเท่าที่จำได้ ให้พวกเราฟังด้วยความเต็มอกเต็มใจเป็นกันเองมาตลอด ทั้งๆ ที่พวกเราไม่เคยรู้จักแม่ชีจันทร์มาก่อน สมกับ

เป็นผู้มีศีลและมีสมาธิ ข้าพเจ้านึกขอบคุณอยู่ในใจ พวกเราก็ตั้งใจฟังเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ด้วยความสนใจ

เมื่อเห็นว่าพวกเราได้รบกวนเวลาของแม่ชีมามากเกินควรแล้ว เราก็ขอบคุณที่แม่ชีจันทร์ให้เราได้ข้อคิดและเหตุผลในเรื่องลี้ลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นแล้วในโลกมนุษย์จนเป็นที่พอใจแล้วเราก็ลาแม่ชีจันทร์ออกจากวัดมหาธาตุมุ่งจะเดินทางไปโรงพยาบาลสงฆ์ พอถึงประตูจะออกถนน ข้าพเจ้าเห็นคุณประสิทธิ ฯ เดินไปหาชายชราซึ่งกำลังหาบมะม่วงยืนเก้ ๆ กัง ๆ อยู่ก็ไปเหมาซื้อมะม่วงจากชายชราซึ่งเหลือไม่มากนัก ข้าพเจ้าแกล้งถามว่า

"ชอบกินมะม่วงเหี่ยว ๆ แห้ง ๆ หรือ" ก็ได้ยินคุณประสิทธิ์ตอบว่า

"เปล่า ผมอยากจะช่วยให้คนแก่กลับบ้านเร็ว ๆ"

ไปโรงพยาบาลสงฆ์

บ่ายวันนั้นพวกเราก็มาถึงโรงพยาบาลสงฆ์และได้เข้าไปถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ถึงท่านเจ้าคุณสุวิมล

ท่านป่วยอยู่ตึกไหน ห้องที่เท่าไร เมื่อเรารู้แล้วก็เดินตรงไปที่ตึกธนาคารไทยพาณิชย์ ชั้นล่างทางเดินตามระเบียงตรงกับห้องที่ท่านเจ้าคุณอาพาธพอดี

พวกเราเคาะประตูค่อย ๆ โดยมารยาท ก็ได้ยินเสียงภายในร้อง "เชิญ" แล้วพวกเราก็ผลักประตูเข้าไปในห้อง เห็นพระองค์หนึ่งหยิบจีวรขึ้นมากำลังห่ม เรารู้ว่าท่านเจ้าคุณแน่เพราะท่านอยู่ภายในห้ององค์เดียว

เราต่างก็เข้าไปนมัสการท่าน ข้าพเจ้าคิดว่าท่านเจ้าคุณคงงงเพราะท่านไม่เคยรู้จักเห็นหน้าพวกเรามาก่อน ในหมู่พวกเราก็ยังไม่เคยมีใครรู้จักพบท่านมาก่อนเช่นเดียวกัน เมื่อพวกเราถามถึงอาการป่วยของท่านพอสมควรแล้ว คุณประสิทธิ์ก็แนะนำว่าข้าพเจ้าอยากจะเขียนเรื่องเด็กหญิงที่ระลึกชาติได้ว่าชาติก่อนเคยอยู่ที่วัดมหาธาตุเพื่อฝึกสมาธิและวิปัสนากับแม่ชีจันทร์ พวกเราได้ไปหาแม่ชีจันทร์มาแล้ว แม่ชีจันทร์บอกว่า ท่านเจ้าคุณก็รู้เรื่องดี พวกเราจึงได้กราบนมัสการเรียนถามถึงเรื่องอุบาสิกากิมเลี้ยนที่ถึงแก่กรรมไปแล้วกลับชาติมาเกิดเป็นเด็กหญิงเล็ก ๆ จำเหตุการณ์อดีตชาติตลอดจนแม่ชีจันทร์และสถานที่เคยอยู่ในวัดมหา-

ธาตุได้ดี ท่านเจ้าคุณพอที่จะกรุณาให้เรื่องเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วเท่าที่รู้เพื่อคุณ ท. จะได้นำไปเรียบเรียงเขียนขึ้น เพื่อประโยชน์แก่สังคมทั่วไปในปัจจุบันและอนาคตต่อไปเพราะเวลานี้มีผู้เข้าใจผิดว่าตายแล้วสูญ บุญบาปไม่มี ทำให้เกิดความเดือดร้อนปั่นป่วนทั่วไปอย่างทุกวันนี้ เพราะคนคิดว่าตายแล้วสูญ บุญบาปไม่มี ไม่ต้องกลัว ทำดีทำชั่วเหมือนกัน ไม่มีเวรกรรมตามสนองแล้วทำให้คนเราคิดไปในทางผิดว่า เราจะทำดีไปทำไม ทำดีทำยาก ทำชั่วทำง่าย เมื่อบุญบาปไม่มี ทำชั่วดีกว่าตายแล้วก็สูญ

ท่านเจ้าคุณนิ่งฟังด้วยความสงบ อารมณ์เย็นสมเป็นสมณะผู้ทรงศีล เมื่อฟังในเรื่องจุดประสงค์ของเราแล้ว ท่านก็พูดอย่างช้า ๆ ขึ้นว่า

"เรื่องนี้ขอให้อาตมาคิดทบทวนดูก่อนเพราะหลังผ่าตัดแล้วชักจะลืม ๆ ความจำเสื่อม นึกอะไรทันทีไม่ค่อยออกต้องคิดทบทวนดูก่อน" ท่านคิดแล้วจึงพูดด้วยท่าทางสำรวมว่า

"เรื่องอุบาสิกากิมลั้นกลับชาติมาเกิดเป็นเด็กหญิงรัตนา เป็นเรื่องมหัศจรรย์แปลกประหลาดที่จำแม่ชีจันทร์ได้และเรียกแม่ชีจันทร์อย่างสนิทสนม และจำกุฏิเขียวที่เคย

อยู่ทั้ง ๆ ที่เด็กเพิ่งจะไปวัดมหาธาตุเป็นครั้งแรกนั้น อาตมามารู้ภายหลังจากที่เขาได้พาเด็กหญิงรัตนาไปหาแม่ชีจันทร์แล้ว พ่อเขาก็พามาหาอาตมา พอเห็นอาตมาก็เรียกว่า **หลวงพ่อ** ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครสอน พ่อเขาเลยยกให้เป็นลูกของอาตมาเพราะแกเจ็บออด ๆ แอด ๆ ไม่ค่อยแข็งแรงเป็นเด็กขี้โรคเลี้ยงยาก"

คุณประสิทธิ์ ฯ ถามขึ้นว่า

"พ่อของเด็กชื่ออะไร เวลานี้อยู่ที่ไหน เขาเคยมามาหาท่านเจ้าคุณบ่อยไหม"

ท่านเจ้าคุณ ฯ บอกว่า

"พ่อของเด็กชื่อคุณสำนวน วงศ์สมบัติ มีอาชีพเป็นทนายความ เป็นคนรักเด็ก เพราะไม่เคยมีลูก แม้แต่แม่ของเด็กหญิงรัตนาก็เป็นลูกเลี้ยง เมื่อคลอดลูกออกมาก็ขอมาเลี้ยงเป็นลูกอีก เด็กเรียกว่าพ่อ ความจริงเป็นตาเลี้ยง คุณสำนวน วงศ์สมบัติ เป็นคนใจบุญมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อก่อนเคยมาวัดฟังเทศน์ฟังธรรมในวัดอุโบสถที่วัดมหาธาตุเสมอและภายหลังได้ทราบว่าป่วยไม่สบายแล้วก็ไม่เห็นมาวัดนานแล้ว ทราบว่าหลังจากนั้นย้ายบ้านไปอยู่ทาง

ถนนสุขุมวิท อาตมาก็ยังไม่รู้ว่าอยู่ตอนไหนเพราะไม่ได้ไปมาหาสู่พบปะกันนานมาแล้ว เมื่อครั้งสมัยอยู่บ้านเก่าที่แถวโบสถ์แม่พระฟาติมาอาตมาเคยไปที่บ้านเดิม คุณสำนวน วงศ์สมบัติเมื่อก่อนมีอาชีพเป็นทนายความ รู้สึกว่าเวลานี้อายุมากแล้วก็ไม่ได้พบกันอีกเลย และแกก็ไม่รู้ว่าอาตมาป่วยต้องมารักษาตัวที่โรงพยาบาล" พวกเราเรียนถามท่านว่า

"ท่านเจ้าคุณมีอะไรที่เห็นผิดแปลกเกินกว่าเด็กอายุเพียงสามขวบธรรมดาทั่วไปจะปฏิบัติได้"

ท่านเจ้าคุณนิ่งนึกแล้วพูดขึ้นว่า

"ครั้งหนึ่งหลังจากพบแม่ชีจันทร์ที่วัดมหาธาตุแล้วเด็กหญิงรัตนาผู้นี้ได้รบเร้าให้พ่อแกคือคุณสำนวน วงศ์สมบัติให้พาไปหาลูกที่ศรีราชา คุณสำนวนเป็นคนรักเด็กตามใจเด็กได้เล่าว่า บางครั้งเด็กเช้าซี้ว่าขอให้พาไปเยี่ยมลูกที่ศรีราชา เมื่อคุณสำนวนยังไม่มีเวลาจะพาไปจึงบอกปฏิเสธทันใดสังเกตดูสีหน้าของเด็กก็เปลี่ยนไป แสดงความเศร้ากริยาท่าทางเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาแสดงท่าทางผิดจากเด็กทันทีซึ่งตามปกติท่าทางเล่นหัวก็เหมือนเด็กธรรมดาทั่วไป

อีกตอนหนึ่ง เมื่อพ่อเขาตกลงว่าจะพาไปหาลูกที่ศรีราชาก็แสดงออกมาด้วยความดีอกดีใจผิดเด็กธรรมดา เมื่อมาหาอาตมาก็ขอหนังสือธรรมะ อาตมาถามว่าเอาไปทำไม แกบอกว่าจะเอาไปฝากลูกที่ศรีราชา มันก็เป็นเรื่องแปลกที่เด็กอายุเพียงสามขวบที่ได้แสดงออกเหมือนสัญชาติญาณในอดีตยังฝังความรู้สึกมาถึงปัจจุบัน

"เมื่อถึงศรีราชา ไปที่สำนักชีอนันตริกาสมาธิ ยังไม่รู้เป็นใครเพราะนั่งอยู่ด้วยกันมาก พ่อเขาสั่งให้ลูกสาวไหว้แม่ชีสมจิตและแม่ชีอื่น แต่พอมาถึงคุณ**อนันต์**เด็กก็ไม่ยอมไหว้เห็นจะเป็นเพราะยังถืออดีตชาติเคยเป็นแม่มาก่อนนี่ก็เป็นเรื่องมหัศจรรย์ที่น่าคิด"

ท่านเจ้าคุณ ฯ ได้กรุณาให้ข้อคิดหลายอย่างที่ได้ประโยชน์รวบรวมไว้พิจารณาหาเหตุผล ข้าพเจ้าเห็นว่ารบกวนท่านเจ้าคุณ ฯ มามากแล้ว ทั้งท่านก็พึ่งทุเลาจากการอาพาธยังไม่หายเป็นปกติ เป็นเวลาพักฟื้น เรารบกวนเวลาพักผ่อนนานเกินไป ข้าพเจ้าพยักหน้าให้พวกเรานมัสการลาท่านเจ้าคุณ ฯ ซึ่งท่านได้ให้ความรู้อย่างกันเองตลอดเวลา แล้ว

เราก็กราบนมัสการลาท่านออกจากโรงพยาบาล แล้วเราก็ได้นัดหมายวันเวลาจะไปที่ศรีราชา

ไปศรีราชา

ต่อมาเช้าวันเสาร์ที่ ๒๕ เดือนเดียวกัน คุณประสิทธิ์ ฯ พร้อมด้วยคุณสงบ ฯ ได้นำรถมารับข้าพเจ้าที่บ้านตอนเช้า วันนั้นคุณประวัติ ฯ ไม่ว่าง ติดประชุมจึงไม่ได้ไป เราได้ออกเดินทางเพื่อมุ่งไปศรีราชาเพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เด็กหญิงอายุสามขวบอ้างว่าเป็นลูกสาวในอดีตชาติเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ ข้าพเจ้ามีความสนใจมาก

เช้าวันนั้นเราได้ไปถึงเมืองชลบุรี ได้แวะเข้าไปกินที่ห้องอาหาร**นพรัตน์**ประมาณ ๙.๐๐ น. ได้พบกับคุณ**เชื้อ ชนานพ** เราต่างก็มีความยินดีเพราะข้าพเจ้าไม่ได้พบคุณเชื้อมานานแล้ว

หลังจากเราได้สนทนากับคุณเชื้อ ชนานพแล้วเราก็ลา ออกจากห้องอาหารนพรัตน์มุ่งตรงไปทางศรีราชาซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง เมื่อถึงเขตศรีราชาคุณประสิทธิ์ ฯ

เป็นผู้นำทาง ไม่นานรถก็เลี้ยวเข้าประตูบ้านหลังหนึ่ง เห็นปลูกต้นไม้ไว้อย่างเป็นระเบียบสวยงามและบริเวณบ้านกว้างขวางพอสมควร ตามที่เห็นเข้าใจว่าเป็นเจ้าของบ้านกำลังวุ่นกับการขนของขึ้นรถ ได้ทราบตอนหลังว่าเตรียมตัวจะเข้ากรุงเทพฯ แล้วคุณประสิทธิ์ฯ ก็เข้าไปทักทายปราศรัยแนะนำให้พวกเราให้รู้จัก คุณบุญยิ่งและคุณอนันต์ สุดถวิล ทั้งสองท่าน ได้ต้อนรับพวกเราด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส อย่างเป็นกันเอง

เจ้าของบ้านทั้งสองได้เชิญให้พวกเราเข้าไปนั่งด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี แล้วคุณประสิทธิ์ฯ ก็เริ่มพูดถึงความประสงค์ของเราที่มารบกวนเวลาให้ทราบว่าเรามาเพื่อขอสัมภาษณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เรื่องเด็กหญิงรัตนามีอายุสามขวบทั้งที่ยังไม่เคยเห็นกันมาก่อนได้อ้างว่าคุณอนันต์เป็นลูกสาวในอดีตชาติ เราจึงอยากจะมาขอสัมภาษณ์เพื่อค้นคว้าหาความจริงนั้นทีกเอาไปเรียบเรียงเขียนขึ้นเพื่อประโยชน์แก่สังคมที่ยังเข้าใจผิดคิดว่าตายแล้วสูญบุญบาปไม่มีเป็นมหาภัยต่อสังคมและประเทศชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และแก่โลก เพื่อกำจัดความเข้าใจผิดจะได้เข้าใจให้ถูกต้อง

เหตุการณ์วุ่นวายเดือดร้อนปั่นป่วนอย่างปัจจุบันนี้จะได้คลี่คลายกลับไปสู่ความสงบไปในทางดี ในเมื่อรู้ว่าบุญบาปเวร-กรรมมี ความรู้สึกผิดชอบกลับเข้าไปอยู่ในจิตใจมนุษย์จะได้คลายความเหี้ยมโหดดุร้ายลงกลับกลายให้จิตใจเกิดศีล-ธรรม การเหินห่างทางศาสนาก็จะค่อยเข้าสู่ความปกติ ประ-เทศชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ก็จะมั่นคง ไทยก็จะอยู่อย่างความเป็นไทยและจะยั่งยืน วิถีชีวิตก็จะราบรื่นไปชั่วลูกหลาน มีแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์พร้อมไปด้วยศีลธรรมอยู่ตลอดไป

เมื่อคุณอนันต์ได้รู้จุดมุ่งหมายของเราแล้วก็ยินดีร่วมมือพร้อมที่จะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว นับแต่เริ่มแรกและเล่าถึงความรู้สึกว่าเหตุใดจึงแน่ใจว่าเด็กหญิงผู้นี้ได้เป็นแม่เมื่อครั้งอดีตได้กลับชาติมาเกิด พร้อมด้วยเหตุผลและสัญชาติญาณในความรู้สึก

เมื่อคุณประสิทธิ์ฯได้สัมภาษณ์คุณอนันต์ท่านเจ้าบ้านซึ่งมีเรื่องสลับซับซ้อนอย่างน่าสนใจในชีวิต คุณอนันต์ผู้นี้อดีตเป็นผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ สาขาอำเภอศรีราชา เพิ่งจะลาออกมาประกอบกิจการส่วนตัวเมื่อปีที่แล้ว สังเกตดูว่าเป็นผู้เปิดเผยมีอารมณ์เย็น เมื่อเวลาเล่าถึงมารดาบังเกิด

เกล้าผู้ล่วงลับไปแล้วรู้สึกเกิดความเศร้าเสียใจยังอาลัยผู้เป็นแม่ เสียงเครือและน้ำตาคลออยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ได้ยินได้ฟังเหมือนจะเห็นภาพพจน์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปด้วย เราได้นั่งฟังอย่างสงบ

คุณอนันต์ได้เล่าถึงอุบาสิกาลิ้นว่า เมื่ออุบาสิกากิมลิ้นผู้เป็นมารดาของคุณอนันต์ได้ไปอยู่กับแม่ชีจันทรเพื่อไปศึกษาสมาธิที่วัดมหาธาตุฯ เวลานั้นคุณอนันต์เป็นผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ อำเภอศรีราชาอยู่ แม้งานจะมากแต่ต้องหาเวลาไปเยี่ยมอุบาสิกากิมลิ้นผู้เป็นแม่ที่วัดมหาธาตุฯ ทุกวันพระนำของกินของใช้ไปมอบให้ผู้เป็นแม่อยู่เสมอจึงรู้จักกับแม่ชีจันทรเป็นอันดี คุณอนันต์ฯ เล่าว่า เรามีแม่ลูกเพียงสองคนเท่านั้น ความจริงแม่มีลูกถึง ๑๑ คน คนสุดท้องเป็นลูกกรอก ดิฉันเป็นคนหัวปีและเป็นลูกแฝด คู่แฝดดิฉันเป็นชาย แต่ลูกของแม่ตายหมดเหลือแต่ดิฉันคนเดียวในจำนวน ๑๑ คน

คุณประสิทธิ์ฯ ถามว่า

"เพราะเหตุใดคุณอนันต์จึงได้ไปรับท่านกลับมาอยู่ที่ศรีราชา อยากรู้ว่าไปอยู่กับแม่ชีจันทรที่วัดมหาธาตุนานเท่าไหร่"

คุณอนันต์เล่าว่า เวลานั้นท่านเจ้าคุณใหญ่มีคดีพัวพันการไปต่างประเทศทางวัดเห็นว่าในวัดมีคนอยู่มากมาย ยังมีพวกติดยาเสพติดเข้าไปมั่วสุมอาศัยหลบอยู่ในวัดไม่น้อย ทางวัดจึงให้ผู้ที่ไม่ได้เป็นพระเป็นชีที่มาฝึกวิปัสนาและสมาธิให้ออกไปอยู่นอกวัด ตอนนั้นแม่ก็ต้องออกจากวัดไปเช่าบ้านอยู่ที่เทเวศน์ แล้วยังได้ไปฝึกสมาธิกับอาจารย์พร รัตน-สุวรรณที่บางลำภู เมื่ออยู่วัดมหาธาตุฯ ก็ไปเรียนฝึกวิปัสสนากับอาจารย์ละมูล แม่เป็นคนใจบุญเอาใจใส่ในการขบฉันของพระและคอยดูแลกุฏิไหนขาดอาหารก็รีบจัดซื้อหามาให้แม่ชีจันทรช่วยจัดให้เด็กเอาไปถวายเวลาฉันมิให้ขาดแคลน คอยดูแลพระภิกษุประมาณ ๖ องค์ในจำนวนนี้มีท่านกิตฺติวุฑฺโฒอยู่ด้วย

เมื่อแม่ออกจากวัดมหาธาตุไปเช่าบ้านอยู่ที่เทเวศน์ ดิฉันเห็นว่าแม่ได้รับความลำบากทั้งการกินการอยู่ไม่สะดวก ก็เป็นห่วงเพราะไกลหูไกลตา จึงไปรับมาอยู่ที่บ้านศรีราชา เพื่อจะได้ปฏิบัติอย่างใกล้ชิดให้ความสะดวกสบาย ต้องการอะไรก็หาให้ไม่ให้แม่ร้อนใจ เห็นว่าแม่มีอายุมากแล้ว

คุณประสิทธิ์ฯ ได้ถามต่อไปว่า คุณแม่ของคุณอนันต์ได้ถึงแก่กรรมที่ไหน ที่บ้านหรือที่โรงพยาบาล

คุณอนันต์พูดอย่างเศร้า ๆ ว่า แม่เข้าทำการผ่าตัดที่โรงพยาบาลสมเด็จที่ศรีราชา เช้าในวันที่จะมีการผ่าตัด ดิฉันก็รีบไปที่โรงพยาบาลแต่เช้าเพื่อขอให้งดการผ่าตัดไว้ก่อน ให้เลื่อนไปในวันอื่นหรือวันรุ่งขึ้นเพราะพระครูเขียวท่านทักท้วงมาขอให้เลื่อนการผ่าตัดไปวันอื่นเพราะวันนั้นไม่ดีทั้งเป็นวันตัวของแม่ด้วย ดิฉันรู้ว่าเป็นเวลาที่แม่กำลังนั่งดื่มกาแฟที่ร้าน อยู่ในเขตโรงพยาบาล ริมทะเลเป็นประจำทุกเช้าและเป็นการเดินออกกำลังกายด้วย ดิฉันมุ่งตรงไปหาพยาบาลหัวหน้าตึก ขอให้เลื่อนการผ่าตัดในวันนี้ออกไป จะเป็นวันไหนก็ได้ขอให้พ้นวันนี้เท่านั้น แต่ดิฉันไม่ได้บอกว่าพระท่านดูมา ดิฉันก็ไม่ใช่งมงายอะไรเกินไป แต่เพื่อช่วยให้สบายใจและเรื่องเช่นนี้ก็ไม่เหลือบ่ากว่าแรงอะไรเพียงแต่เลื่อนวันเวลาออกไปเท่านั้น

ทันใดดิฉันก็เห็นแม่เดินจากร้านกาแฟตัดสนามตรงมาหาดิฉัน แม่คงได้ยินเสียงรถและเห็นดิฉันเข้ามาในโรง-พยาบาล พอมาถึงก็ถามดิฉันว่า

"หนูมาทำไมแต่เช้า" ดิฉันจึงบอกว่า

"หนูจะมาขอเลื่อนเวลาผ่าตัดของแม่จากวันนี้เป็นพรุ่งนี้หรือเลื่อนออกไปวันไหนก็ได้"

ตามปกติคุณแม่เป็นคนมีอารมณ์ดี อารมณ์เย็นไม่เคยฉุนเฉียว แต่เช้าวันนั้นพอได้ยินว่าดิฉันจะมาขอเลื่อนการผ่าตัดรู้สึกว่าเริ่มลมเสีย พูดออกมาอย่างไม่พอใจว่า

"แล้วมันเรื่องอะไรของแกที่จะมาขอเลื่อนการผ่าตัดของฉันไปวันอื่น ฉันตกลงใจไว้แล้ว อย่ามายุ่งกับฉัน ขอบอกว่าอย่ามายุ่งกับฉัน" ดิฉันก็พูดชักจูงใจให้เลื่อนการผ่าตัดว่า

"วันนี้หนูไม่ว่างจะต้องไปไร่ ไปจ่ายเงินให้คนงาน พรุ่งนี้หนูว่างมีเวลาจะได้มาอยู่ใกล้ชิดกับแม่เมื่อเวลาผ่าตัด" เวลานั้นดิฉันเป็นผู้จัดการฝ่ายไร่อ้อย บริษัทน้ำตาลทรายศรีราชา

แม่บอกว่า

"ไม่จำเป็น แกไม่ใช่หมอ แกอยู่เสียอีกทำให้ฉันเป็นห่วง ฉันเลื่อนไม่ได้ ฉันได้เตรียมไว้เสร็จแล้ว ฉันจะต้องผ่าตัดวันนี้ เขาเตรียมไว้พร้อมแล้ว พอที อย่ามายุ่งกับฉัน" ดิฉันได้ยินเห็นแม่ไม่พอใจเช่นนั้นคิดว่าแม่คงไม่ยอมเปลี่ยนใจง่าย ๆ จึงบอกว่า

"พระท่านทักมาให้เลื่อนวันผ่าตัดออกไป"

แต่ดิฉันก็ไม่ได้บอกว่าดิฉันไปหาท่านพระครูเขียวดูมา แต่แม่คงไม่ยอมฟังเสียงกลับพูดว่า

"คนเรามันจะตาย ผ่าพรุ่งนี้มันก็ตายหรือผ่าวันไหนมันก็ตาย ถ้ามันรอดผ่าวันไหนผ่าวันนี้หรือพรุ่งนี้มันก็รอด แกอย่ามายุ่งกับฉันเลย ฉันจะต้องผ่าวันนี้" ดิฉันรู้ว่าแม่ไม่ยอมเปลี่ยนใจจะผ่าวันนั้นให้ได้ ดิฉันก็ไม่สบายใจ

เช้าวันนั้นก็ได้มีการผ่าตัด โดยแม่ไม่ยอมเลื่อนออกไปตามที่ดิฉันขอร้อง ดิฉันก็มีความเป็นห่วงแต่ทำอะไรไม่ได้ เพียงแต่ภาวนาในใจขออย่าให้แม่เป็นอันตรายเลย เวลาผ่าตัดดิฉันเฝ้าอยู่หน้าห้องด้วยจิตใจห่วงไม่เป็นสุข นึกถึงว่าแม่ได้เคยสร้างกุศลอยู่เสมอทั้งทางโลกและทางธรรมเช่นออกเงินสมทบทุนทางโรงพยาบาลสร้างสิ่งประกอบต่าง ๆ เมื่อหมอมีอะไรบอก แม่ไม่เคยขัดเลย จะเป็นห้องคนไข้หรือจะเป็นเครื่องมือแพทย์ที่ทันสมัย แม่ยินดีร่วมด้วย แม่เคยพูดว่าแม่สร้างบุญกุศลในทางศาสนามากแล้ว คราวนี้จะขอสร้างทางโลกบ้างเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บไข้ได้ป่วย ครั้งหนึ่งแม่ได้นำเงินจำนวนเจ็ดหมื่นบาทไปช่วยสมทบทุนสร้างตึกในโรงพยาบาล

เมื่อตึกในโรงพยาบาลเสร็จเรียบร้อยแล้วคราวเปิดตึกในหลวงเสด็จ แม่ได้มีโอกาสเบิกตัวเข้าเฝ้าในหลวงได้

รับพระราชทานสิ่งของชมเชย แม่มีความปีติยินดีชื่นอกชื่นใจที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าในหลวงในครั้งนั้น แม่เป็นที่รู้จักของพวกหมอและพยาบาล เรียกว่าคุณยาย เป็นที่รักของคนที่รู้จักแม่ทั่วไปทั้งหมอและพยาบาลในโรงพยาบาล

วันนั้นเมื่อแม่ผ่าตัดเรียบร้อยออกจากห้อง ดิฉันก็เห็นมีสายยาง ๓—๔ สายตามตัวแม่และจมูก แม่นอนสลบนิ่งอยู่บนรถเข็นเป็นเตียงผ้าใบที่เข็นออกมาจากห้องผ่าตัดไม่ได้สติ ดิฉันเข้าไปข้าง ๆ ร้องเรียกเสียงสั่นเครือ น้ำตามันกลั้นไว้ไม่อยู่มันไหลออกมา ดิฉันเฝ้าเรียกว่า "แม่จ๋า แม่จ๋า" จนแม่ค่อย ๆ เผยอเปลือกตาลืมขึ้นมาเหมือนว่ายังฝ้าฟางมองเห็นไม่ชัด ดิฉันก็ดีใจที่แม่พ้นจากสลบแล้ว หมอที่ผ่าตัดแม่มาหาดิฉันยื่นซองมาให้บอกว่าแม่พ้นแล้ว พินัยกรรมฉบับนี้พร้อมทั้งเงิน ๕๐๐ บาทมาคืนให้ดิฉันบอกว่าแม่พ้นแล้วพินัยกรรมนี้ไม่ต้องใช้แล้ว ดิฉันไม่รู้เรื่องนี้มาก่อนว่าแม่ได้ทำพินัยกรรมมอบให้หมอจัดการในเรื่องศพ แต่แล้วต่อมาดิฉันก็ต้องเสียแม่คนเดียวที่มีอยู่ในโลกซึ่งดิฉันรักและเป็นที่เคารพบูชายิ่งในชีวิตในวันนั้นเวลา ๑๙.๐๐ น.

ด้วยโรคแทรค ดิฉันไม่รู้จะระบายความรู้สึกเสียใจออกมาได้อย่างไรถูกเมื่อแม่จากไป

เมื่อคุณอนันต์เล่าถึงตอนแม่จากไปพร้อมด้วยน้ำตาคลออยู่ตลอดเวลา แสดงให้รู้ให้เห็นว่าความรักความอาลยที่ลูกมีต่อแม่เพียงไร เมื่อแม่จากลูกไปแล้วความรักความอา-ลัยยังฝังแน่นอยู่ในส่วนลึกของหัวใจ เมื่อนึกถึงครั้งใดก็ระ-บายออกมาจากกิริยาท่าทาง ความเศร้าความรักความอาลัยที่สุดแสดงออกด้วยน้ำตา

คุณประสิทธิ์ ฯ ถามว่า ผมอยากทราบว่าคุณแม่ของคุณอนันต์ท่านจากไปวันไหนเดือนไหน พ.ศ. ใด คุณอนันต์บอกว่าจะต้องไปดูใบพินัยกรรมก่อนเพราะท่านถึงแก่กรรมหลังจากเขียนพินัยกรรมเพียงวันเดียว (ตอนนี้คุณบุญเยี่ยมเข้าไปเปิดตู้เซพในห้องเพื่อค้นหาพินัยกรรม พร้อมกันนี้มีผู้ยกอาหารว่างออกมาบริการพวกเรามีขนมต่าง ๆ และกาแฟข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณท่านเจ้าบ้าน) แต่แล้วไม่ช้าคุณบุญเยี่ยมได้นำเอาพินัยกรรมที่อุบาสิกากิมลั้นทำไว้ก่อนจะถึงแก่กรรมเพียงวันเดียว ข้าพเจ้าถือโอกาสนำพินัยกรรมถ่ายจากฉบับเดิมลงไว้ในที่นี้ด้วย ข้อความดังนี้

เขียนที่ รพ. ๓๐ กุมภ. ๑๑

เมื่อความไม่ประมาท

เรียนคุณหมอที่เคารพทราบ ดิฉันฝากเงินห้าร้อยบาทไว้ด้วย พร้อมกับรูปถ่ายด้วย ฉันได้ให้ศพไว้ที่ศิริราช เพื่อให้นักศึกษาเรียน ถ้าดิฉันหมดลมแล้ว ขอให้คุณหมอจัดส่งไปภายใน ๒๔ ชั่วโมง ด้วยเงินห้าร้อยที่ฝากไว้ ถ้าขาดไม่พอกรุณาเรียกท่อนันต์ได้ ฉันขอให้อนันต์ทำตามทุกอย่างที่ฉันขอ ห้ามอาบน้ำศพเพราะเวลามีน้อย ห้ามแต่งตัว เพราะไม่จำเป็น ฉันไม่ชอบให้ใครไว้ทุกข์ให้ฉัน ไม่ควรให้ใครๆทราบเรื่องนี้ ที่สุดทั้งวรวิทย์ด้วย ที่ฉันชอบมากถ้าทำได้ คือเมื่อ ร.พ. ศิริราชเขาใช้เรียนแล้ว ให้เงินเขาสองพันบาท ให้เขาทำกระดูกให้เป็นชิ้นเล็กๆ หรือป่นได้ยิ่งดี ห้ามไม่ให้เผา เอาดิบๆ รับมาแล้วไปฝังไว้ที่โคนโพธิ์ลังกา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษดิ์ ขุดดินให้รอบลึกสัก ๑ เมตร เอากระดูกที่ป่นโรยให้รอบต้น กลบให้เรียบร้อย แล้วนิมนต์พระมาบังสกุล เรื่องนี้ฉันได้เรียนท่านเจ้าวัดไว้แล้ว ท่านรับปากว่าดี จะเป็นปุ๋ยกับต้นโพธิ์ เพื่อเห็นกับฉันจะทำตามที่ขอนี้ ฉันจะยินดีมาก ที่เธอทำหน้าที่ได้ครบถ้วน.

ลิ้ม ประยูรศุภมิตร

พินัยกรรมฉบับนี้ คุณอนันต์บอกว่า แม่ได้สั่งให้เด็กที่บ้านเมื่อเลิกเรียนแล้วให้ไปที่โรงพยาบาล ข้อความข้างบน ๒ บรรทัดแม่เป็นผู้เขียนเอง แล้วแม่บอกให้เด็กเขียนตามคำบอก เมื่อเด็กเขียนแล้วแม่ก็ลงชื่อตอนท้ายว่า **ลิ้น ประยูรศุภมิตร** ดิฉันได้สอบถามเด็กก็รู้ว่า แม่ได้สั่งเด็กไว้ว่า อย่าไปบอกกับใคร จึงรู้เรื่องหลังจากหมอได้ส่งซองพินัยกรรมพร้อมด้วยเงิน ๕๐๐ บาทคืนมาให้ดิฉันแล้ว ดิฉันก็ได้จัดการตามพินัยกรรมทุกประการที่เป็นคำสั่งของแม่

เมื่อข่าวถึงแก่กรรมของแม่รู้ไปถึงพวกคนจีนในศรีราชาผู้ที่เคารพนับถือแม่ต่างก็มาแสดงความเสียใจและขอร้องให้ดิฉันนำศพกลับมาบ้านเพื่อพวกเขาจะมาช่วยกันมาทำบุญที่บ้านตามประเพณี ดิฉันบอกว่า ดิฉันทำไม่ได้เพราะแม่สั่งไว้ให้นำศพไปมอบให้โรงพยาบาลศิริราชภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง เพราะแม่บริจาคร่างกายให้เป็นประโยชน์กับนักเรียนแพทย์ต่อไปแล้ว ดิฉันก็มีแม่ลูกกันเพียง ๒ คนเท่านั้น ถ้าแม่สั่งอะไรดิฉันจะต้องทำตามทุกอย่าง ถ้าไม่ทำตามก็จะเป็นลูกอกตัญญู ชาวจีนที่ตลาดก็ผิดหวังที่จะทำบุญตามประเพณีจีนให้ศพแม่แต่ก็ได้ขอร้องดิฉันว่า เมื่อเอาศพไปโรง

พยาบาลศิริราชนั้น รถเราจะต้องนำหน้ารถศพ พอรถจะข้ามสะพานเราจะต้องบอกให้แม่รู้ก่อนโดยพูดว่า "เวลานี้กำลังจะข้ามสะพานแล้ว" เราจะต้องบอกทุกสะพานตลอดไปกว่าจะถึงโรงพยาบาลศิริราชตามประเพณีจีน

ดิฉันได้ทำตามพินัยกรรมของแม่ที่บอกให้จัดการตามคำสั่งทุกประการ ทางโรงพยาบาลเขาจะจัดการแต่งศพให้เรียบร้อย เช้าตี ๕ เราจะนำรถศพออกจากโรงพยาบาลศิริราชา ดิฉันได้สั่งคนขับรถศพว่ารถดิฉันจะเป็นรถนำหน้า ส่วนรถศพนั้นขอให้ตามหลัง การที่ดิฉันเล่าเรื่องอย่างยืดยาวครั้งนี้ก็เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีส่วนเกี่ยวโยงไปถึงสิ่งประหลาดมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นภายหลังอย่างไม่นึกไม่ฝัน ดังที่ดิฉันจะเล่าต่อไป

รุ่งขึ้นเวลาเช้ามืด ดิฉันกับคุณบุญเยี่ยมนำรถแลนด์พร้อมคนขับรีบไปที่โรงพยาบาลเพื่อนำรถบรรทุกศพแม่จากศรีราชาเข้ากรุงเทพ ฯ เพื่อไปมอบศพให้ทางโรงพยาบาลศิริราช เช้ามืดวันนั้นพอรถศพออกมานอกโรงพยาบาลฝนก็โปรยลงมาเหมือนเป็นการไว้อาลัยแม่ ส่วนดิฉันก็มีความเศร้าโศกเสียใจที่ต้องเสียแม่ไปทั้งคน เป็นธรรมดาของผู้ที่

ยังไม่บรรลุธรรมชั้นสูง รถศพแม่ได้วิ่งตามมาข้างหลัง รถที่ดิฉันกับคุณบุญเยี่ยมไปหน้าคิดว่าจะนำรถศพจนกว่าจะข้ามฝั่งธนไปถึงศิริราช มอบศพให้โรงพยาบาลให้เรียบร้อย

เช้าวันนั้นอากาศครึ้ม ๆ ฝนตกปลอย ๆ ตลอดทาง เมื่อออกจากโรงพยาบาลดิฉันคอยเหลียวหลังมองดูเห็นรถศพขับตามติดมาเป็นปกติ ดิฉันก็นึกพูดคนเดียวก่อนรถจะข้ามสะพานว่า "แม่จ๋า ถึงสะพานแล้วนะ" แต่แล้วรถออกจากศิริราชได้ไม่นาน รถศพที่ตามอยู่ข้างหลังเร่งเร็วแซงขึ้นหน้ารถเรา ดิฉันก็นึกเอะใจว่า ก็เราพูดกับคนขับรถเข้าใจรู้เรื่องดีแล้วแต่ทำไมแซงขึ้นหน้ารถเราล่ะ ดิฉันสั่งให้คนขับเร่งเครื่องพยายามแซงขึ้นหน้าเพื่อจะบอกให้เขารู้ว่าเราเป็นรถนำได้ตกลงกันไว้แล้ว แต่แซงเท่าไหร่ก็แซงไม่ขึ้น ฝนก็ตกถนนก็ลื่น อันตราย ตกลงเราอยู่ข้างหลังเป็นรถตามเพราะไม่สามารถจะแซงขึ้นหน้าได้ ดิฉันก็คอยมองดูข้างหน้า เมื่อเห็นว่าจะถึงสะพาน ก่อนจะข้ามดิฉันก็บอกว่า "แม่จ๋า รถกำลังจะข้ามสะพานแล้ว"

เราเดินทางตามหลังรถศพจนเข้ากรุงเทพ ฯ แล้ว เราก็ยังเป็นรถตามอยู่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่น่าแปลกใจเพราะ

เวลานั้นสะพานพระปิ่นเกล้ายังไม่ได้สร้าง รถศพควรจะมุ่งไปข้ามสะพานพุทธ ฯ แต่กลับตรงไปเลี้ยวขวาผ่านหน้าวัดพระแก้วแล้วอ้อมไปทางหน้าวัดมหาธาตุ อ้อมวกกลับไปผ่านท่าเตียน ขึ้นสะพานพุทธ ฯ ข้ามฝั่งธนไปศิริราชพยาบาล รถเราต้องตามรถศพไปไม่ว่ารถศพจะพาเราไปทางไหน ดิฉันก็พูดไม่ถูกว่าเวลานั้นจิตใจของดิฉันจะคิดอย่างไรไม่รู้ จะร้องไห้หรือหัวเราะ แต่เมื่อคิดว่าไหน ๆ เรื่องก็ผ่านมาแล้วและศพก็ไปถึงศิริราชแล้ว แม้จะต่อว่าอะไรกับคนขับรถเหตุการณ์อะไรก็ไม่ดีขึ้นอีก การต่อว่ามีแต่ทางเสีย ดิฉันจึงนิ่งเฉยเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

เมื่อดิฉันได้มอบศพแม่ให้นายแพทย์ ภูเก็ต เป็นผู้รับตามที่ตกลงกันไว้แล้วและแม่ได้ทำหนังสือบริจาคร่างให้โรงพยาบาลไว้ก่อนถึงแก่กรรมนานแล้ว เพื่อจะให้เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาแพทย์จะได้เล่าเรียนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไป ดิฉันได้นำพินัยกรรมของแม่ออกมาให้นายแพทย์ภูเก็ตดูและขอร้องว่าเมื่อสอนนักศึกษาเสร็จให้เอากระดูกทำบุญแล้วบอกไปยังดิฉันเพื่อจัดการตามความประสงค์ของผู้ตายที่เขียนไว้ในพินัยกรรม

เรื่องเหตุการณ์ตอนนี้แม้จะขลุกขลักไม่ค่อยจะราบ-รื่นบ้างแต่แล้วก็ผ่านไปได้ แต่สิ่งที่ประหลาดมหัศจรรย์ได้ติดตามมาภายหลัง

คือหลังจากแม่ตายได้ไม่นาน ดิฉันได้ไปพบคุณสมจิต แต่จำไม่ได้ว่าพบที่ไหน คุณสมจิตผู้นี้ได้ศึกษาวิปัสนาอยู่วัดมหาธาตุ ฯ ด้วยกันกับคุณแม่ ครั้งเมื่อแม่ยังอยู่วัดมหาธาตุ ฯ ฝึกสมาธิ ดิฉันไปหาเยี่ยมแม่ที่วัด พบบ่อยครั้งจึงรู้จักดี วันนั้นเมื่อคุณสมจิตได้พบดิฉันก็ดีใจ รีบเข้ามาทักทายแล้วถามว่า

"พี่ลั้นอยู่สบายดีหรือ ไม่ได้พบกันนานมีความคิดถึงเสมอ ได้ข่าวว่าไปอยู่กับคุณอนันต์ที่ศรีราชาใช่ไหม"

ดิฉันตอบว่า

"ใช่ แต่แม่ได้เสียไปแล้ว"

คุณสมจิตทำท่าตื่นเต้นตกใจเพราะคุณสมจิตรักแม่มากไม่นึกว่าจะได้ยินข่าวเช่นนี้ พอระงับใจได้ก็ถามเสียงเศร้า ๆ ว่า

"พี่ลั้นเสียไปเมื่อไหร่ วันไหน"

เวลานั้นแม่ตายไปยังไม่นานนักยังพอจำวันตายได้ จึงบอกคุณสมจิตไป เมื่อคุณสมจิตฟังแล้วนิ่งอึ้งไปครู่หนึ่ง พูดออกมาว่า

"ได้ยินแล้วขนลุกไปทั้งตัว"

ว่าแล้วก็เอามือลูบที่แขนทั้งสองข้างพลางพูดว่า เช้าวันหนึ่งคุณสมจิตกำลังทำสมาธิและสวดมนต์อยู่ที่วัดมหา-ธาตุ พี่ลั้นมาจากไหนไม่รู้เข้ามากอดคุณสมจิตไว้ คุณสมจิตเล่าว่า พี่ลั้นตัวเย็นถึงกับสะดุ้ง แล้วพูดอะไรหลายคำแต่ก็จำไม่ได้เพราะมัวคิดว่าพี่ลั้นทำไมตัวเย็นอย่างนี้

เมื่อดิฉันได้ยินคุณสมจิตเล่าเช่นนั้นทำให้นึกถึงเช้าวันนั้น รถที่นำศพแม่ไปมอบให้โรงพยาบาลศิริราช ทำไมหนอคนขับรถดิฉันก็สั่ง ซักซ้อมกันไว้เป็นที่เข้าใจ แต่ทำไมคนขับรถจึงนำรถผ่านไปทางหน้าวัดพระแก้ว ฯ แล้วอ้อมไปทางหลังวัดมหาธาตุ แล้วออกหน้าวัดมหาธาตุ แล้วจึงได้วกข้ามสะพานพุทธยอดฟ้าไปศิริราช เมื่อพิจารณาเอาเหตุการณ์มาติดต่อกันแล้วก็เห็นได้ว่าคงจะเป็นการบันดาลของแม่ ที่มีความประสงค์ให้เป็นไป เป็นเรื่องประหลาดไม่น่าจะเกิดขึ้นเลย

อีกเรื่องหนึ่งดิฉันอยากจะเล่าให้ฟัง วันหนึ่งเวลาเช้ามีพระองค์หนึ่งท่านเที่ยวมาถามหาดิฉันแต่เช้า เมื่อครั้งยังอยู่บ้านเก่า พระองค์นี้ดิฉันไม่เคยพบเห็นท่านมาก่อน เมื่อท่านมาพบดิฉันแล้วท่านถามว่า

"โยมเป็นลูกของโยมลั้นใช่ไหม"

ดิฉันก็รับว่า "ใช่" แล้วนิมนต์ท่านเข้าไปนั่งในบ้าน ถามถึงความประสงค์ ท่านก็บอกว่าท่านมาจาก **วัดไร่ขิง** จุดประสงค์ของท่านจะติดตามเพื่อจะพบลูกสาวของโยมลั้น

เมื่อท่านพูดถึงเรื่องแม่ดิฉันก็เกิดสนใจขึ้นมาทันที เมื่อท่านเข้าไปนั่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านก็พูดขึ้นว่า อาตมาติดตามหาบุตรสาวของโยมลั้นก็เนื่องด้วยโยมลั้นไปเข้าฝันอาตมา คืนแรกนำเอากล่องห่อผ้าแดง (ท่านทำมือประกอบกับคำพูดของขนาดกล่องด้วย) ว่าจะฝากเอาไว้ที่อาตมา ขอให้อาตมารับฝากไว้ด้วย

อาตมาพูดว่า กล่องอะไรก็ไม่รู้ อาตมารับไว้ไม่ได้เพราะอาตมาเป็นสงฆ์และอาตมาก็จะออกธุดงค์ต้องไม่มีอะไรที่มีค่าติดตัวไปด้วย ของโยมนั้นอาตมาก็ไม่รู้ว่าเป็นของ

อะไรอาตมาก็รับไว้ไม่ได้ โยมล้นก็พยายามอ้อนวอนขอให้อาตมารับ แต่อาตมาก็ปฏิเสธเพราะพระจะรับของอะไรที่มีค่าไม่ได้ทั้งอาตมาก็จะออกธุดงค์ในไม่ช้าคืนนั้นเป็นอันว่าอาตมาไม่ยอมรับของห่อนั้นไว้ โยมล้นก็กลับไป รุ่งขึ้นอีกคืนหนึ่งในฝันว่าโยมล้นได้กลับมาและได้นำห่อผ้าแดงนั้นมาด้วย มาขอร้องและอ้อนวอนขอให้อาตมารับไว้อีก อาตมาก็บอกว่า อาตมาจะออกธุดงค์จะมีอะไรที่ไม่จำเป็นติดตัวไปไม่ได้อาตมาบอกกับโยมล้นว่า อาตมาจนใจที่ไม่สามารถรับฝากเพราะไม่ช้าอาตมาก็จะออกธุดงค์แล้ว พระรับของง่าย ๆ โดยไม่รู้ว่าเป็นอะไรนั้นไม่ได้ ในฝันว่าโยมล้นอ้อนวอนว่าของนั้นเป็นของสำคัญขอให้ท่านรับฝากไว้ด้วย อามตาก็ไม่ยอมรับอีก แล้วโยมล้นก็นำห่อนั้นกลับไปด้วยความผิดหวังเป็นคืนที่สอง

คืนรุ่งขึ้นอาตมาเกิดฝันอีกเป็นครั้งที่สาม อาตมารู้สึกเห็นใจและสงสารที่โยมล้นพยายามมาถึงสามครั้งแต่อาตมาก็ไม่สามารถจะรับได้ เพราะอะไรอยู่ข้างในก็ไม่รู้ อาตมาก็บอกว่าเห็นใจโยมที่อุตส่าห์พยายามขอให้อาตมารับของที่โยมจะฝากไว้แต่อาตมาก็จนใจที่ไม่สามารถจะรับไว้

ได้ ในฝันว่าโยมลั้นได้บอกชื่อว่าชื่อลั้นพยายามอ้อนวอนอีกว่าเรื่องนี้สำคัญขอให้อาตมารับฝากไว้แล้วนำไปมอบให้บุตรสาวของโยมลั้นด้วย อาตมาก็เห็นใจโยมลั้นอุส่าห์พยายามนำมาฝาก ๓ คืนติด ๆ กัน และเห็นว่าเป็นการผ่านไปให้ลูกสาวเท่านั้นมิใช่ให้อาตมาเก็บรักษาให้เกิดห่วง อาตมาพอจะทำได้ คืนนั้นอาตมาก็รับไว้ นี่แหละโยมจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็สุดแต่โยมเถิด รุ่งขึ้นเช้าอาตมาก็ถามท่านเจ้าวัด ก็รู้จักโยมลั้นเคยมาทำบุญที่วัดและบอกว่ามีลูกสาวชื่ออนันต์ทำงานธนาคารอยู่ที่ศรีราชา อาตมาก็รีบมาตามที่รับปากกับโยมลั้นไว้เพื่อสืบสาวราวเรื่องที่รับภาระมาจากโยมลั้นเพื่อนำความฝันที่รับฝากกับโยมลั้นมาบอกกับบุตรสาว จะได้หมดหน้าที่ของอาตมา

ดิฉันฟังพระท่านเล่าเรื่องของแม่แล้วก็นึกถึงว่าห่อผ้าแดงนั้นมีอะไรอยู่ข้างใน ดิฉันนึกแล้วนึกอีกก็เลยมานึกถึงกระดูกของแม่ขึ้นมา จึงบอกกับพระท่านว่าห่อขนาดนั้นอาจเป็นไปได้ไหมว่าเป็นกระดูกของแม่ พระท่านก็บอกว่า

"เรื่องมันเข้าเค้านะโยม เรื่องนี้โยมมีอะไร เกี่ยวข้องกับกระดูกของโยมลั้น ลองคิดดู"

พอได้ยินก็นึกถึงศพที่ได้มอบให้ทางโรงพยาบาลศิริราช บัดนี้ยังไม่ทราบข่าวในเรื่องบดกระดูกป่นเพื่อนำไปฝังไว้ใต้ต้นโพธิ์ลังกาในวัดมหาธาตุฯ ตามพินัยกรรมของแม่ที่สั่งไว้

เมื่อดิฉันนึกถึงได้ก็มีความร้อนใจเรื่องกระดูกของแม่ที่มอบไว้ให้เป็นหน้าที่ของหมอ ดิฉันไม่ได้ติดตามคิด วางใจว่าทางโรงพยาบาลศิริราชคงจัดการตามที่ดิฉันสั่งแล้ว เมื่อเสร็จคงจะแจ้งมาทางโทรศัพท์ แต่เมื่อแม่ได้เข้าฝันให้พระภิกษุท่านต้องเสียเวลาเที่ยวตามหาดิฉันเช่นนี้ คงจะติดตามเตือนเรื่องกระดูกเพราะดิฉันนอนใจว่าหมอทางศิริราชคงจะจัดการให้เป็นที่เรียบร้อย ทั้งงานทางธนาคารก็รัดตัวหาเวลาว่างยาก แต่เมื่อพระท่านมาเล่าความฝันประหลาดดิฉันก็ร้อนใจทนอยู่ไม่ได้ ก็เดินทางไปที่โรงพยาบาลศิริราช ไปหาหมอภูเก็ต เมื่อพบดิฉันก็พูดถึงเรื่องกระดูกของแม่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้วหรือ หมอภูเก็ตเมื่อฟังก็แสดงท่าทางว่าตกใจเพิ่งจะนึกขึ้นได้และขอโทษขอโพยขอรับผิดที่ยังไม่ได้ทำและรับว่าตั้งแต่นี้ต่อไปผมจะเก็บรวบรวมกระดูกของคุณยาย คงจะได้ไม่ครบทั้งนี้เป็นความบกพร่องของนักศึกษาแพทย์ของผม ดิฉันก็บอกว่าได้มาเท่าไหร่ก็เอาเท่านั้น

หมอภูเก็ตก็บอกว่า ผมอยากจะเรียนให้ทราบว่าถ้าจะทุบกระดูกสด ๆ ให้ละเอียดนั้น ทำตามที่ว่านั้นผมทำไม่ได้ เพราะกระดูกของคุณยายแข็ง ทุบสดไม่ละเอียด ฉะนั้น จำเป็นที่จะต้องเผาเสียก่อน จึงเรียนให้ทราบด้วย แล้วก็นัดวันให้ดิฉันไปรับกระดูกที่หมอเพื่อดิฉันจะได้จัดการตามพินัยกรรมให้เรียบร้อย นี่ก็เป็นเรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์เรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว

คุณประสิทธิ์ ฯ ถามว่า

"แล้วมีอะไรที่คุณอนันต์แน่ใจว่าเด็กคนนั้นเป็นคุณแม่มาเกิด"

เรื่องนี้มีข้อสังเกตหลายอย่าง ครั้งหนึ่งทางกรุงเทพฯ บอกว่าพ่อของเด็กเขาจะพาเด็กหญิงผู้นี้มาหาดิฉันที่ศรีราชา เวลานั้นดิฉันยังทำงานอยู่ที่ธนาคาร คุณน้าชีสมจิตได้ไปบอกดิฉันที่ธนาคารว่า เด็กหญิงที่แสดงตัวว่าเป็นแม่ของดิฉันจะเดินทางมาหาดิฉันที่ศรีราชา กำลังจะมาถึงที่สำนักชีแล้วมีท่านเจ้าคุณสุวิมลและแม่ชีจันทรเดินทางมากับสองพ่อลูกด้วย เรื่องที่มาศรีราชาครั้งนั้นคุณสำนวนเล่าว่า เด็กหญิงรัตนาได้รบเร้าให้คุณสำนวนพาไปหาลูกสาวที่ศรีราชา

คุณสำนวนออกจะรักและตามใจมากสักหน่อยจึงได้ตกลงพา มาที่ศรีราชาและไปที่ คณะชื่อนันตริกสมาธิ ที่ดิฉันสร้างไว้และให้คุณน้าชีสมจิตเป็นผู้ดูแล วันนั้นคุณน้าชีสมจิตไปบอกที่ธนาคารแล้วดิฉันก็สั่งให้คุณน้าชีสมจิตรีบกลับไปที่สำ-นักชีเพื่อไปรับหน้าไว้ก่อน ดิฉันจะติดตามไปภายหลังให้ทำท่าว่าเราไม่รู้เรื่องนี้มาก่อน แล้วคุณน้าชีสมจิตก็นั่งสามล้อกลับไปที่สำนักชี เรานัดหมายกันไว้เป็นที่เข้าใจกันทั้งสองฝ่ายดีแล้ว ภายหลังดิฉันก็นั่งรถออกจากธนาคารไปสำนักชีคะเนว่าสามล้อของคุณน้าชีสมจิตไปถึงสำนักชีเรียบร้อยแล้ว เมื่อดิฉันไปถึงสำนักชีลงจากรถเข้าไปเพื่อจะกราบท่านเจ้าคุณสุวิมลซึ่งนั่งกลางและสองข้างก็นั่งกันเป็นรูปตัวยู ดิฉันทำเป็นไม่สนใจในตัวเด็กทำเป็นไม่รู้ ตรงเข้าไปกราบท่านเจ้าคุณสุวิมลและแม่ชีจันทรแต่ตาก็คอยชำเลืองดูเด็กหญิงอายุสามขวบจะมีปฏิกิริยาอย่างไดบ้าง แต่ก็มองเห็นเด็กหญิงจ้องมองดิฉันตลอดเวลาด้วยดวงตาดำกลม ดิฉันทำเป็นไม่เห็นไม่สนใจ ได้สนทนากับท่านเจ้าคุณ ฯ แม่ชีจันทรคุณน้าชีสมจิตและคุณสำนวน เมื่อคุณสำนวนบอกให้ไหว้คุณน้าชีสมจิต แกก็กราบไหว้โดยดีแล้วคุณสำนวนชี้มาให้

มาไหว้ดิฉัน แกไม่ยอมไหว้ เด็กเห็นเราสนทนากันและไม่ค่อยสนใจในตัวแกก็ออกเดินดูภายในสำนักชีคนขับรถของดิฉันเดินตามเข้าไปถามว่า

"หนูมาศรีราชาทำไม"

แกตอบคนขับรถอย่างไม่ต้องคิดว่า

"มาหาลูก"

คนขับรถของดิฉันได้ถามต่อไปว่า

"ไหน ลูกอยู่ไหน"

แกบุ้ยปากพยักหน้ามาทางดิฉัน คนขับรถจึงถามอีกว่า

"ลูกชื่ออะไร"

แกก็ตอบอ้อม ๆ แอ้ม ๆ ไม่เต็มปากว่า

"ชื่ออนันต์"

แต่เรื่องนี้ดิฉันไม่ได้ยินมาเองเป็นเพียงแต่การบอกเล่าของคนขับรถของดิฉันเท่านั้น แต่แล้วดิฉันก็จำไม่ได้ว่าใคร จะเป็นท่านเจ้าคุณสุวิมลหรือคุณสำนวนร้องบอกเด็กหญิงผู้นั้นว่า

"ไหน เราว่าจะเอาของมาฝากลูกอย่างไรล่ะ"

แกก็เดินไปหยิบขนมปังตุ๊กตาที่เด็กชอบห่อหนึ่งและหนังสือธรรมะธรรมโมเล่มหนึ่งเดินตรงเข้าไปมอบให้แด่ดิฉันแล้วเข้ามาอยู่ใกล้ชิดคลอเคลียอยู่กับดิฉันและดิฉันก็ได้พิจารณาดูผิวพรรณของแกรู้สึกว่าเหมือนแม่ดิฉัน สิ่งที่แน่ก็คือแกสนใจในสำนักชีนี้มาก แกพูดถึงความเพียรความพยายามและบอกว่าไม่อยากกลับอยากอยู่ศรีราชา ถ้าเราได้พิจารณาดูเด็กมีอายุเพียงสามขวบ ธรรมดาเด็กทั่ว ๆ ไปเมื่อจากบ้านมาไกลก็มักจะคิดถึงบ้าน มักรบเร้าบ่นให้ผู้ใหญ่พากลับบ้าน แต่เด็กนี้อยากจะอยู่ที่สำนักชีซึ่งไม่มีเพื่อนเด็กรุ่นเดียวกันอยู่ด้วย ก็น่าคิดว่าผิดแปลกกว่าเด็กทั้งหลาย แล้ววันนั้นดิฉันได้พาไปในเขตโรงพยาบาล คิดว่าแกคงจะจำอะไรได้บ้างเมื่อครั้งอดีตชาติ ทั้งหมอและพยาบาล ดิฉันพาไปหลังตึกสวาง ซึ่งมีต้นมะม่วงใหญ่เมื่อครั้งวันผ่าตัดดิฉันมายืนขอร้องให้แม่เลื่อนการผ่าตัดในครั้งนั้นแต่ไม่สำเร็จ แม่ไม่ยอมเลื่อน ดิฉันพามาเพื่อจะดูปฏิกิริยาจะเป็นอย่างไร เมื่อเรามาถึงใต้ต้นมะม่วงแล้ว แกกวิ่งตัดสนามออกไปชายทะเล มีผู้วิ่งไปฉุดตัวแกกลับ ดิฉันก็ห้ามไว้ขอ

ให้เดินสะกดรอยไปห่าง ๆ ดูซิว่าแกจะไปไหน ปรากฏว่าแกไปที่ร้านกาแฟชายทะเลซึ่งเป็นร้านที่แม่มานั่งกินทุกเช้า เป็นเรื่องแปลกที่เด็กคนนั้นไม่เคยมาเลย

หลังจากพวกเราได้สนทนาสัมภาษณ์คุณอนันต์ที่บ้านแล้วคุณอนันต์ก็ได้พาพวกเราไปดูสถานที่สำนักชีอนันตริกสมาธิซึ่งอยู่เชิงเขาห่างจากบ้านไปไม่นานเท่าใด ออกจากถนนสุขุมวิทแล้วเลี้ยวขวาผ่านป้ายชีทางไปโรงพยาบาลสมเด็จ ไม่นานก็มาถึงเห็นป้าย สำนักชีอนันตริกสมาธิ ทางเข้าอยู่ข้างโรงขายไม้กระดาน รถเราเลี้ยวเข้าไปจอดตรงประตูอยู่บริเวณรอบนอกสำนักชี เมื่อเด็กเปิดประตูแล้วเราเดินเข้าประตูไปสู่สำนักชี เราได้พบแม่ชีสมจิตเป็นผู้ที่อาวุโสในสถานที่นั้น

เราจะได้สัมภาษณ์แม่ชีสมจิตถึงความรู้สึกเมื่อเด็กหญิงรัตนาได้มาถึงสำนักชีและคุณอนันต์ได้กรุณาชี้ให้ดูเมื่อครั้งเจ้าคุณสุวิมล คุณสำนวนพร้อมทั้งแม่ชีจันทรที่นั่งเป็นรูปตัวยู ข้าพเจ้ามองดูแล้วพิจารณาดูรอบ ๆ ภายในรั้วเรือนพักปลูกเป็นระเบียบแม้ไม่กว้างใหญ่แต่นับว่าเป็นสถานที่เงียบสงบแห่งหนึ่ง เป็นที่น่าฝึกสมาธิเพราะเป็นที่ห่างจาก

ความวุ่นวายของโลกภายนอก นับว่าเป็นอาณาเขตแห่งความสงบ ได้ยินเสียงนกเสียงกาเป็นเสียงธรรมชาติ เรารออยู่ไม่นานแม่ชีสมจิตก็ลงมาจากเรือนพัก ให้พวกเราได้มีโอกาสสัมภาษณ์ซักถามเหตุการณ์เกี่ยวกับอุบาสิกาลั้นกับเด็กหญิงรัตนา

คุณประสิทธิ์ ฯ เริ่มสัมภาษณ์แม่ชีสมจิต แม่ชีผู้อาวุโสในสำนักชอนันตริกสมาธิ แม่ชีสมจิตออกตัวว่าวันนี้ไม่สบายเป็นไข้หวัดแพ้อากาศพูดเสียงค่อย คุณอนันต์บอกแม่ชีสมจิตว่าได้เล่าเรื่องที่เด็กและคุณสำนวนและเจ้าคุณสุวิมลแม่ชีจันทรมาที่นี่ให้ฟังแล้วคงจะบอกให้รู้ ไม่อยากให้เล่าซ้ำอีก ข้าพเจ้าเห็นแม่ชีสมจิตลงมาจากเรือนพักทั้ง ๆ ไม่สบายเพื่อตอบสัมภาษณ์ ข้าพเจ้าจึงถามว่า เมื่อเด็กหญิงรัตนามาศีรราชาครั้งโน้น แม่ชีรู้เรื่องการกลับชาติของเด็กหญิงเพียงสามขวบได้เคยแสดงกิริยาอะไรเป็นที่ผิดปกติเด็กธรรมดา จึงทำให้แน่ใจว่าอุบาสิกากิมลั้นกลับชาติมาเกิด แม่ชีได้พูดไปนึกไปด้วยเสียงค่อย ๆ แต่ได้ยินชัดเจนเพราะเป็นสถานที่เงียบสงัด คงจะมีแต่เสียงกาเสียงนกแทรกแซง

เข้ามาบางเวลาแต่ก็ไม่ก่อกวนการสนทนาอะไร มีหมู่ไม้ร่มเย็น เป็นบรรยากาศที่ข้าพเจ้าชอบอยู่แล้ว

แม่ชีสมจิตบอกว่า เท่าที่ดิฉันสังเกตดูเด็กคนนี้สอบความทรงจำในอดีตเช่นดิฉันถามว่า การผ่าตัดในอดีตชาติที่ไหน แกก็ตอบว่า ที่โรงพยาบาล โรงพยาบาลไหนแกก็ตอบได้ว่าที่โรงพยาบาลสมเด็จ ตามที่สังเกตดูแกมีความสนใจในสำนักชีนี้มาก บอกว่าอยากอยู่ที่นี่และค้างที่นี่ ดิฉันสังเกตดูคุณสำนวน พ่อผู้เลี้ยงดูมาไม่ค่อยสบายใจนัก พยายามไม่ยอมให้แกอยู่ บอกว่ายังไม่เข้าเรียนหนังสือ คงจะห่วงอนาคตของลูกที่ยังไม่ได้เข้าศึกษาเล่าเรียน เด็กเดินดูอะไรในสำนักชีด้วยความสนใจและมีความพอใจ พยายามอยากจะอยู่โดยไม่อยากกลับกรุงเทพ ฯ แล้วพูดปรารภถึงความเพียรในการกุศลเหมือนความรู้สึกนี้จะค้างมาแต่อดีตชาติของคุณพี่กิมลั้น นี่เป็นความเข้าใจของดิฉันเพราะตามปกติธรรมดาเด็กอายุเพียงสามขวบจะไม่มีความรู้สึกนึกคิดมากมายถึงเพียงนี้ คงจะไม่มีใครเสี้ยมสอนให้พูด แกคงพูดออกมาจากความเจริงใจ

ตามที่ท่านเจ้าคุณสุวิมลได้เล่าให้ฟังว่า เด็กคนนี้รู้จักแม่ชีจันทรดี เห็นจะเป็นเพราะอดีตชาติได้เคยอยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิดตลอดเป็นเวลาสามปี ความสัมพันธ์ทางจิตใจยังค้างอยู่ ส่วนคุณอนันต์ผู้เป็นบุตรสาวซึ่งทิ้งรักและห่วงมาแต่อดีตชาติ ดิฉันคิดว่าบุคคลทั้งสองนี้ยังความทรงจำความรู้สึกไว้แต่อดีตชาติมาแล้ว แต่อย่างผู้อื่นแกก็จำได้แต่ว่าเลือนลางลงไปมากไม่เหมือนแม่ชีจันทรผู้เคยอยู่ร่วมกันกับคุณอนันต์ผู้เป็นบุตร ส่วนดิฉันซึ่งเคยรู้จักกับพี่กิมลั้นเมื่อสมัยยังมีชีวิตอยู่ แกก็ไม่ได้แสดงว่ารู้จักหรือไม่รู้จัก คุณพี่กิมลั้นเมื่อยังมีชีวิตอยู่เคยปรารภกับดิฉันว่า หากสิ้นชีวิตลงไปแล้วเมื่อมาเกิดใหม่ก็จะขออยู่ในหลักปฏิบัติทางพระพุทธ-ศาสนาตั้งแต่เด็ก ๆ นี่เป็นความที่จิตตั้งไว้แต่อดีตชาติ มุ่งหวังตั้งใจว่าจะเกิดมาชาติใหม่ก็จะขอศึกษาเล่าเรียนในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตั้งแต่เด็ก ๆ ฉะนั้นเมื่อพาเด็กมาถึงสำนักชีนี้แล้วก็อยากอยู่ไม่อยากกลับ อยากจะอยู่ที่สำนักชีนี้ซึ่งเป็นความรู้สึกผิดปกติของเด็กที่มีอายุเพียงสามขวบกว่า และสำนักชีนี้ก็เป็นสถานที่เงียบสงัดและไม่มีเด็กรุ่นราวคราว

เดี๋ยวพอจะวิ่งเล่นหาความสนุกได้ แต่เด็กคนนี้อยากอยู่ มันเป็นเรื่องที่น่าคิดมาก

คุณประสิทธิ์ ฯ ถามว่า

"แล้วคืนนั้น เด็กกับคุณสำนวน แม่ชีจันทร์และท่านเจ้าคุณ ฯ ได้พักอยู่สำนักชีนี้หรือเปล่า" แม่ชีสมจิตบอกว่า "สำหรับเด็กหญิงรัตนานั้นอยากจะขอพักอยู่ในสำนักชีนี้ ดิฉันก็นึกดีใจเหมือนกันเพราะหากค้างที่นี่ ดิฉันคงจะได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อีกมากเพราะดิฉันก็สนใจศึกษาในเรื่องนี้มาก แต่คุณสำนวนไม่ยอมให้ค้างกลัวแกจะไม่ยอมกลับกรุงเทพ ฯ เพราะเป็นห่วงที่เด็กยังไม่ได้เข้าโรงเรียน คืนนั้นแกก็พาเด็กไปค้างที่โรงแรม ส่วนเจ้าคุณสุวิมลก็พักอยู่ที่เรือนพักรับรองสงฆ์ซึ่งอยู่นอกรั้วของสำนักชี"

เมื่อข้าพเจ้าเดินออกมามองเห็นมีสองหรือสามหลังหลังใหญ่พอสมควร สะอาดเรียบร้อยอยู่ในหมู่ไม้เป็นที่ร่มรื่น สงบเหมาะสมกับผู้ที่แสวงหาสัจจธรรมเพื่อหลุดพ้นการเวียนว่ายตายเกิดที่ไม่มีสิ้นสุด

เราได้ใช้เวลาที่ได้สนทนาสัมภาษณ์มาแล้วสองแห่งใช้เวลาสองชั่วโมงผ่านไปแล้ว เราเห็นว่าควรจะอำลา

แม่ชีซึ่งยังเป็นหวัด สุขภาพยังไม่ปกติ ส่วนคุณอนันต์ได้ทราบว่ามีธุระจะรีบไปกรุงเทพ ฯ ก่อนจะอำลาจากกันข้าพเจ้าได้พูดได้ถามคุณอนันต์ว่า ผมรู้สึกขอบคุณที่ได้กรุณาเล่าถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับคุณแม่ของคุณอนันต์ในชีวิตที่ผ่านมานั้น ผมได้รับความรู้อย่างละเอียดเป็นประโยชน์มากในการบันทึกเรื่องในวันนี้ แต่ผมอยากจะถามอีกครั้งหนึ่งว่า คุณอนันต์ยังมีตอนใดอีกที่ทำให้คุณอนันต์แน่ใจยิ่งขึ้นว่าเด็กหญิงผู้นั้นเป็นคุณแม่มาเกิด

คุณอนันต์คิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วพูดว่า

"มีครั้งหนึ่งศาสตราจารย์ **ดร. เอียน สตีเวนสัน** บินมาจากอเมริกาแล้วเดินทางมาหาดิฉันที่ศรีราชาโดยทางรถยนต์ซึ่งขณะนั้นดิฉันยังทำงานอยู่ที่ธนาคาร ดร. เอียนเอากระดาษมาวาดเป็นร่างคน มีตะโพก มีเอว มีจุดสะดือ แล้วถามดิฉันว่า แม่เมื่อมีชีวิตอยู่นั้นมีแผลเป็นอยู่ที่ไหนบ้าง แล้วให้ดิฉันขีดรอยแผลเป็นของแม่ลงไปที่ภาพวาดเท่าที่ดิฉันจำได้ ดิฉันก็หยิบมาขีดแผลเป็นเท่าที่จำได้แน่นอนในภาพหลายแห่ง แม่ดิฉันได้เคยเข้าทำการผ่าตัดที่โรงพยาบาลสามครั้งแล้วส่งให้แกดู แกร้องออกมาด้วยความตื่นเต้นและดีใจ

ว่า "ไฟน์ ออลไรท์" แล้วแกก็หยิบโครงร่างแผลเป็นของเด็กหญิงรัตนาที่เตรียมไว้แล้วออกมาให้ดิฉันดู ดิฉันเปรียบเทียบดูตรงกับที่ดิฉันขีดรอยแผลเป็นของแม่ไว้ เมื่อหยิบเอามาเปรียบเทียบดูทั้งสองภาพ รอยแผลเป็นตรงเหมือนคนเดียวกันทั้งของแม่และของเด็กหญิงรัตนา ดิฉันมั่นใจว่าเด็กหญิงรัตนาต้องเป็นแม่ของดิฉันกลับชาติมาเกิดแน่"

อีกอย่างหนึ่ง ดร. เอียนได้บอกดิฉันว่า เมื่อได้สัมภาษณ์เด็กหญิง **รัตนา วงศ์สมบัติ** ยังบอกดร. เอียน ฯ ว่าลูกสาวที่อยู่ที่ศรีราชานั้นเมื่อเด็ก ๆ ยังมีอีกชื่อหนึ่ง ชื่อว่า **มาลี** เมื่อดิฉันได้ฟังก็สะดุ้งเพราะเป็นความจริง เมื่อเด็ก ๆ ชื่อมาลีมาก่อนแม้แต่วงษาคณาญาติแม้แต่คุณบุญเยี่ยมก็ยังไม่เคยรู้ชื่อนี้มาก่อน

เมื่อเล็ก ๆ เจ็บออด ๆ แอด ๆ เป็นคนขี้โรค เจ้า**อุดมสมนึก ณ เชียงใหม่** เป็นผู้ชำนาญในทางไสยศาสตร์ ได้เปลี่ยนชื่อจาก **มาลี** เป็น **อนันต์** เวลานั้นดิฉันจำความได้แล้ว แต่นั้นมาก็หายโรคหายภัย ชื่อมาลีก็หมดความหมายไม่มีใครเอ่ยถึงอีกเลย เวลานั้นยังไม่เข้าเรียนเพราะ

ฉะนั้นแม้แต่เพื่อนนักเรียนก็ไม่รู้เพราะได้เปลี่ยนชื่อก่อนที่จะเริ่มเข้าโรงเรียน แม้แต่ตัวดิฉันก็จะลืมอยู่แล้ว

เมื่อ ดร. เอียน ฯ มาพูดว่า เด็กหญิงรัตนาบอกว่าเมื่อเด็กดิฉันมีชื่อว่า "มาลี" ดิฉันจึงสะดุ้ง เพราะชื่อนี้ไม่มีผู้อื่นรู้ จำได้ว่าแม่ชอบเรียกดิฉันเมื่อเล็ก ๆ ว่า "ลี" สั้น ๆ เรื่องนี้จึงทำให้ดิฉันหมดข้อสงสัยต่อไปแล้ว

คุณสงบ ฯ ถามว่า คุณอนันต์ได้เคยพบดร. เอียนกี่ครั้งแล้ว คุณอนันต์บอกว่าแกมาหาดิฉันสองครั้งแล้วในระยะปีเดียวกัน มาพบที่ศรีราชา การมาครั้งแรกไม่ได้เรื่องอะไรมากนัก ดร. เอียนเป็นผู้ค้นคว้าเรื่องตายแล้วกลับชาติมาเกิดทั่วไปทุกทวีป ข้าพเจ้าพูดว่า

"เรื่องนี้มีผู้แปลเป็นภาษาไทยแล้วหรือยังผมก็ไม่เคยเห็น"

การกลับชาติหรือตายแล้วกลับมาเกิดอีกมีทุกชาติทุกภาษาทุกประเทศ ผมทราบว่าเมื่อรู้ ดร. เอียนว่าประเทศไทยมีเด็กเกิดระลึกชาติได้ ดร. เอียนจะต้องบินมาค้นคว้าบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ผมก็เพิ่งรู้ว่า ดร. เอียน ฯ ก็สน

ใจในเรื่องนี้ คงจะมีข้อความบันทึกเขียนแล้วในภาษาอังกฤษแต่ยังไม่มีใครแปลออกมาเป็นภาษาไทย

คุณประสิทธิ์ ฯ พูดว่า

"เรื่องจะมีผู้แปลแล้วหรือยัง คุณ ท. ไม่ต้องห่วง เพราะการเขียนไปคนละทาง ดร. เอียน ฯ ก็เขียนไปตามหลักของนักวิทยาศาสตร์ส่วนแบบของคุณ ท. ก็เอาแนวของความจริงเกิดขึ้นแล้วมาเขียน ในเรื่องเดียวกันเขียนกันคนละแบบแต่สุดท้ายเหตุการณ์ความจริงกับวิทยาศาสตร์ก็คงจะต้องตรงกัน"

เมื่อเราได้สัมภาษณ์เรื่องราวเกือบจะสมบูรณ์ยังขาดที่เราไม่ได้พบกับเด็กหญิงรัตนา คุณสำนวนและแม่ของเด็กหญิงซึ่งยังสืบไม่ได้ว่าปัจจุบันนี้อยู่ที่ไหน แล้วเราก็กล่าวคำขอบคุณที่ได้รับความกรุณาที่ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจและยินดี ลาคุณอนันต์ คุณบุญเยี่ยม สุดถวิลและแม่ชีสมจิตออกจากสำนักชอนนัตริกสมาธิ รถมุ่งกลับกรุงเทพ ฯ ในวันนั้นหากเรามีโอกาสได้พบได้สัมภาษณ์คุณสำนวนและเด็กหญิงรัตนา วงศ์สมบัติก็จะนำมาเพิ่มเติมข้อความเติดต่อให้สมบูรณ์แบบภายหลัง

ไปบ้านคุณสำนวน วงศ์สมบัติ

เมื่อข้าพเจ้าได้เขียนเรื่อง **เวียนตาย เวียนเกิด** ได้จบลงอย่างไม่สมบูรณ์นักเพราะยังค้างที่ยังไม่สามารถจะติดตามหาคุณสำนวนและเด็กหญิง **รัตนา วงศ์สมบัติ** ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะได้มีโอกาสได้พบ ไม่รู้ที่อยู่เหมือนงมเข็มในมหาสมุทร เวลาก็ค่อย ๆ ผ่านไป การที่อยากจะพบคุณสำนวนและเด็กหญิงรัตนาเป็นความหวังที่เลือนลางเต็มที่ คิดว่าหากไม่ได้พบและไม่ได้สัมภาษณ์เรื่องก็จะจบลงอย่างไม่สมบูรณ์ หากขืนรอ เวลาก็ไม่คอยท่า หนังสือก็คงออกไม่ทันสงกรานต์และวิสาขบูชาแน่ จำเป็นที่จะรีบจัดส่งต้นฉบับไปโรงพิมพ์เพราะเวลากำลังผ่านไป เรายับยั้งเวลาไม่ได้ ยิ่งรีบร้อนก็รู้สึกว่าเวลาบินหนีผ่านไปอย่างรวดเร็ว ตกลงใจต้องมอบต้นฉบับเพื่อให้ทางโรงพิมพ์มีเวลาพอที่จะจัดการให้ทันก่อนวันสงกรานต์

ต่อมาเมื่อคืนวันศุกร์ที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๒๑ ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์จากสุภาพบุรุษผู้หนึ่ง ถามชื่อก็ทราบว่าชื่อ คุณ พินิจ สุภาพงศ์ *บอกว่าได้ทราบว่าข้าพเจ้าต้อง*

การอยากรู้ที่อยู่คุณสำนวน วงศ์สมบัติแล้วบอกที่อยู่หลังโรงงานธานินบ้านเลขที่ ๕๗/๓๖๒ สุขุมวิท ๑๐๑/๑ ถือว่าเป็นข่าวดีในรอบปีเพราะกำลังนึกกำลังต้องการ แต่ความหวังก็เลื่อนลอยเมื่อมาทราบข่าวอย่างไม่ทันรู้ตัวย่อมเกิดปีติ ได้กล่าวคำขอบคุณที่คุณพินิจ สุภาพงศ์ได้กรุณาช่วยบอกตำบลที่อยู่ จึงถามว่าคุณพินิจ ฯ รู้ได้อย่างไรว่าข้าพเจ้ากำลังติดตามหาที่อยู่ของคุณสำนวน วงศ์สมบัติ

คุณพินิจตอบว่า

"ผมได้ฟังข่าววิทยุ ๐๑ ของกองบินยุทธการ สะพานแดง บางซื่อ คุณสำนวน ฯ บังเอิญอยู่ข้างบ้านผมและผมเป็นผู้หนึ่งที่สนใจในการเขียนของคุณ ท. มานานแล้ว จึงไปเรียนให้คุณสำนวน ฯ รู้ว่าคุณ ท. ต้องการพบ คุณสำนวน ฯ ก็ยินดี ผมเลยโทรศัพท์บอกมาให้ทราบ"

ข้าพเจ้าจึงบอกไปว่า

"ขอได้รับความขอบคุณจากใจจริงของผมด้วยบางที พรุ่งนี้(วันเสาร์ที่ ๑๘) ผมอยากจะไปพบคุณสำนวนแต่ยังไม่แน่นอนว่าจะไปเวลาไหน"

นี่ก็เป็นต้นเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้ารู้ที่อยู่ของคุณสำ-นวน ฯ จากความกรุณาของคุณพินิจ ฯ

ต่อมาข้าพเจ้าจึงได้ทราบว่าคุณสงบ ฯ ได้เขียนข้อความสั้น ๆ ไปให้ทางวิทยุ ๐๑ ออกอากาศ บังเอิญวันนั้นคุณพินิจ สุภาพงศ์ได้กลับบ้านเร็วกว่าธรรมดาแล้วเปิดวิทยุฟังได้ข่าว ก็มีความยินดีเพราะเป็นแฟนหนังสือติดตามอ่านกฎแห่งกรรม มานานแล้ว

เช้ารุ่งขึ้น ๑๐ น. คุณประสิทธิ์และคุณสงบก็มาถึงบ้านตามที่ข้าพเจ้าโทรศัพท์ไปบอก แล้วเราก็ออกจากบ้านมุ่งตรงไปตามตำบลที่อยู่ของคุณสำนวน การหาบ้านก็ไม่ยากไม่ง่ายเพราะต้องใช้ปากถามนำทาง รู้สึกว่าชื่อเสียงคุณสำนวน ฯ มีผู้รู้จักไม่น้อยไม่ช้าเราก็ไปถึงบ้านคุณสำนวน ฯ ตามความประสงค์

เมื่อเราได้รับเชิญเข้าไปในห้องรับแขก เราก็เริ่มสนทนากัน ทั้งคุณ จรูญศรี แม่บ้าน คุณ สำนวน ฯ และเด็กหญิง รัตนา อยู่พร้อมหน้ากัน เราต่างก็มีความยินดีที่มีโอกาสได้พบผู้ที่เราสนใจอยากพบ

คุณประสิทธิ์ได้เป็นผู้แนะนำในการมาของเรา เพื่อจะขอสัมภาษณ์เรื่องของเด็กหญิงรัตนาที่ระลึกชาติได้ เราบอกว่าได้ไปสัมภาษณ์แม่ชีจันทรที่วัดมหาธาตุฯ ท่านเจ้าคุณสุวิมลที่โรงพยาบาลสงฆ์มาแล้ว ครั้งหลังได้ไปสัมภาษณ์ คุณ **อนันต์ สุดถวิล** ที่อำเภอศรีราชา ซึ่งเด็กหญิงรัตนาอ้างว่าเป็นลูกสาวในอดีตชาติมาแล้ว จึงได้มาเพื่อขอทราบเหตุการณ์ที่ประหลาดมหัศจรรย์ที่ได้เกี่ยวกับเด็กหญิงรัตนา เพื่อคุณ ท. จะได้บันทึกไว้ เพื่อนำไปเรียบเรียงเขียนขึ้นเพื่อจัดพิมพ์ให้ทันสง-กรานต์และวิสาขบูชานี้เพื่อเผยแพร่เป็นประโยชน์ส่วนรวมต่อไป

ข้าพเจ้าสังเกตดูและมีความรู้สึกว่าคุณสำนวน วงศ์สมบัติ เป็นผู้มีความสันโดษ เราได้สนทนาไม่นานนัก ก็อ่านความรู้สึกกันออก เราก็เข้าแนวเดียวกันได้ การสนทนาอย่างเพลิดเพลินแม้เวลาจะผ่านไปอย่างรวดเร็วก็ไม่สนใจ

นอกจากเรื่องเด็กหญิงรัตนาแล้ว คุณสำนวนยังเล่าเรื่องของท่านที่ผจญชีวิตผ่านมาแล้วหลายเรื่องล้วนแต่มีประ-โยชน์ในหลักทางศีลธรรมเป็นไปตามกฎแห่งกรรมทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าถามถึงเด็กหญิงรัตนามีอะไรแสดงถึงการผิดแปลกแตกต่างกับเด็กหญิงธรรมดาที่มีอายุเท่ากันบ้าง จากที่เราได้สัมภาษณ์มาแล้วเพื่อจะเลือกไม่ให้ซ้ำกัน เมื่อคุณสำนวนได้เล่าถึงเรื่องครั้งแรกที่เข้าไปฟังธรรมถือศีลในวันอุโบสถที่วัดมหาธาตุ ครั้งแรกเริ่มปีใหม่เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมาไปแต่วันพระแปดค่ำ สิบห้าค่ำเป็นประจำ เวลานั้นเด็กหญิงรัตนายังไม่เกิด แกมาเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คุณสำนวนเล่าต่อไปให้ฟังว่า ครั้งแรกผมได้พาเด็กหญิงรัตนาไปที่วัดมหาธาตุฯ ประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ เวลานั้นอายุได้สองขวบกว่า ผมจำได้ว่าวันนั้นเป็นวันวิสาขบูชาที่วัดมหาธาตุฯ มีผู้คนพลุกพล่านมาก เวลานั้นผมพาไปไหว้พระธาตุ จะพาเข้าไปในโบสถ์ก็เบียดคนไม่ไหว บังเอิญแกเกิดปวดท้องเบาขึ้นมาผมก็เลยอุ้มเข้าไปใต้ถุนกุฏิพระให้พ้นข้างทางเดินแล้วเอากระโถนที่เอาไปด้วยออกมาให้แกนั่งเบา แกก็นั่งกระบิดกระบวนยังไม่เบา ก็พอดีมีพวกแม่ชีและพวกอุบาสิกาเดินออกมาจากสำนักเรือนพักชีจะเข้าไปใน

โบสถ์ พอดีแกเหลือบไปเห็นแม่ชีที่กำลังผ่านไป แกก็ลุกขึ้นจากกระโถนยังไม่ได้เบา แล้วชี้มือพูดว่า

"นั่นแม่ชีจันทร์นี่" แล้วแกก็ตะโกนออกไปว่า

"แม่จันทร์ ! แม่จันทร์ !"

ผมก็เลยห้ามแกว่าอย่าตะโกนอย่างนั้นไม่ดีเสียมาร-ยาท เรารู้จักเขาหรือ เด็กบอกผมว่า

"ทำไมจะไม่รู้จัก เคยอยู่บ้านหลังเขียวด้วยกัน" แล้วพูดอะไรอีกตามอารมณ์ของแก บ่นว่า แม่ชีจันทร์นี่เรียกก็ไม่ขาน เมื่อกลับจากวัดมหาธาตุฯ แล้วก็บ่นเรื่องแม่ชีจันทร์อยู่เสมอ ผมเองก็เกิดสนใจเหมือนกันแต่เวลานั้นงานว่าความมีมาก ความสนใจทางนี้ก็น้อยลง

คืนหนึ่งซึ่งรุ่งขึ้นผมจะไปว่าความ คืนนั้นผมกำลังนั่งตรวจงานนั่งอยู่กับพื้นห้องมีโต๊ะเตี้ยๆ แกก็เข้ามานอนเอาหัวหนุนตักผมกลิ้งไปกลิ้งมา แล้วปากก็บ่นเรื่องแม่ชีจันทร์เรียกแล้วไม่ขาน ไม่หันหน้ามาดูแล้วแกก็พูดย้ำเรื่องแม่ชีจันทร์อยู่เสมอ ผมก็หันมาสนใจ นึกอายุขนาดเท่านี้มีอะไรหลายอย่างผิดกับเด็กสามัญธรรมดา ผมก็เลยถามแกว่า เรื่องมันเป็นอย่างไรถึงได้รู้จักกับแม่ชีจันทร์ แกบอกว่า แกเคย

ชอบกับแม่ชีจันทร์ แกเคยช่วยแม่ชีจันทร์ตลอดการกินอยู่แก พูดแล้วก็พูดอีกว่า แกปฏิบัติอยู่กับแม่ชีจันทร์ ผมฟังดูทั้งคำพูดเหล่านี้หลุดจากปากแกออกมา เมื่อพิจารณาแล้วเด็กธรรมดายังไม่ถึงสามขวบพูดไม่ได้เช่นนี้ เป็นเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ ผมก็พยายามซักถามแก ที่สุดแกก็หลุดปากออกมาว่า แกชื่อ **กิมลั้น** บ้านอยู่ที่ศรีราชา มีลูกผู้หญิงคนเดียว แกมีโรงงาน มีโรงแรม มีที่ดิน มีไร่ ทำให้ผมเกิดความสนใจมากขึ้น หลังจากว่าความแล้วออกจากศาลก็ตรงไปวัดมหาธาตุ ฯ เพื่อไปสืบหาแม่ชีจันทร์ไปครั้งแรกถามหาแม่ชีจันทร์ก็ได้ทราบว่าไปปักษ์ใต้ ไปครั้งที่สองก็ไม่พบทราบว่าไปจังหวัดอุบลราชธานี แต่ผมก็ไม่ละความพยายาม ไปครั้งที่สามไปจุดใต้ตำตอไปถามเอาตัวแม่ชีจันทร์เข้าเองเพราะผมไม่เคยพบไม่เคยรู้จักแม่ชีจันทร์มาก่อน

เมื่อพบแม่ชีจันทร์แล้วก็ถามว่า

"คนที่มาอยู่กับแม่ชีจันทร์ได้ตายไปกี่คนแล้ว"

แม่ชีจันทร์ยกมือขึ้น นับนิ้วแล้วบอกชื่อรวมทั้งโยมท่านเจ้าคุณพระพิมลธรรมด้วย แล้วบอกว่าไม่ใช่ เพราะห่างไป ผมก็เลยถามว่ามีใครบ้างที่เรียก **แม่จันทร์** แม่ชี

ก็นึกได้ว่ามี ชื่อ กิมลั้น ดิฉันเรียกว่าป้ากิมลั้นและบอกว่าดิฉันเคยได้รับอุปการะจากป้ากิมลั้นเมื่อสมัยมีชีวิตอยู่

เมื่อผมได้เรื่องราวคล้ายคลึงเรื่องวัดมหาธาตุ ฯ พอจับเหตุการณ์ประติดประต่อเป็นความจริงขึ้นมาบ้าง หลังจากผมได้พาแกไปที่วัดมหาธาตุ ฯ แล้ว เท่าที่คุณได้สัมภาษณ์แม่ชีจันทร์และไปหาท่านเจ้าคุณสุวิมลมาแล้ว

ต่อมาไม่นานแกรบเร้าผมให้พาไปหาลูกสาวในอดีตอยู่ที่ศรีราชา ที่สุดผมก็ตกลงใจเดินทางไปพร้อมทั้งเจ้าคุณสุวิมลและแม่ชีจันทร์ ผมและภรรยาและเด็กหญิงรัตนา วันนั้นแกพูดแต่ว่าอยากจะพักอยู่ที่สำนักชีไม่อยากกลับบ้าน ผมก็บอกแกว่า เรายังไม่ได้เล่าเรียนหนังสือ ถ้าอยู่สำนักชีก็ไม่มีโอกาสหาความรู้ใส่ตัว ปล่อยเวลาให้เสียไปเปล่า ๆ ขอให้เล่าเรียนศึกษาหาความรู้เสียก่อนค่อยมาอยู่ภายหลัง ถ้าเราไม่รู้หนังสือเราก็เป็นคนโง่ผมได้ปลอบแก ชี้แจงให้แกเข้าใจ แกก็เข้าใจดี คืนนั้นเราไปพักโรงแรมที่คุณเอนันต์จัดเป็นที่พักไว้ให้

กลางคืนรู้สึกว่าแกนอนไม่ค่อยหลับ ลุกขึ้นมานั่งบ่นรำพันว่า มาหาลูกเขาก็เฉย ไม่สนใจอะไร บ้านช่องที่

อยู่ก็เปลี่ยนของฉันไปหมดแล้ว แล้วแกก็ร้องไห้ เราก็ได้แต่ปลอบโยนให้แกเข้านอน

ข้าพเจ้าถามว่า

เมื่อเราได้ไปที่โรงพยาบาลสงฆ์ ได้สัมภาษณ์ท่านเจ้าคุณสุวิมล ถามถึงคุณสำนวนและเด็กหญิงรัตนา ว่าท่านเจ้าคุณ ฯ เคยพบบ้างไหม ท่านก็บอกว่า ไม่ได้พบนานแล้ว ที่วัดก็ไม่ได้มา วันพระที่เคยมาถือศีลก็หายไป ครั้งหลังท่านบอกว่าได้ข่าวย้ายไปอยู่ถนนสุ-ขุมวิท อาตมาก็ไม่รู้ว่าอยู่ตรงไหน ครั้งหลังได้ข่าวว่าป่วยอาตมาก็ไม่รู้ว่าเป็นโรคอะไร

เมื่อพวกเรารู้จากเจ้าคุณสุวิมลแล้วจึงได้พยา-ยามสืบหา ก็พอดีคุณพินิจ สุภาพงศ์ได้โทรศัพท์ไปบอกผมที่บ้าน ความรู้สึกของบางท่านคงเข้าใจว่าคุณสำนวนย้ายที่อยู่บ่อยจะกีดกันไม่อยากให้เด็กหญิงรัตนาพบกับใคร ๆ

คุณสำนวนนิ่งฟังด้วยอารมณ์เย็นแล้วพูดขึ้น เรื่องนี้เห็นจะเป็นเพราะผมเกิดอุบัติเหตุขึ้นเมื่อครั้งผมจะกลับจากเชียงใหม่ ตอนที่ตรงทางโค้งจะไปอำเภอเถิน รถคว่ำลง

ผมรอดตายได้อย่างปาฏิหาริย์ ครั้งนั้นผมขึ้นไปว่าความที่จังหวัดเชียงใหม่หนูรัตนาแกก็ติดตามผมขึ้นไปด้วย แกบอกว่าแกอยากจะเรียนที่เชียงใหม่เพราะชอบภูมิประเทศ เวลานั้นพี่สาวของแกเรียนอยู่มหาวิทยาลัยที่เชียงใหม่อยู่แล้ว เมื่อแกอยากเรียนผมก็อนุญาตให้แกเรียนได้ ตกลงให้แกอยู่เชียงใหม่ ผมก็ต้องขึ้น ๆ ล่อง ๆ

คราวนั้นผมจะล่องกรุงเทพ ฯ เหตุการณ์บังเอิญรถของลูกสาวผมเข้าอู่ซ่อมก็ยังไม่เสร็จและรถอาจารย์สม-ศักดิ์ ฯ ก็บังเอิญเข้าอู่ยังไม่เสร็จเหมือนกัน ผมจะรอก็ไม่ได้เพราะมีหมายกำหนดวันว่าความทางกรุงเทพ ฯ จะต้องไปถึงให้ทันวันเวลาที่ศาลนัด จำเป็นที่ผมจะต้องโดยสารรถประจำทาง

เช้าวันนั้นผมจัดของเตรียมไว้จะเข้ากรุงเทพ ฯ รถประจำทางจะออกจากเชียงใหม่ค่ำ ส่วนหนูรัตนาผมตกลงใจว่าให้อยู่เชียงใหม่ตามที่แกต้องการ วันนั้นตอนบ่ายแกได้ไปตลาดกับพี่สาว ตอนกลับแกก็วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาหาผมบอกว่า

"พ่อ นาจะต้องไปกรุงเทพ ฯ กับพ่อด้วย ถ้านาไม่ไปด้วยชีวิตพ่อจะไม่รอด นาต้องไปกับพ่อ"

แล้วแกก็ลุกลี้ลุกลนแสดงว่าเป็นทุกข์ไม่สบายใจรีบหาธูปมาจุด กราบ ๆ ไหว้ ๆ อยู่ครู่หนึ่งแล้วแกก็กลับแสดงความดีอกดีใจกระโดดโลดเต้นแล้วร้องออกมาอย่างดีใจจนตื่นเต้นว่า

"พ่อไม่ตายแล้ว คราวนี้พ่อไม่ตายแล้ว"

ผมเองก็มองดูแกเฉย ๆ ไม่ได้สนใจอะไร ทั้งท่าทางกิริยาที่แกแสดงเวลานั้นอายุแกเพิ่งย่างเข้าแปดขวบ คิดว่าที่แกพูดไปทำอะไร ไปตามอารมณ์ของเด็ก ๆ ที่ยังไม่เดียงสา จึงไม่ได้เอาใจใส่เอามาคิดมานึกว่าจะจริงจังอะไร

คืนนั้นผมพาแกมาขึ้นรถประจำทางก่อนเวลา ตามปกติรถออกจากเชียงใหม่เวลาสองทุ่มสามสิบแต่คืนนั้นรถออกสองทุ่มสี่สิบ เมื่อรถออกเดินทางมาถึงลำปางมาเติมน้ำมันแกก็เตือนผมอีกบอกว่า

"พ่อ ระวังนะรถจะคว่ำ !" แกพูดขึ้นมาลอย ๆ แต่ผมก็ยังไม่สนใจ กลับบอกแกว่า

"นอนเถิดลูก นอนเสียอย่าพูดอะไรมาก"

ผมเห็นคำพูดของเด็กเป็นธรรมดาไม่ได้ใส่ใจเลย พอรถเข้าเขตอำเภอเถิน คราวนี้แกก็เตือนอีกว่า

"พ่อ เตรียมตัวระวัง รถกำลังจะคว่ำแล้ว"

แกเตือนเป็นครั้งที่สาม ทำให้ผมสะดุ้งเกิดได้สติสังหรณ์นึกเอะใจขึ้นมา เสียงที่เตือนครั้งนี้ไม่ใช่เสียงเด็กเหมือนเสียงที่มีอำนาจ นึกว่าคราวนี้ต้องเป็นความจริงแน่เพราะเป็นคำเตือนครั้งที่สาม ผมชะโงกหน้าขึ้นมองไปทางคนขับหน้ารถ มองไปข้างหน้า เห็นไฟหน้ารถฉายแสงสว่างจ้าพุ่งไปเป็นทางยาวส่องไปข้างหน้าเห็นถนนโล่ง สองข้างทางเป็นป่าเงียบสงบนอกจากเสียงดังของเครื่องยนต์รถที่เราโดยสารเท่านั้น เพราะไม่มีรถสวนทางมารถมุ่งไปด้วยความเร็วถึงทางโค้งแต่ทันใดนั้นผมก็มองเห็นควายกำลังเดินไปข้างหน้า ๔ ตัว ผมตกใจกดตัวแกลงต่ำเอาร่างผมบังตัวแกไว้ใช้มือขวายันเก้าอี้ตัวหน้าไว้เพื่อป้องกันเด็ก เวลานั้นผมตกใจแทบไม่ได้สติไม่ได้ห่วงตัวเองเลย ห่วงแต่เด็กกลัวจะเป็นอันตราย ผมรู้ว่าคราวนี้ต้องชนแน่เพราะรถวิ่งไปด้วยความเร็วสูงไม่สามารถหยุดทัน เห็นรถพุ่งไปโดยเร็วผมใจหายอ้าปากร้องเกือบจะเป็นเสียงตะโกนด้วยความตกใจว่า

"ควาย !"

ความรู้สึกว่าเหมือนมีผู้หญิงได้มาฉุดเอาร่างของแกออกไปจากผม ทันใดนั้นได้ยินเสียงปั่งใหญ่ดังสนั่นหวั่นไหวดังเหมือนลูกระเบิด พร้อมกับขณะเดียวกันผมก็สิ้นสติ หมดความรู้สึกตัวไปทันทีจะนานเท่าใดผมไม่รู้ เมื่อฟื้นลืมตาขึ้นมาก็รู้สึกงง จับต้นชนปลายไม่ถูกนึกถามตัวเองในใจว่า เราเป็นอะไรไป เวลานี้เราอยู่ที่ไหน ผมเห็นลูกนั่งอยู่ข้าง ๆ ท่าทางคงเป็นปกติ คอยเฝ้าดูผมอยู่ไม่ตื่นเต้นอะไร แกไม่ได้เป็นอะไรเลย ทั้งแกคงจะรู้ว่าผมไม่ตายแน่ ผมจึงถามว่า

"นี่ เราอยู่ที่ไหนลูก" แกตอบเสียงปกติว่า

"เราอยู่ระหว่างหุบเขานะสิ พ่อ"

ผมก็ถามแกอีกว่า

"นี่เรามาจากไหน จะไปที่ไหน" แกบอกผมว่า

"เรามาจากเชียงใหม่ พ่อจะกลับไปว่าความที่กรุงเทพ ฯ แล้วแกก็บอกผมว่าเวลารถคว่ำตกลงข้างถนนรถหงายท้อง ๔ ล้อชี้ฟ้า ตัวแกเองก็เท้าชี้ฟ้าเหมือนกัน แต่ก็รีบยันตัวลุกขึ้น เที่ยวหาพ่อก็ไปพบท่อนขาชูขึ้นมาพวกหีบห่อทับ

ไว้ข้างบน นาจำกางเกง และรองเท้าพ่อได้จึงรีบยกหีบห่อเหล่านั้นออกก็พอดี เขาให้หน่วยทหารอากาศและตำรวจทางหลวงมาช่วย นาเป็นคนสั่งงานคอยระวังพ่อ ผมทราบภายหลังแกสั่งให้ช่วยเหลือผมด้วย ท่าทางเป็นผู้ใหญ่ผิดกับเด็กแปดขวบสั่ง ให้พยุงร่างประคับประคองผมอย่างระมัดระวัง ออกมาจากรถที่พังเพราะชนควาย ให้เอาเบาะจากรถมาหนุนหัวหนุนตัว เมื่อผมฟื้นเขาได้จัดการเป็นที่เรียบร้อย ทั้งคนเจ็บคนป่วย เขาจัดการไปหมดแล้ว เมื่อผมทบทวนความจำก็ค่อย ๆ นึกถึงเหตุการณ์ออกบ้างและผมทราบว่าควายที่ผมเห็นเดินหันหลังอยู่กลางถนนนั้นได้ถูกรถชน โครมเดียวตายทันที ๓ ตัว อีกตัวชักดิ้นขาสั่นตายทีหลังอีก ๑ ตัว แล้วรถก็เสียหลักพลิกคว่ำ ผมรู้เท่านั้นแล้วก็กลับสลบหมดสติหมดความรู้สึกต่อไปอีก

คราวนี้แปลกประหลาด ระหว่างสลบครั้งหลังนี้สัญชาติญาณทำให้รู้ว่าผมได้ไปพบเจ้าพ่อขุนตาล แต่งตัวแบบคนสมัยโบราณ เอาผ้าขาวม้าพาดไหล่ กำลังเดินอย่างรีบร้อน ผมร้องเรียกว่า

"เจ้าพ่อหยุดก่อน! ผมขอถามอะไรสองสามคำ"

เจ้าพ่อก็ยังไม่ยอมหยุดจะเดินต่อไป ผมจึงบอกว่า

"หยุดพูดกันก่อน" เมื่อหยุดผมก็พูดว่า

"ทำไมถึงทำกับผมอย่างนี้" เจ้าพ่อก็บอกว่า

"ไม่ได้ทำ โน่นอ้ายพวกวายร้ายเหล่านั้นที่มันทำ"

พูดแล้วท่านก็ชี้ไปข้างทาง มีพวกหลายเหล่าคิดว่าเป็นพวกผีชั้นต่ำ เมื่อท่านชี้ไปให้ดู ผมก็ไม่คิดว่าพวกเหล่าร้ายนั้นจะเป็นบริวารของท่านแต่ก็ถามเจ้าพ่อว่า

"เจ้าพ่อนี่เป็นพวกสัมมาทิฏฐิหรือมิจฉาทิฏฐิ"

เสียงเจ้าพ่อพูดว่า

"เหตุมันเกิดขึ้นแล้ว จะลงโทษอย่างไรก็แล้วแต่"

พูดแล้วท่านก็รีบเดินไป ในความรู้สึกมีความเป็นห่วง ผมก็รีบกลับมาหาลูกสาว เพราะเป็นห่วงแล้วก็ค่อย ๆ รู้สึกตัวลืมตาพ้นขึ้นมาอีก หูก็ได้ยินเสียงพูดแต่ไกลแว่ว ๆ ว่า

"เป็นอย่างไรคนสำคัญมาหรือ"

เป็นเสียงของผู้บังคับกอง คนสำคัญก็หมายถึงเด็กหญิงรัตนา ผู้บังคับกองรู้เพราะตำรวจทางหลวงได้นำนาม

บัตรของผมไปให้ เพราะเข้าของของผมตกกระจัดกระจายหมด ของดีมีค่าไม่มีอะไรเหลือเลยพวกชาวบ้านมาฉกชิงไปหมดเหลือพิมพ์ดีดแบบกระเป๋าหิ้วเท่านั้น ส่วนลูกผมนั้นใครจะเอาอะไรก็เอาไปห่วงอยู่แต่พ่อคนเดียว

คุณประสิทธิ์ถามว่า แล้วหนูรัตนาเป็นอะไรบ้าง คุณสำนวนบอกว่า ไม่มีอะไรฟกช้ำดำเขียวเลย ส่วนผมนั้นมีกระดูกก้านคอเคลื่อนขยับตัวไม่ได้มันเจ็บปวด นอกนั้นไม่ได้รับบาดเจ็บที่ไหนเลย แต่เสื้อผ้าของผมเปื้อนเลือดแต่ไม่ใช่เลือดของผมเป็นเลือดของผู้โดยสารอื่น ๆ ผมไม่มีบาดแผลเลย

คุณประสิทธิ์ถามว่า มีคนบาดเจ็บและมีผู้โดยสารตายเท่าใด คุณสำนวนบอกว่า ผมไม่รู้ เขาปิด คืนนั้นผู้กองส่งผมไปที่คลินิคในตลาดอำเภอเถิน รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งลูกผมเขาไปตามเจอเพราะผู้บังคับกองโทรเลขไปบอก จึงจัดการเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ

ผมต้องรักษากระดูกต้นคอเคลื่อนอยู่ที่โรงพยาบาลประมาณสองเดือน และทางกายภาพบำบัดอีกสองเดือนกว่า

รวมอยู่โรงพยาบาลตำรวจสี่เดือนกว่า ส่วนเด็กหญิงรัตนาได้เดินทางไปเรียนหนังสืออยู่เชียงใหม่ อยู่กับลูกพี่ลูกน้องของแก เคยส่งจดหมายมาถึงผมบ่อย ๆ เมื่อสอบ ป. ๔ เสร็จจึงไปรับตัวกลับมา เวลานี้ผมไม่ได้ไปไหนนอกจากไปโรงพยาบาลและไปว่าความเท่านั้น นอกนั้นก็อยู่บ้านสวดมนต์ทำสมาธิ

การที่ผมไม่ได้ไปวัดมหาธาตุไปพบท่านเจ้าคุณสุวิมลและพึ่งเทศน์ปฏิบัติธรรมเป็นปกติในวันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำนั้นก็เพราะเรื่องสุขภาพเป็นต้นเหตุ การเจ็บป่วย เพราะสังขารร่างกายตั้งแต่เกิดอุบัติเหตุรถคว่ำครั้งกลับจากเชียงใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา เวลานี้ผมก็ยังไปหาหมอเป็นประจำและว่าความบ้างเท่านั้น

คุณสงบถามว่า

"ขอโทษผมขอถามว่า เวลานี้ศาสตราจารย์ ดร.เอียน ฯ ยังมาอีกหรือเปล่า"

คุณจรูญศรี วงศ์สมบัติได้บอกว่า

"ดร. เอียน ฯ บินจากอเมริกามาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง มาถึงก็มีของฝากเป็นเสื้อผ้าของสวย ๆ งาม ๆ เป็น

ต้นแล้วก็ซักถามความรู้สึกของหนูรัตนาบันทึกไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วนและถ่ายรูปทุกครั้ง บอกว่านอกจากมารายหนูรัตนาแล้วยังไปที่ปากน้ำและที่นครสวรรค์และที่อื่น ๆ อีก เพราะเด็กที่กลับชาติมาเกิดที่เมืองไทยนั้นมีหลายแห่งด้วยกัน แกก็คอยติดตามเรื่องราวทุกปี"

เมื่อได้ฟังแล้ว ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าพวกนักวิทยาศาสตร์ต่างประเทศนั้นเขาทำงานกันจริง ๆ จัง ๆ เป็นล่ำเป็นสัน ต้องลงทุนลงแรงเสียเวลาติดตามเรื่องไม่ทอดทิ้ง มีเงินทุนก้อนใหญ่ เพื่อการค้นคว้าเรื่องนี้

หันมาดูมนุษย์พวกหนึ่งที่ไม่ต้องลงทุนลงแรง ได้แต่ใช้ปากพูดคอยตำหนิติเตียนเหาว่าคนนั้นงมงาย คนนี้หลงใหล พวกนี้ทำตัวเหมือนผู้มีความรู้เหนือปราชญ์ทั้งหลาย มิได้ยอมมองดูตนเองและไม่ยอมฟังเหตุผลของผู้อื่น พวกนี้หลงตัวเอง คิดแล้วเศร้าเพราะแน่ใจว่ากรรมจะตามสนอง หนีไม่พ้นทุคติ

การสัมภาษณ์คุณสำนวน วงศ์สมบัติก็ใช้เวลาของท่านเจ้าของบ้านไปมากนานพอดู เราได้สนทนาแลกเปลี่ยน

ความรู้กันอย่างไม่รู้จบ ทำให้ข้าพเจ้าต้องคิดว่าในชีวิตคนเราค่าน้ำใจนั้นสูงกว่าค่าน้ำเงิน แม้เราจะได้พบกันเป็นวันแรกแต่ความรู้สึกเหมือนเราพบกันมาแต่อดีตนานแล้ว แม้จะลาครั้งแล้วครั้งเล่าเจ้าของบ้านก็ยังไม่จบเรื่อง ก็ยังไม่สามารถลุกจากที่ได้ การสนทนาของเราเป็นกันเองมีสรวลเสกันตลอดเวลาด้วยจิตใจร่าเริงสดชื่น ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่านี่เหมือนเป็นยาขนานเอกของชีวิตที่ทรัพย์สินเงินทองก็หาซื้อไม่ได้

ในที่สุดเราก็รู้ว่าพวกเรารบกวนเจ้าของบ้านนานเกินไปแล้ว พวกเราจึงได้อำลาเจ้าของบ้านออกมาได้ก็เป็นเวลาบ่ายมากแล้ว ข้าพเจ้าอดที่จะขอบคุณที่เราได้รับความกรุณาจากเจ้าของบ้านได้ให้การต้อนรับเราอย่างสนิทสนมเป็นกันเองมีความอบอุ่นอยู่ตลอดเวลา สนทนาอย่างเพลิดเพลินด้วยไมตรีจิตที่เราจะลืมได้ยาก เรื่อง**เวียนตาย เวียนเกิด** นี้แม้จะไม่สมบูรณ์แบบทุกแง่ทุกมุมก็ดี แต่ก็คิดว่าคงจะได้ความรู้และ

รู้ความจริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในเรื่องความลี้ลับมหัศจรรย์ที่ยังมีอยู่ในโลกมนุษย์อีกมากมาย

ข้าพเจ้าต้องขออภัยที่ขอจบลงเพียงเท่านี้เพื่อจะรีบนำเอาข้อความเหล่านี้ไปต่อเติมข้อความแรก ๆ ที่กำลังพิมพ์อยู่ที่โรงพิมพ์ หากมีสิ่งใดผิดตกบกพร่องในข้อความคำคัญด้วยความรีบร้อนของข้าพเจ้าเพื่อเร่งหนังสือให้ออกทันเวลา โปรดกรุณาอภัยให้ข้าพเจ้าด้วย

สวัสดี

ข่าวท้ายเรื่อง

เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๑ ดร. เอียน ฯ ได้บินมาถึงกรุงเทพ ฯ และวันพุธที่ ๒๒ มีนาคม ได้ไปพบกับคุณสำนวนและแม่-บ้านพร้อมทั้งเด็กหญิงรัตนา และ ดร. คลุ้ม วัชโรบล ได้ไปพบกับคุณอนันต์ ฯ ที่ศรีราชา พร้อมทั้งคุณประสิทธิ์และคุณสงบ รุ่งขึ้น ดร. เอียน ฯ ได้บินไปพม่าในเรื่องเด็กพม่า แต่ออกมาเป็นเด็กผิวขาว พอพูดได้ก็เล่าถึงอดีตชาติเป็นทหารนักบินอเมริกัน สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ บินมาทิ้งระเบิดเมืองไทย ตายเพราะเครื่องบินถูกทหารญี่ปุ่นยิงตก คงจะเป็นเรื่องที่น่ารู้เรื่องหนึ่ง

ยินดีปีติด้วย มากมูน
สร้างประโยชน์ไป่สูญ ลับลี้
ยิ่งเจียมยิ่งจรูญ เรืองเกียรติ
สังข์หิรัญเครื่องชี้ เชิดอ้างกิติคุณ

คือบุญหนุนส่งค้ำ "คุณ ท.
เลียงพิบูลย์" ห่อนพอ แค่นี้
ยังจะรุ่งเรืองต่อ ไปอีก
เหตุกุศลกรรมกี้ บอกเบื้องปัจจุบัน

กุหลาบมุทิตา จิตส่งมาน้อมกำนัล
อ้างคุณไตรรัตน์อัน อุดมเลิศเทิดโมลี
ประสิทธิชนมา— ยุยืนกว่าหนึ่งร้อยปี
อุดมด้วยศักดิ์ศรี อุดมศีลกลิ่นหอมไกล
เขียนเรื่องอุดมธรรม กฎแห่งกรรมโน้มนำใจ
ผู้อ่านทุกเพศวัย เกลียดกลัวบาปซาบซึ้งบุญ
ผลานิสงส์ที่ ทำความดีทวีคุณ
ทวยเทพยิ่งการุณ "เลียงพิบูลย์" สูญทุกข์แล

ด้วยความเคารพอย่างสูง

สมาชิกกฎแห่งกรรมผู้หนึ่ง

๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๐

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ

เนื่องท่านสมาชิกกฎแห่งกรรมได้ช่วยกันจัดงานต้อนรับ "สังข์เงิน" ฉลอง ณ ที่โรงแรมเวียงใต้ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านที่ได้ให้ความกรุณาต่อข้าพเจ้า พร้อมทั้งได้มอบของขวัญ บางท่านได้กรุณามอบเงินให้อุทิศสร้างการกุศลในวันนั้น บางท่านเขียนโคลงกลอนที่ไพเราะ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในการกรุณาของท่าน แต่ข้าพเจ้าก็ยังมิได้กล่าวคำขอบคุณในวันนั้น จึงขอกล่าวขอบพระคุณทุกท่านในที่นี้

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิตติวรรณ (แผนกการพิมพ์)
๗๔/๒๐ ถนนรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพ ๕
นายทรงเกียรติ เมณฑกา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๑. โทร. ๕๘๘๕๑๓๐